

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
и
ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

СРПСКИ
ДИЈАЛЕКТОЛОШКИ
ЗБОРНИК
LXIII

РАСПРАВЕ И ГРАЂА

Уређивачки одбор
*Др Недељко Богдановић, др Милан Драгичевић,
др Мирослав Николић, др Драгољуб Пејировић,
др Слободан Реметић*

Главни уредник
СЛОБОДАН РЕМЕТИЋ

БЕОГРАД
2016

на з^аслану; зака^лајд^е ми ј^ош з^еру ј^ув^е у њ^адањ... Бабе су се чудиле *есам ли се ја з^еру њошар^умејла ои њ^олқије књи^га и шк^ола* кад записујем све што оне кажу. Након дугог и стрпљивог објашњавања због чега је потребно да говоримо управо онако како умеју, а не да улепшавају кад их *сли^мам на кас^еије* и да само од њих зависи кад ћу дипломирати, бабе су увиделе да је то озбиљан посао, а после тога све је ишло лакше.

Бележила сам све речи које су ми биле непознате, све што ми се чинило занимљивим, било из области духовне или материјалне културе. С намером да прикажем карактеристике тога говора, зашла сам, не и исцрпила, јер би то било немогуће и у раду много већег обима, у следеће области:

- Човек: делови тела, породица, друштвени живот,
- Кућа и предмети у кући,
- Ратарство и воћарство,
- Домаће животиње,
- Природа: земљиште, воде, природне појаве.

Податке добијане од својих бака, говор *Дуњ^ег Лај^ица*, упоређивала сам са говором *Јошана*, а својим информаторима (што је само формални назив за њих с којима сам се толико зближила током неколико месеци свакодневног дружења да би сваки други назив био топлији) обећала сам да ће им имена бити наведена у књигама, где ће их генерације студената сретати. Испуњавам дато обећање на овоме месту јер је то, осим велике захвалности, најмање што могу да за њих учиним: **Милка Узелац** (Доњи Лапац, рођ. 1930), **Милка Зобеница** (Доњи Лапац, рођ. 1920), **Боја Радаковић** (Јошан, рођ. 1933) и **Ђуро Радаковић** (Јошан, рођ. 1921).

Припремајући рад за објављивање, делимично сам изменила првобитну верзију текста, и то тако што сам ранији *Увод* заменила овом *Појрај^ином белешком*, изоставивши притом навођене дијалекатске појединости које су представљале својеврстан краћи опис истраживаног говора. Ово последње учинила сам због тога што данас о говорима личких Срба, посебно оних из источне Лике, постоје бројни дијалектолошки радови, међу којима и они који поменуте дијалекатске појединости разматрају подробније. Међу такве спадају, на пример, студија Богдана Ластавице *Korenički govor* (Nastavni vjesnik XIV/10, Zagreb, 1905–1906, 752–765), која представља први дијалектолошки рад специјално посвећен оном новоштокавском идиому којим говоре Срби у Лици, затим три обимнија рада проф. др Милана Драгичевића: *Рефлекси јај^иа у данашњим личким говорима* (СДЗБ XXVI, Београд, 1980, 147–233), *Говор личких јекаваца* (СДЗБ XXXII, Београд, 1986, 7–241) и *Акцентни ријечи у говору Срба Лајачког њоља* (СДЗБ LVI, Београд,

2009, 277–371), као и једнако вредне студије др Драгана Павлице *О говору околине Удбине* (СДЗб ХХХ, Београд, 1984, 357–424) и *Творба именица у говору Срба југоисточне Лике* (СДЗб LIII, Београд, 2006, 1–187).

Списак тзв. техничких скраћеница и симбола којима сам се служила при обради појединих одредница наводим уобичајеним редоследом:

аугм.	– аугментатив
в.	– види
вулг.	– вулгарно
гл.	– глагол
дем.	– деминутив
ж	– женски род
зб. им.	– збирна именица
им.	– именица
јд.	– једнина
м	– мушки род
мн.	– множина
несвр.	– глагол несвршеног вида
пеј.	– пејоративно
погрд.	– погрдно
прил.	– прилог
свр.	– глагол свршеног вида
супл.	– суплетивно
р. прид.	– радни придев
трп. прид.	– трпни придев
уч. гл.	– учестали глагол
фиг.	– фигуративно
хип.	– хипокористик;

* – реч постоји са истим значењем у *Речнику српскохрватског књижевног и народног језика* Српске академије наука и уметности (РСАНУ);

(РСАНУ–) – реч не постоји у наведеном речнику;

(РСАНУ~) – реч постоји у наведеном речнику, али у другом значењу;

(Ј) – реч постоји код говорних представника Јошана, али не и Доњег Лапца;

(ДЛ) – реч постоји код говорних представника Доњег Лапца, али не и Јошана.

РЕЧНИК

А

а̀бер м 'глас, вест'. – Гòд"на цјела им̄а, а ни а̀бера òд њега.

а̀борат а̀борта м 'нужник, заход'. – Ка̀ко у̀ни на̀ма̄ у̀с ку̀ћу на̀прави а̀борат, ку̀д га њесу зèру одма̀кли.

а̀јам а̀јма м 1. 'део коњске запрежне опреме за вучу који се ставља коњу око врата'. 2. 'огрлине, огрљци који се стављају коњима око врата у вршају'. – Ра̀здер̄а се òв̄ај а̀јам, мо̀раћу га кр̀пти.

а̀јат а̀јата м 'засебна зградаца уз сеоску ку̀ћу, остава'. – У а̀јату смо др̀жали варèн"ку, ба̀су, ма̀ст и св̄у ра̀ну.

а̀јат"ћ м дем. од *а̀ја̄й̄и*. – У ку̀ћи нèма̄м вѝше ба̀сè, нè зна̄м им̄а ли е и зèрè у а̀јат"ћу.

а̀јмèкати а̀јмèчèм, несвр. и уч. 'јаукати, кукаати'. – Шт̄а у̀на жèна на̀ко̄ а̀јмèчè, да јој нѝје ко у̀мрò?

а̀јмèкн"ти а̀јмèкнèм свр. према *а̀јмèка̄й̄и*. – А̀јмèкнò кò да му је пò ру̀кè òдгриз̄а, а с̄амо га зèру за ру̀ка̀в до̀ватијò.

а̀јнц̀к -у̀га м 'мушки зимски капут'. – Сјèћ̄ам се да су ст̄ар̄и л̄у̀ди об̀лач"ли нèкве а̀јнц̀ге кат пòћ̄у на с̄ајам. (РСАНУ–)

ала̀муња ж и м погрд. 'брзоплет, несмотрен, непромишљен човек'. – Вѝдè а̀ла̀муњè, мл̄а̄т̄и ки пол̀удијò, ко да е òт пò п̄амèти.

а̀љ"на ж 1. 'мушки сукнени огртач који су обично носили пастири'. – А̀љ"не су ти биле прòсте, њесу имале ни ко̀љере ки кап̀уги. (РСАНУ~). 2. 'хаљина'. – Нèкат су жèне н̀сле к̄икље, нѝје б̄ило а̀љ̄йна̄ ки д̄анас.

а̀љ̄йнац -нца 'кратки, сукнени мушки капут'. – Нèма̄ вѝше на̀кијè а̀љ̄йна̀ца̄ ни брèвèна̀ца̄ ки нèкат.

а̀љ"н"ца ж дем. од *а̀љ"на*. – К̀упла сам ц̀ур"ци л̄èпу а̀љ"н"цу, м̄ӣли Бòже, ал ће се весèлти кат вѝд̄и.

а̀љ"нч"ца ж дем. од *а̀љ"н"ца*. – Ћè сте на̀шли на̀к̀у ма̀ћ̄у а̀љ"нч"цу, нèма̄ е кòлк зèр"ца.

а̀мпрак м 'запршка'. – Ва̀рен је гра̀, мо̀ра̄м на̀прави а̀мпрак да га за̀прж̄им. (РСАНУ–)

а̀нђец м 'хеклани део у средини тканог столњака'. – На̀јлèпшӣ су а̀нђеци б̄или на стòљња̀цима у мо̀è свèкрвè. (РСАНУ–)

а̀нђò -ела м 'анђео'. – До̀бро д̄јете и л̄èпо ки а̀нђò.

а̀ран а̀рна -о 'крупан, снажан, јак'. – Вѝдè бр̀кè што е а̀ран, мо̀га̄ би во̀ла за̀ рèп в̀у̀ћи.

áрати ârām несвр. 'харати'. – Áрали Талијáni Ликѡм, па нам зátѡ и ѡстало њйовијѣ рјѣчй.

áрум, -а, -о 'силан, снажан, јогунаст (обично о човеку)'. – Пушти га врáгу, тáј е áрум. (ДЛ)

áруман, -мна, -о в. áрум. – Ёст ѡвá твоја áрумна, нѣ би јá ш њѡме ймá пѡсла. (Ј)

Б

бáба ж 1. *. – Грѡтѣ, унá бáба подјетйнла. 2. 'родитељева мајка'. – Мѡји дјѣт и бáба су, бѡме, тѣшко жйвли, мучли се цјѣлѡг живѡта. 3. '(обично у множини) уређене хрпе ситније истуцаног камења за насипање путева'. – Од рáнѣ зѡрѣ тѡцá бáбе. Дѡњѣла му у пѡднѣ жѣна за ўжину у пйвскѡј бѡци мљѣко и ў кеси пáлѣнтѣ, а ўн јáдан, кад је тѡ вйдијо, зајаѡкá: „Бѡже мѡј, кáко ћу удрѡбити!“

Изр. нáцак-бáба 'груба, дрска, зла баба'. – Свѣкрва ти прáвá нáцак-бáба, сйлна, свѣму ўна господáрй.

бáбац бáпца м 'чврста, држећа старица'. – Вйдѣ бáпца, ѡвá ће стѡ годйнá догурати.

бáбѣт"на ж аугм. и пеј. од бáба. – Унá мѡја бáбѣт"на у свѣ се пѣтљá.

бáбйльá ж 'особа која иде на бабине'. – Ёно е лѣжй ў бабинама, пѡ цјѣлй дáн јѡј дѡлазѣ бáбйльѣ.

бáбине ж пл. тант. *. – Ёно се порѡдла унá Мáр"на снáј"ца, мѡраћемо нá бабине.

бáб"ца ж 1. дем. и хип. од бáба. – Мѡја бáб"ца ми свáкй дáн мјѣсй колáч"ће. 2. 'особа која указује помоћ при порођају'. – Мѡја се ћѣр ўчла за бáб"цу. 3. 'мали наковањ на коме се клепће, тј. откива коса'.

бáбур"на ж аугм. и пеј. од баба, в. бáбѣй"на. – Вйдѣ бáбур"нѣ стáрѣ, ки вјѣшт"ца.

бáбўскара ж аугм. и пеј. од баба, в. бáбѣй"на. – Кáкá е ўнѡ бáбўскара, нá врáга е нáлика.

бáглáма ж 'шарка на вратима, прозорима и сл.'. – Шкрйпѣ врáта, пѡдмажи бáглáме.

бáдњáк м *. – Мѡрáм ўсјећи бáдњáк, сўтра е Бáдњй дáн.

бáзати бáзáм несвр. 'ићи без циља, скитати'. – Тáј би пѡваздáн бáзá по сѣлу, а нѣш га вйдти ў пољу.

бáјта ж 'помоћна зграда у дворишту, обично дрвена, са земљаним подом, у којѡј се пече печеница или ракија'. – Нўси им свѡдак ў бáјту, ёно и ѡшли пѣћи печѣн"цу.

бајтица ж. 1. дем. од *бајтиа*. – Штá ће ти нàкò мáла бáјтица, нè мере у н̄у трòе л̄уд̄и ст̄ати. 2. 'колибица'. – Биле су и нèкве бáјтице по пàшн̄аѝцима, па смо у њи улазѝ кат је пàдала к̄иша.

бака ж хип. од *баба*. – Нàјбољè вòлим свòјòј бáки.

бакáлар -áра м 'врста рибе која се продаје осушена'. – А за Бòжић смо јèли бакáлар, дунесу нèкѝ Далматинци сà мòра, а, бòме, б̄ијò ск̄уп. (Ј)

бакáнца ж 'дубока ципела поткована бруквицама и понекад окована металним плочицама'. – Штá си сàде òбò тè бакáнце, н̄је ти дòста што си сву з̄иму б̄ијò у њима. (РСАНУ)

бáкица ж дем. и хип. од *бáка*. – Мòја бáкица мèне у̀вјè пòљуб̄и у чèло кат пòђем спáвати.

бàла ж (обично мн.) 'слуз из уста и носа'. – Дàјдè ми тàј рупчић да му òбришèм тè бàле.

бàлáв, -ава, -о 1. 'који пушта бале, слинав'. – Òбриши се, в̄идè кàк̄и си бàлáв. 2. 'млад, незрео, неискусан'. – Јòш је бàлáв, а òће да се жèн̄и.

балавàдија ж зб. погрд. 1. 'балава деца'. – Балавàдијè у њ̄и, а свè èдно др̀гòм дò ува. 2. 'неозбиљан, млад свет'. – У̀чител̄ им прѝчà, а балавàдија врàжјà н̄ишта нè слушà.

балавàндер м погрд. 'незрео и неискусан младић'. – Мáни се тòгà балавàндера, н̄је у̀н прѝлика зà те.

бàлавац -áвца м 1. 'онај коме иду бале из носа'. – Бàлáвче èдан, òдлази к̀ћи и òбриши тè бàле. 2. погрд. в. *балавàндер*. – И тò тèби, вèлиш, прав̄и м̀мак, ел нè вид̄иш да е бàлавац.

бàлáвти бàлáв̄им несвр. 1. 'испуштати бале'. – Прелàдијò се, па сàмо бàлáв̄и. 2. 'незрело говорити, брбљати'. – Не бàлáви кад нè знàш ò чем се рàди.

бàлавица ж 1. 'балава девојчица'. – Нàдè рупчић, òбриши тàј н̀сић да нè будèш бàлавица, а тàкà лèпа дјевòјчица. 2. 'млада, неискусна девојка'. – Вèлè да òће да се жèн̄и нèкòм бàлавицòм.

бàлáвко м в. *бàлавац*. – В̄идè м̄аћòг бàлáвка, гòљан и бòшан пòваздан.

бàлáвче -ета с (зб. мн. бàлавч̄ат) 1. 'балаво дете'. – Бàлáвче м̀лò пòваздан òдà бòсо. 2. 'млада, незрела особа'. – Бàлáвче èдно, и т̄и би у прèло.

бàлега ж 'животињски измет'. – Ђè су рòгље да пòкуп̄им бàлегу, да нè газ̄имо пò њòј?

балèгати -ам несвр. 'избацивати из себе балегу, измет'. – Штá пу̀штàш тè кравèт"не да ти пò двор̄ишту балèгај̄!

балèт"на ж аугм. од *бàла*. – Нè мерем се бр̀анти от òвè врàжјè балèт"нè из носа, н̄и́кàко е иш̀ерати.

- ба̀лти** ба̀лѝм несвр. в. *балáвѝи*. – Нѝмѝ тѝдá да ми ба̀лѝш, брѝши нѝс!
ба̀нак ба̀нка м 'сто од тешког дрвета (у радионици) на којем се блања'.
 – Мѝтни тѝ дáску тáмо на ба̀нак, кáшњѝ ћу ти облањати. (РСАНУ~)
- ба̀ра** ж 'коза са шарама по лицу'. – Вѝлѝм што е ба̀ра, мѝрем је лáко пѝзнати, нѝмајѝ двѝје тáкѝ.
- барѝци** м пл. тант. 'дугачки зулуфи'. – Стáрѝ су лѝуди нѝсли дѝгачкѝ сѝлупе, звáли и пѝклепѝрти или барѝци. (Ј) (РСАНУ–)
- блѝдѝти** блѝдѝм несвр. 'мазити'.
бобѝљ"ца ж в. *бѝба*. – Вѝдѝ га, ѝво му се лице ѝсѝло нѝквијѝм бобѝљ"цами.
Бѝж"ћ м 'Божѝћ'. – Сѝтра ћу клáти печѝн"цу за Бѝж"ћ.
бѝме прил. 'богме'. – Бѝме е ѝвáј лѝст нѝћас ѝпá от вѝл"кѝга мрáза.
бѝта ж 1. 'груда неког врло густог јела (обично паленте)'. – Дáјдѝ ми ѝвѝ бѝту пáлѝнтѝ да прѝсмучѝм кѝпус. 2. 'кврга, чворуга'. – Їзашла ми нѝква бѝта нá рамену, тáкѝ стѝјѝ ѝмá вѝћ нѝколко гѝдѝнá.
- бѝт"ца** ж 1. дем. од *бѝѝа* (1). – Ѓстала ѝдна бѝт"ца пáлѝнтѝ, нѝће е нѝко, ба̀цићу је у спѝр"не. 2. дем. од *бѝѝа* (2). – Кáкá ти е тѝ бѝт"ца на рѝци, ел мѝртвá кѝст ил штá е?
- бѝчљев"на** ж 'укосо, с бока'. – Ѓно сњѝк пáдá с бѝчљев"нѝ, бѝрѝ се јѝк и бѝра. (РСАНУ–)
- бѝшáн**, -а, -о 'бос, босоног'. – Штá ћу јáдна, ѝде ми дјѝте јѝпѝ бѝшáно ѝ шкѝлу.
- брáв** м (мн. брáви) 'сваки појѝдини комад стоке (за овце и козе)'. – Ѓће ли ти бѝти дѝста трѝ брáва за Бѝж"ћ?
- брáва** ж *. – Мѝрáм звáти брáвáра да ми мѝтнѝ дрѝгѝ брáву.
брáвáр м *. – Мѝраћу брáвáру да ми нáправѝ јѝш ѝдан кљѝч.
брáвáрија ж 'браварска радионица'. – Бѝјѝ сам двáпѝт ѝд јутрѝс у бравáрији, ал нѝсам нáшá брáвáра.
- брáвет"на** ж 'браветина; бравље месо, овчетина'. – Бѝме сам се нáјѝ брáвет"нѝ.
- бравѝт"на** ж аугм. од *брáва*. – Мѝтнѝ ми нѝкву бравѝт"ну на врáта от пѝцáнѝ, штá ће ми тѝлкá.
- брáв"ца** ж дем. од *брáва*. – Їмали нѝкве кувѝрке и брáв"це нá ѝима, и кљѝч"ћ бѝјѝ да се закљѝчајѝ.
- брáвче** -ета с (зб. им. брáвчáт) дем. од *брáв*. – Сѝтна нѝква ѝвá брáвчáт.
брáда ж (ак. брáду и брáду; мн. брáде) 1. *. – Ел му ѝнѝ рáшљáста брáда? 2. 'длаке на том делу и са стране лица'. – Нѝсам га вѝдијѝ, ѝно га, вѝлѝ, пѝштијѝ брáду.

брадав"ца ж 1. 'мањи округао израштај на кожи'. – Нè мере плèсти, јòпè јòј ìзишле брадав"це. 2. 'избочени врх на дојци'. – Дòбрòга дјèтета, чìм видì брадав"цу, òће да пòсè.

брајо м 'најстарији девер'. – Брајè ñесам ни ùпàнтла, òдмā ñèкāко кат смо се мì ùзèли, ùн је òшā у Амèр"ку. (РСАНУ~)

брàт м (супл. мн. брàћа) 1.а. *. – Вòлì га ко да му е рòђенì брàт. б. 'мушкарац у односу према лицима у другој линији сродства (~ од стрица, ~ од тетке и сл.)'. – Тò му је брàт от стрìца, а èднāки су ко да су рòђенì. 2. 'средњи по старости од три девера'. – Брацòм смо звāли најмлађòк, брàтом средњòк, а брајòм најстàријòг дјèвера. (РСАНУ–)

брàтван м 'плићи бакрени или емајлирани суд четвртастог облика за печење хлеба, пита и сл.'. – Пòдмажи брàтван да ìскрèнèм крùв да се пèчè. (РСАНУ–)

брàт"ка м хип. од *брàти*. – Брàт"ка мòј, дòђи својòј сèји.

брàт"ти се -ìм се несвр. 1. 'братимити се'. – Бìли су ì прије вāјè скùпа, а сàде, кат су се брàтли, ñìђе èдан брèз другòг нè идù. 2. 'називати кога братом'. – Њì двā се брàтè кад гòт се ñèђе срèтнù.

брàт"ћ м 'братић, братов син'. – Ìмāм двā брàта и свāкì пò двā сìна, па кад ми брàт"ћи дòђù, àјмè мòк вèsèља.

брàт"чина ж 'братичина, братова кћи'. – Тèтки дòшла ñèна брàт"чина и ñìко јòј вìшè нè требā.

брáто м хип. од *брàти*. – Фāлì га канда ñìко нèмā брàтè нек ùна.

брáцо м 1. хип. од *брàти*. – Милìна глèдати како лùбì свòг мāћòг брацу. 2. 'најмлађи девер'. – Док се ñìје ожèнијò, брáцо је ùвјè бìјò ùз мене.

бр̀внара ж *. – Èво ми сāv лìјеп òпаде с òвè мòè јàднè б̀р̀внарè.

бр̀вно с (мн. б̀р̀вна, ген. б̀р̀вāнā и б̀р̀вāнā) *. – Ìшā сам трајти чòека да ми òтешè б̀р̀вна, пòчò сам пр̀вти кùћу.

бр̀дāшце и **бр̀дāшце** с дем. од *бр̀до* (1). – Лèти зà ñòм, òшла е преко ùног бр̀дāшца.

бр̀д"ло с (ген. мн. б̀р̀дìлā) 'бр̀дило'. – Рашири б̀р̀д"ла да мèтнèм б̀р̀до ù ñи.

бр̀д"на ж аугм. од *бр̀до* (1). – Вèлìш б̀р̀до, ñìје тò б̀р̀до, нег б̀р̀д"на!

бр̀до с (мн. б̀р̀да, ген. б̀р̀дā) 1. *. – Òдошмо прèко бр̀да у прèло. 2. с (мн. б̀р̀да, ген. б̀р̀дā) 'део ткачког разбоја с густо поређаним жицама између којих су провучене нити основе, те се ñиме сабија потка'. – Пùкā ми зùбац на б̀р̀ду, нè зñāм кò ће ми га замјèнти.

бр̀дòв"т, -а, -о 'у коме има бр̀да, где су бр̀да'. – Èст, вāлā, òвā ñāша Лìка свā бр̀дòв"га.

брѣвнац -ѣнца м 'мушке ткане панталоне, од колена до чланка уске'. – Стари су људи нусли неке лаче, брѣвѣнце, преко њи нусли натикаче. (РСАНУ–)

брежуљак -љка м дем. од *бријек*. – Нагна вѣс преко брежуљка, па преваљибѣ.

брѣзова ж 'крава која је шарена по бутовима'. – Брѣзова мѡре бити и жуѡта и црвѣна, ал само да су јој бутне шарѣне.

брѣма ж 'плѡснат дрвени суд за воду (око десет литара)'. – Требала би изрибати унѣ брѣму, нѣшѣ сѣтра кѡсцима вѡдѣ.

брѣновати -ујѣм несвр. 'увијати косу, коврцати'. – Њѣсам брѣновала кѡсе, какѣ су ми ки слама. Вѡлим код љѣпѣ цѣрѣ видти брѣноване кѡсе.

брѣстѣк -ѣка м 'брѣстова шума'. – Није код нас било чѣдо брѣстѣка, тек пѡнекојѣ дрѡво.

брѣстѣн м 'брѣст'. – От сѣвога брѣстѣна биће дѡбријѣ дрѡва за печѣнѣцу.

брѣстов, -а, -о *. – Усјѣци брѣстовијѣ штапа да правѣм лѡтре, ѡвѣ ми се скрѣшле.

брѣстовна ж 'брѣстовина, брѣстово дрво'. – Вѣлѣ да е од брѣстовнѣ дѡбра грађа за кућу, ал је код нас било мѡло брѣстѣна.

бријек -ѣга м (лок. брјѣгу, мн. брјѣгови) 'брег, мање брдо'. – Ајд за мнѡм прѣко брјѣга, брјѣ хѣмо стѣћи.

брѣса ж 'оно чиме се нешто брише, гумица'. – Неђе сам изгѣбла брѣсу, како ћу брѣж њѣ у школу.

брѣк м (мн. брѣкови и брѣци) *. – Ђно га, пѡваздѡн сјѣдѣ и сѣчѣ брѣкове.

брѣкајлија м *. – Ајме, видѣ га кѡлки су му брѣкови, правѣ е брѣкајлија.

брѣкат, -а, -о *. – Стари људи вѣлѣ: „Чѣвај се хѡсава чѣека и брѣкатѣ жѣнѣ.“

брѣкѣша ж 'брѣката жена'. – Ђси ли му видла жѣну, гѡдна неква, брѣкѣша. (РСАНУ–)

брѣко м в. *брѣкајлија*. – Ђли унѡј брѣко твој ѣѣѣ?

брѣља ж 'последња, слаба ракија'. – Уномѣ пијѡндури и брѣља е дѡбра.

брѣсли брѣслим несвр. 'брзо, неразговѣтно говорити'. – Вајѣ нешта брѣсли, ништа је не мерем разѣмјѣти. (РСАНУ~)

брѣктѡш -ѡша м 'новчаник'. – Неђе сам тѣријѣ брѣктѡш, плѡћу ти сѣтра. (J) (РСАНУ–)

брѣнза ж 'изливено, округло звоно светле боје, ставља се кравама око врата'. – Прѣкинула ми крава кѡиш са брѣнзѣ, не знам саде како ћу јој јѡпѣ мѣтѣти.

бѣбрек -ѣга м (ген. мн. бѣбрегѣ) 'бѣбрег'. – Ђси чѣѡ да су Јѡвинѡм мѡлѡм извадли ѣдан бѣбрек?

бӯвāч -āча м 'бухач; инсект, кукац који скаче као бува, храни се листом купуса'. – Мórām опрāшти кӯпус, пòеде га бӯвāч.

бӯгарт бӯгарīm несвр. 'бугарити; јадати, нарицати'. – Њесам мòгла слӯшати кāко жèне нā грòбљу бӯгарē за ўнијēm младīћом.

бӯдәти бӯдīm несвр. 1. 'будити'. – Штā ме бӯдīш, нēmā јòш шēs сātī. 2. в. блудīш. – Чим заплачē, ўни га нусājū, сāмо га бӯдē, па ће имати мӯкē ш њīме. (J) (РСАНУ~)

буђелār -āра м в. брӯкīāш. – Дèбò му буђелār, па му тī вјèрўј да нēmā пāрā.

бӯкара ж 'дрвени суд из којег се пила вода'. – Стārī лӯди вèлē да је нāјслаћē бīло нāпти се вòдē из бӯкарē.

бӯква ж *. – Ајмо пòсјећи ўнў бӯкву у гāју, имаћемо од нē трī мèтера дрвā.

бӯквār -āра м 1. 'школска књига за почетнике у учењу писмености'. – Кат сам јā ишла ў шкòлу, њесмо имали тéке ки данас, нек писāљку, пèрāљку и бӯквār. 2. 'букова шума'. – Ајд у ўнāј бӯквār вишē кућē, усјéци кòјī бӯкв"ћ.

буквèт"на ж аугм. од бӯква. – Тīјò сам ўсјећи ўнў буквèт"ну, ал изглèдā да е свā гњīла.

бӯкв"ћ м 'млада буква'. – Вīдла сам рāван бӯкв"ћ, ићу га ўсјећи да пòдбочīm òвāј òгранак.

бӯков, -а, -о *. – Бӯкова шўма кòд нās се звāла бӯквār.

бӯков"на ж 'буковина'. – Грађа за куће нāјвишē се сјèкла од бӯков"нē.

бўнār -āра м *. – Иди заклāj вòдē са бунāра.

бўра ж 'јак ветар (обично праћен кишом или снегом)'. – Пīрī бўра већ трī дāна, нē мерем нīкудā.

бўран, бўрна, -о 'јакò ветровит, пун буре, невремена'. – Свў нòћ пāдā бўран сьèк.

бурлијати -ām несвр. 'преметати, комешати'. – Сīпāj тò мљéко лјèпо, нèmòј пò њему бурлијати.

бўсєн м 'ископан комад земље заједно с травом'. – Кòлкī су бўсєн извāлли кат су òрāли и нàкò га òставли нā њиви.

бўсєње с зб. им. од бўсєн. – Мórām ићи стўћи ўнò бўсєње пò њиви, па ћу сīјати курузе.

бўт бўта м (мн. бўтови) 'део задње ноге изнад колена код животиња'. – Ду-нєси ми двјé киле мєса, ал ўзми од бўта.

бўт"на ж 'бутина'. – Скрќала сам се, свā ми бўт"на помўдрла.

бўт"ћ м дем. од бўтī. – Осјéци им сāv бўт"ћ от печèн"цē кат пòћу кўћи.

бѹца ж (ген. мн. бѹца̄) 'гумена чизма'. – Ајме добријѣ бѹца̄, мѹре на сја́м у њима, а не у шталу. (РСАНУ–)

бѹцати бѹца̄м несвр. 1. 'букати, правити буку (о говедима)'. – Нѣ мерем гунти своја говеда унијѣм, бѹцаѣ ми во́лови. 2. 'растурати, разметати роговима'. – Иди о́ћерај у́нѣ во́лове да ти нѣ бѹчу́ сјѣно.

В

ва́бти ва́бим несвр. 'вабити; дозивати живину'. – Кад ва́бимо ко́коши, ви́чѣмо: пи, пи, пи... Ва́бнидѣ и да нѣ идѹ у́ жито.

ва́здан прил. 'цео дан'. – Ва́здан сјѣди и че́ка га.

Измр. по́ваздан 'по цео дан'. – По́ваздан пла́чѣ, нѣ зна́м штà ģу ш њо́ме.

ва́љуга ж 'мања клада или пањ на којима се цепају дрва'. – Ёно ти та́мо ва́љугѣ, па на њо́ј цјѣпа́ј, штà ми ту́да го́јатиш. (РСАНУ–)

ва́љужѣтна ж аугм. од *ва́љуга*. – Шта ģе ти о́ва ва́љужѣтна прѣт ку́ћом, свà са́гњила ве́ће. (РСАНУ–)

ва́љужца ж дем. од *ва́љуга*. – Идѣм на то́ј ва́љужци ко́ју љушчу́ тѣснти. (РСАНУ–)

ва́мѣлија ж 'фамилија, породица'. – Реци ми ѣма́ ли учите́ља у ва́шој ва́мѣлији?

варѣнка ж 'млеко'. – На́музла сам пѹ́ну кра́љачу варѣн"кѣ, би́ће мље́ка.

ва́риво с 1. 'кувано поврће'. – Нѣма́м мѣса, свàр"ћу ка́квок ва́рива. 2. 'количина намирница потребна за припремање оброка'. – Ишла би ски́нти ѣдно ва́риво гра́, нѣма́м шта дру́го зà уж"ну. (РСАНУ~)

ва́рти ва́рим несвр. 'кувати'. – Крѹв смо кѹвали, а варѣн"ку ва́рли.

ва́рићак м 'дрвени суд за жито; житна мера'. – Иди на пот и дунѣси два ва́рићака бра́шна.

ве́риге ж пл. тант. 'ланац над огњиштем на којем виси котао'. – Окрѣни ве́риге на́д ватру и мѣтни варѣн"ку да се ва́ри.

вѣс вѣза м 'шара, украс извезен на тканини'. – Мо́рам у́зѣти у́нај њѣн пѣшкѣр, љѣп је вѣз на њѣму, па да ѣ ја́ та́ки извѣзем.

весѣлти се весѣлѣм се несвр. 'веселити се, радовати се'. – Весѣлѣ се што ģе га дјѣт пове́сти на сја́м са́ собом.

весѣља́к -а́ка м *. – У у́ној ку́ћи сви́ весѣља́ци, ко́д њѣ се ўвјѣ о́ри пјѣсма.

вѣсѣље с *. – Ка́кво е ко́д њѣ вѣсѣље, да им се сѣн ни́је ожѣнијо́?

вѣсти вѣзем несвр. *. – Кат сам ја́ бѣла мла́да, цѹре су вѣзле пешкѣре и спрѣмале зà удају.

вѣчера ж *. – Ёво сам дјѣци кола́чића умјѣсла за вѣчеру.

вѣчерати -а́м свр. и несвр. *. – Ајте у́ ку́ћу вѣчерати, о́лади́ се о́во јѣло.

вијорати (се) -ām (се) 'вијорити (се)'. – Сњег, бо̀ме, вијорā кад га бӯра по̀ћера.

вйлаш м 1. 'ован с виластим, извијеним роговима'. – Чӯвāј се у̀ногā вйлаша, тај је о̀пасан, ајам. 2. 'уображен човек'. – Вйде вйлаша, мйсли да му нйко нйје раван. (Ј) (РСАНУ~)

вйле вйла ж пл. тант. 'дрвено рашљасто оруђе са три рогља, за набадање сена, сламе'. – У̀зми и ти едне вйле, йдемо кӯпти сјено.

вйлен, -а, -о 'суманут, махнит, несташан'. – Нема нйђе ва̀ко вйлене дјеце ки у̀ нас.

вйленџи вйленџим несвр. 'махнитати'. – Ал данас о̀ва дјеча испрет куће вйлене ко да е сām ђаво́ у̀ нй у̀ша.

вйлџа ж 'вилица, чељусна кост у коју су усађени зуби'. – Ва̀дијо ми у̀нај о̀крљак, ра̀стегā ми цјелу вйлџу.

вйтџа ж 'венчани прстен, бурма'. – Ку̀пли вйтџе, са̀ ће и свадба.

вйтлџи м 'витао, направа за намотавање предива'. – Метни тај канчо̀ на вйтлџи и смутāј у клупко. (РСАНУ~)

вјенчавати (се) вјенчава̀м (се) несвр. према *вјенчаџи (се)*. – Ко̀лка се пу̀та у̀на вјенчавала и ра̀стаљала, то̀ нйко не зна.

вјенчанџа ж 'венчаница, венчана хаљина'. – Не пāнтим ја да су некат цуре ну̀сле вјенчанџе кат су се вјенчавале.

вјенчанџа ж 'основна греда поврх зида на коју су постављене остале попречне греде'. – Трѐбали би скӯпти два̀-три чо̀ека да нам дйгнӯ о̀вӯ вјенчанџу.

вјенчати (се) -ām (се) свр. и несвр. 'венчати (се)'. – У̀нај је йсти по̀п вјенча и мо̀к ћа̀ћу. Не́су се вјенчали, а ѐво већ двје годне живе́ скупа.

влака ж 'велико оборено стабло које се вуче'. – Ѐво о̀вај по̀годан сњек, ајмо до̀вӯћи ѐдну влаку за во̀ловџа, биће нам ма̀ло др̀ва за зйму.

вла̀с ж и м 'предиво вуне, кудеље и сл. састављено од дугих влакана'. – Мо̀рам од вла̀са о̀прести дретве́, трѐбаће ми да за̀крпим ца̀кове.

воја ж 'дуг танак штап помоћу којег се тресе воће с високих стабала'. – Йде́м усјећи воју од лѐскова прѹћа, трѐбаће ми кад бу̀дем тресла шљйве. (РСАНУ~)

воћа̀р -а̀ра м 'место засађено воћкама, воћњак'. – До̀брије ја̀бу̀ка у̀ твом воћа̀ру.

вр в̀ра м (мн. в̀рови, ген. в̀рџџа) 'врх'. – Ве́ли да на в̀ру у̀не плāнне́ бу̀де до̀ по̀ лѐта сњѐга.

вра̀кџи вра̀кџим свр. 'ударити, ошамарити'. – Вра̀кно̀ га ша̀ком у̀ главу и о̀вај се извр̀но. (РСАНУ~)

врѧнац -нца м 'коњ црне длаке'. – Милѧ Бѡже, ал је бѧјѡ црн ки угарак унѧј врѧнац, нѧје му бѧло рѧвна. (ДЛ)

врѧт м (лок. врѧту). – Укѡчијѡ ми се врѧт, нѧ мерем мрѡдѡти.

врѧт"ло с 'дрвени ваљак на разбоју око којега се омотава пређа'. – Попушти зѧдњѡ и стѧгни мѧло прѧдњѡ врѧт"ло.

врѧт"на ж аугм. и пеј. од *врѧтѧ*. – Дѧбелѧ врѧт"нѧ у њѧга, ки у крѡмка.

врѧћа ж (ген. мн. врѧћѧ) 'овећа дужа кеса од кудеље, вуне, платна, синтетике и др. која обично служи за спремање и ношење жита'. – Гунѧм у мл"н ѡвијѧ пѧт врѧћѧ.

врѧћѧт"на ж аугм. од *врѧћа*. – Кѡек ће ти врѧга тѡлкѧ врѧћѧт"на?

врѧжѧв, -ава, -о 'који је пун вржева'. – Штѧ си кѡповѧ ѡвѧ врѧжѧвѧ дѧске, нѧш и мѡћи облѧњати.

врѧјѧи врѧшем трп. прид. врѧшен, -а, -о несвр. 'врећи'. – Сѡтра ћу врѧјѧи жѧто, ѧмѧћу шѧс врѧшиѡцѧ.

врѧснѧк -ѧка м (мн. врѧсн"ци) *. – Тѡ е мѡј врѧснѧк, скѡпа смо у шкѡлу ишли.

врѧсн"ца ж 'врсница, вршњакиња'. – Нѧје уна мѡја врѧсн"ца, стѧријѧ је двѧје год"не.

врѧтѧ врѧтла м 'врт, башта'. – Нѧмѧ ѡђе, ал ѧмѧм јѡш кѡјѡ глав"цу у вртлу. (РСАНУ–)

врѧцати врѧцѧм несвр. *. – Не млѧти тѡм мѧшѡм, ѧво свѧ врѧцѧ.

врѧцѧти врѧцѧм свр. 'врцнути'. – Врѧцѧла ми жѧшка на кѧкљу, па ми изгѡрла.

врѧчковѧн, -а, -о 'коврцав'. – Мѡја цѡра ѧмѧ лѧпе, врѧчковѧне кѡсе. (РСАНУ–)

врѧш врѧ м (мн. врѧжѡви) 'чвор у дрвету'. – Чспилѧли смо дѧске, штѧ ћемо ш ѧѧма, свѧ ѡд нѧквијѧ врѧжѡвѧ.

врѧшѧј м 'сноплѧ жита за јѧдну вршидбу'. – Вѧл"к врѧшѧј, тѧшко ће га кѡњи прѡгазти.

врѧшак врѧшка м дем. од *врѧ*. – Гунѧла сам блѧго у пашу гѡре на врѧшак, ѧмѧ дѡбрѧ трѧвѧ.

врѧшидба ж *. – Бѧш су врѧћи дѧни, пѡгодни за врѧшидбу.

врѧшиѡц м 'човек који врше жито'. – Мѡраћу врѧјѧи жѧто, а нѧмѧм врѧшиѡцѧ.

врѧшлѧк -ѧга м (мн. врѧшлѧзи) 'дугачка и дубока дрвена кутија, сандук без поклопца, у којем је стајало жито'. – Чно ти жѧта на пѡду, пун врѧшлѧк, дунѧси ми ѧдан врѧрићѧк. (ДЛ)

врѧшч"ћ м дем. од *врѧ*. – На уномѧ врѧшч"ћу ѧмѧ лѧсѧкѧ, ѧћемо брѧти лѧшнѧке.

вѹк м (мн. вѹци и вѹкови) 1. *. – Вијѹ вѹци свѹ нѹћ. 2. (обично мн.) ’учесник у свадбеној поворци, на свадби’. – Кат сам се ја удавала, била пѹна кућа вѹкѹвѹ.

вѹна ж *. – Шишали смо ђвце, мѹрѹм зѹсјерти вѹну, па ћу е прѹти.

вундѹмент м ’фундамент, основа, темељ’. – Ўдарли данас вундѹмент зѹ кућу.

вѹнен, -а, -о *. – Ко ти е ђплеѹ тѹ вѹненѹ мѹју?

вунѹица ж ’упредена вунена влакна различито обојена’. – Мѹрѹм кѹпти вунѹице да ђплетѹм чѹрапе.

вѹрак вѹрка м ’отпилани део дрвета’. – Ўзмидѹ сѹкиру и ѹсцѹпѹј вѹрѹкѹ, нѹмѹм цѹпѹницѹ, ѹтрѹће ми се вѹтра.

вѹрч"ћ м дем. од *вѹрак*. – Тѹнкијѹ вѹрчѹћѹ, нѹ треба и цѹпати, стѹће ѹ вѹтру.

вѹчија ж ’дугуласт и плѹснат дрвени суд’. – У вѹчијама смо сѹмо вѹду нѹсли из зѹдѹнијѹ бунѹрѹ; напунѹмо вѹде, мѹтнѹмо тѹпѹн да се не прѹлѹвѹ, ѹпртѹмо на лѹђа и нѹсѹмо.

вѹштѹн -ѹна м (мн. вуштѹни) ’подсукња од платна са украсном чипком која је вирила испод сукње’. – Видѹ лѹпѹ ѹклѹнѹ шпѹице на том твѹм вуштѹну. (РСАНУ~)

Г

гѹврѹн м 1. *. – Вѹлѹ, кат вѹдѹш гѹврѹна, бѹће злѹ. 2. в. *врѹнац*. – Нѹће ти мѹј гѹврѹн лѹпсати кѹ твѹј лѹсац. (Ј)

гѹдан, гѹдна, -о *. – Пушти ме, нѹнас сам гѹдно сѹђѹла.

гѹј гѹја и гѹја м *. – Идѹмо ѹ гѹј по шушањ.

галѹма ж ’вика, граја, бука’. – Извѹридѹ кѹкѹ е тѹ јѹпѹ галѹма ѹ дворѹшту.

галѹмти гѹлѹмѹм несвр. ’галамити; гласно говорити, дерати се’. – Вѹјѹ се нѹшта дѹрѹѹ и гѹлѹмѹ.

галѹмција м ’човек који галами’. – Ёст ѹсѹван ѹнѹј галѹмција, јѹпѹ гѹлѹмѹ.

гѹнак гѹнка м ’ходник на улазу у кућу’. – Њѹси се треба изѹвати. Жѹно, дунѹсидѹ му цѹпеле из гѹнка.

гѹндија ж ’врста летње сандале с гуменим ђоном и кожним каишићима’. – Чѹм су му кѹпли гѹндије, бѹцијѹ е свѹе старѹ ђпѹнке. (РСАНУ–)

гѹњати (се) гѹњѹм (се) несвр. према *гѹнѹи*. – Штѹ гѹњѹш тѹ ђвце, пушти и да пѹсѹ.

гѹргаша ж ’направа за чешљање и извлачење вуне; даска с ручком и металним зупцима’. – Ал се збѹчѹла, мѹтни е ѹ гѹргаше.

гаргашати -ам несвр. 'чешљати, гребенати вуну'. –Ўзми гаргаше, па гаргашај зѐру с на̀ми, нѐнемо ша̀лѐ завр̀шти.

гאַрѝн м 'црномањаст човек'. – Цр̀не к̀осе, цр̀не о̀чи, пр̀авѝ е га̀роња ил, што би мо̀ја ба̀ба рѐкла, га̀рѝн. (Ј)

га̀роња м в. *гאַрѝн*. – Нѐ мере жу̀ћија нѝкада бѝти љѐпши од га̀роње.

га̀тара ж (ген. мн. *гאַтара̀*) *. – Вѝдѐ га̀тарѐ, ва̀јѐ нѐшто ча̀ра.

га̀тати га̀там несвр. *. – Мо̀ра да е у̀на га̀тара га̀тала и на̀мет̀ла на̀ ме.

га̀тре -а ж пл. тант. 'део ложишта пѐћи: гвоздене решетке'. – Рјѐтке ми га̀тре, па ми ѝспад̀а св̀а ва̀тра кр̀о̀за ѝи. (РСАНУ~)

гѐгаљка ж 'љуљашка'. – Їма̀ у сѐлу ѐдна гѐгаљка, дјѐца се по̀вазд̀ан на̀ њо̀ј гѐгај̀у.

гѐгати (се) гѐгам (се) несвр. 1. 'ву̀ћи се, ѝћи лѐно, тешко, с муком'. – Вѝдѐ ка̀ко се у̀нај чо̀ек гѐга̀. 2. 'љуљати се на љуљашци'. – Дјѐт им свѐза̀ у̀же на о̀рас, па се гѐгај̀у.

гѐге гѐга̀ ж пл. тант. 'врста дечјих панталона које су расечене позади'. – Обу̀цидѐ ма̀ћо̀м пѝшоњи о̀вѐ гѐге. (РСАНУ~)

гѐрда ж 'гвоздени клин који се при вучи забија у балван'. – Гѐрда се за̀бијѐ у ба̀лван, за̀вѐжѐ се ла̀нац за̀ њу, па се ву̀че за во̀лов"ма к̀у̀ћи. (ДЛ) (РСАНУ~)

гѐрма ж 'квасац'. – Њѐсмо у̀вјѐ ѝмали гѐрмѐ ки да̀нас, нек о̀стаљали кв̀асац за с̀утра̀д̀ан.

гла̀ва ж 1. *. – Свѐ јутро ме бо̀ли гла̀ва. 2. 'ум, разум, памет'. – Та̀ј ѝма̀ гла̀ву. 3. 'живот'. – Пла̀тѐ својо̀м гла̀во̀м. 4. 'проширени горњи, крајњи део нечега (ексера и сл.)'. – Ка̀ко ћу у̀дарти о̀вај ча̀ва̀ кад нѐма гла̀вѐ?

гла̀ват, -а, -о *. – Ка̀ко е га̀дно у̀но̀ дјѐте, нѐкво гла̀вата, а ма̀тѐр му љѐпа жѐна.

гла̀вѐш"на ж пеј. 'човек од положаја и угледа, старешина'. – Дјѐд му е бѝјо̀ нѐква гла̀вѐш"на у о̀пѝни.

гла̀в"на ж аугм. и пеј. од *гла̀ва* (1). – Ма̀ли чо̀ек, а вѐл"ку гла̀в"ну ѝма̀.

гла̀в"ца ж 1. дем. и хип. од *гла̀ва* (1). – Бѝстра о̀ва̀ ма̀ла гла̀в"ца, нѐ мереш је прѐварти. 2. 'заокругљени део неких биљака'. – Треба̀ће ми двѝје гла̀в"це к̀упуса. 3. 'врх планине, брега'. – Вѐл"к сњѐг на в̀ру гла̀в"цѐ.

гла̀во̀боља ж 1. *. – Ё̀но е у крѐвету, вѐ је три да̀на м̀у̀чи гла̀во̀боља. 2. фиг. 'брига'. – Нѐ зна̀м шта̀ ћу о̀д њега, са̀мо ми гла̀во̀боље за̀да̀ва̀.

гла̀во̀бољан, -љна, -о 'главоболан'. – Гла̀во̀бољна сам, чѐсто ме бо̀ли гла̀ва.

гла̀воња м 1. пеј. *. – Ко̀лки е у̀нај гла̀воња, ѝма̀ у њему сто̀ к̀ила. 2. погрд. в. *гла̀вѐш"на*. – Вѐлѐ да му е ља̀ћа нѐкав гла̀воња у Го̀спићу.

главур"на ж аугм. и пеј. од *глава* (1). – Кòлкā му е главур"на, нè мере мѣтнѣти кāпу нā глāву.

гладнѣти глāднѣм несвр. 'гладнети, постајати глāдан'. – Јутрòс сам слāбо рúчā, пòчò сам веће глāднѣти, нећу шāлѣ дòчекати ўж"ну.

гладн"ца ж и м 'гладница, особа која много једе'. – Њѣсам знāла да си тākā глāдн"ца, ўвјѣ нѣшто йштѣш јѣсти.

гладòвати глāдујѣм несвр. *. – Ўнā јāднā дјѣца глāдују, а ћāћа им пòпијѣ свѣ што зārāдѣ.

глат глāди ж 'глад'. – Крчѣ ми црјѣва òд глāди, тѣшко чѣкāм да дòћѣм кўћи да што пòјем.

глатша ж хип. од *глава* (1). – Дòђи да ти бāба лўбѣ тў пāметнў глатшу.

глатш"ца ж дем. од *глатша*. – Ўнò дјетѣнце лѣпо, да му сāмо вѣдѣш ўнў црнў глатш"цу.

глогиња ж (ген. мн. глòгѣнѣ) 'плод глога'. – Вѣдѣ дòбријѣ глòгѣнѣ на òвомѣ глòг"ћу.

глогињ"ца ж дем. од *глогиња*. – Ёно и, веће пòчѣле црвѣнти глòгињ"це.

глог"ћ м 'глог'. – Ал је цвјѣтā òвāј глòг"ћ, бѣће чāја.

глогов, -а, -о *. – Мòј је дјѣт ѣмā глогову шлāку да се пòдбāчā.

глогов"на ж 'глоговина, глогово дрво'. – Ёно от ўнѣ глòгов"нѣ мòре бити дòбар рѣцѣл за кòсу.

глето с 'длето'. – Нāђидѣ ми глето да прокòпāм зѣру òвò врат"ло.

гмāјина ж 'општинска земља'. – Пригрāдли сѣби гмāјинѣ, ал шутѣ.

гнўј гнўја м 'гној'. – Плик му е пўкā, ёно му цурѣ гнўј, нѣ мерем глѣдати.

гнўјāv, -ава, -о 'гнојав'. – Кākѣ му е гнўјāv прст, кād му се брѣжѣ тòлкò загнујѣ?

гнујити -ѣм несвр. 'гнојити, разбацивати ђубар по њиви'. – Мòрāмо гнујити ўнў њиву да сѣјѣм кумпјѣре.

~ **се** 'гнојити се'. – Ёно му се рāна пòчѣла гнујити.

гњѣјò, гњѣла, -о *. – Бѣле ў нās нѣкве црнѣ крушке, јѣли и сāмо кат су гњѣле.

гњѣити -јѣм несвр. *. – Штā нѣ јете òвѣ јāбуке, ёно и веће пòчѣле гњѣити.

гòба ж 'грба'. – Вѣдѣ кòлкў гòбу ѣмā на лѣђима. (J)

гòбāv, -ава, -о 'који ма грбу на лѣђима, грбав'. – Ёст јāдан гòбāv, грòта глѣдати ў њ. (J)

гòбавац -āvца м пеј. 'грбава мушка особа'.

гòбав"ца и **гòбов"ца** ж пеј. 'грбава женска особа'. – Бабѣт"на ўнā, гòбов"ца, мòрā да е нѣква чаратан"ца. (J)

говоруша ж 'друга кафа која се понуди гостима, в. *дочекуша* и *испратишуша*'. – Била ми уна јез'чка, сједла три сага, попила и говорушу, па се запричала, једва е ја испратушом ишћера. (Ј) (РСАНУ–)

годновати годнујем свр. и несвр. 'оста(ја)ти, провести, проводити негде годину или године'. – Годновало е на тавану, забравли смо на њ. (РСАНУ~)

гојат'ти гòјатим несвр. 'чинити нечистим, прљати'. – Одлази отален, штò ту ђељкаш ту цјепан'цу, штò ми кућу гòјат'иш! (ДЛ)

гòљан, -а, -о 'слабо обучен'. – Ёно га нис пút идè гòљан и бòшан.

грà гра м 'грах, пасуљ'. – Морам ићи чупати грà, сазоријò е.

грабик -ика м 'грабова шума'. – Најближè ми е дòћи у Бировачу попријèко, крос унај грабик.

граб'ћ м 'граб'. – Ал је овàј граб'ћ раван, мораћу дòћи усјећи стòж'ну да садећемо сјèно.

грабље -аљà ж пл. тант. *. – Морам направти нувò грабљийште за овè грабље.

грабљийште с 'држак у грабаља'. – Скршло ми се грабљийште на овийем грабљама, морам усјећи другò.

грабов, -а, -о *. – Насјекла сам грабовијè гранà, па ћу правти мètлу да òчистим двòриште, ёво је пуно шушња.

грабов'на ж 'грабовина, грабово дрво'. – Добрè грабов'нè, морала би усјећи држал'цу да насадим мут'ку.

грабти -им несвр. 1. 'грабити, отимати'. – Имà свòе, а граб'и њèгово. 2. 'сакупљати (сено)'. – Узмидè тè грабље и ајде с нами грабти сјèно.

град'на ж 'брдо с којег се пружа поглед на околину'. – Изидè на ту град'ну и вид'ћеш какво е врјеме у Гòспићу. (РСАНУ~)

гранти гранем свр. 'засијати, појавити се (о сунцу и месецу)'. – Вечèрас је òблачно, мјесèц ће каснијè гранти, нè знам како ћу у прèло.

гранова ж 'крава са крупним шарама'. – Брèзова ти е уна што е по нугама сàмо шарèна, а гранова е свà.

грањивати грањивам несвр. од *грањити*. – Ёно сунце по врòв'ма веће грањивà, данас ће бити лèп дан.

граораст, -а, -о 'пегав и осут приштићима'. – Нè мере бити лèп, брàте, кат је наки граораст. (РСАНУ~)

граша ж 'овца с пегицама по лицу'. – Како да е зòвем нег граша, вид'иш како јој је лице граорасто.

грашљив, -а, -о 'пегав'. – Ђè тòгà грашљивòг нађе, прав'и е жућија! (РСАНУ~)

грдан, грдна, -о 'голем, велик, огроман'. – Штà си се намусуријò, какве су тè грднè мукè снашле?

грѣбѣн -ена м 'справа с гвозденим зупцима којом се гребена, чешља вуна, конопља, кудеља'. – Данас сам извлáчла влáс от кóноплѣ на грѣбѣн.

гребѣнати -ам несвр. 'чешљати гребеном'. – Мóрāм трајти грѣбени, па ћу с̀утра гребѣнати к̀уч'не.

гр̀к гр̀ка, -о 'горак'. – Гр̀ка ми кáва, дáјдѣ ми ц̀укра.

гр̀лат, -а, -о *. – Ёст гр̀лат, свѣ се òри кад за̀пјевá.

гр̀лић -ића м 'сужени горњи део боце'. – Кат је òтварá б̀оцу, òдбијò е гр̀лић, нѣмòј п̀йти из нѣ, пòсјећеш се!

гр̀ло с (ген. мн. гр̀лá и гр̀лá) 1. *. – Ўватијò га зà грло и пòчò г̀шти. 2. 'ждреона дупља'. – Зàпò му зàлогáј ў грлу. 3. фиг. 'глас'. – Ўмá лѣпо гр̀ло. 4. 'животиња'. – Ў нѣга тр̀ста гр̀лá и тò му н̀је д̀ста, к̀пијò јòш стò овáцá.

гр̀кт'ти -им несвр. 'гласно певати дубоким, снажним гласом'. – Ўмá д̀бро гр̀ло, ёно га гр̀кт'и, свѣ се трѣсе. (РСАНУ~)

гр̀ота ж 1. 'грехота'. – Гр̀ота рѣћи, ал б̀òлѣ да ўмрѣ нег да се нàкò м̀ч'и. 2. (при сажаљевању) 'мука, јад, невоља'. – Гр̀ото јáднá, штá ш сàт? (РСАНУ~)

гр̀ум'ла ж 'хрпа камења и отпадака сакупљених на једном месту'. – Не бáцáј т̀у, в̀идиш да смо ч̀истли, н̀си, бáци и тò у гр̀ум'лу. (РСАНУ~)

г̀б'ца ж 1. 'уста човека'. – В̀идѣ га кáко је оклѣмбесијò д̀уњ̀у г̀б'цу. 2. 'уста и ноздрве животиње, њушка'. – Нѣ з̀нáм штá јòј је, ёно јòј се г̀б'ца јòпѣ трѣсе.

г̀вно с 'гумно, вршана'. – Òчисти веч̀рас г̀вно, с̀утра ћемо врјѣћи.

г̀жва ж 1. 'карика, веза од уплетеног или упреденог прућа, сламе и сл.'. – Мóрāм ус̀кати г̀жву да сáпнѣм òвѣ л̀ѣсе да и в̀јѣтар нѣ нуси. 2. 'метеж'. – Кáкá е тáмо г̀жва, штá ће нòлк'и нáрот испред н̀ивѣ к̀ћѣ?

г̀нти г̀нтим несвр. 1. 'терати испред себе (о стоци)'. – Г̀нти тѣ òвце ў пашу! 2. 'приморавати, присиљавати'. – Г̀нти је да рáд'и, а ўна нѣће. 3. 'возити, управљати нечим у кретању'. – Ел з̀нá твој чòек да г̀нти кòла?

г̀шњáр -áра м 'густ шибљак или шума'. – Áл је н̀кá ўнáј г̀шњáр б̀уков'и, нѣ мереш прòћи крòзá њ. (ДЛ)

г̀шћáр -áра м в. *г̀шњáр*. – Ўзгребáла се ка да е у кáквòм г̀шћáру б́ила. (Ј) (РСАНУ~)

Д

дáшкaл'ца ж 'загонетка'. – З̀нáдеш ли ўн̀у дáшкaл'цу: „Р̀њáв Мáте ўзјá нá те?“ – Тò е б́иљaц!

дв́изац -сца м (ген. мн. дв́изáцá) 'ован или јарац од две године'. – Ўнáј в́илáш јòш је млáт – дв́изац.

двѣз"ца ж 'овца или коза од две године'. – Ўна моја бјелеша, уна ти е двѣз"ца.

дѣрњати се -ам се несвр. пеј. 'викати, дерати се'. – Ўна се њѣва дјѣца дѣрњајѹ по дворѣшту, нѣмѣм мѣра.

дѣк"ца м дем. и хип. од *дѣко*. – Дѣк"це мѡј, штѣ си ми се тѣкѡ згѹријѡ, да те штѣ не бѡлѣ?

дѣко м хип. од *дјѣти*. – Мѡрѣм ићи по дѡктѹра, бѡлестѣн ми дѣко.

дѣла узв. 'деде(р)'. – Дѣла, уради тѡ кѣко си рѣка.

дѣрати дѣрѣм несвр. *. – Ёно, ѡбјесијѡ јѣње на шљиву, па га дѣрѣ.

~ **се** 1. 'викати продорним гласом'. – Штѣ се дѣрѣш, чѹјѣм те. 2. 'дречати, плакати'. – Нѹсајѹ је пѡваздѣн и јѡпѣ се дѣрѣ.

дѣрѣште с *. – Чѣјѣ е ѡвѡ дѣрѣште што се пѡваздѣн дѣрѣѣ по дворѣшту?

дѣвѣн -ѣна м 'разговор'. – Дѡђи кѡд мене ѹјутру на кѣву и дѣвѣн.

дѣвѣнти дѣвѣнѣм несвр. 'диванити, причати'. – Кѡлѡк се јѣ сјѣћѣм, слѣбо е тѣј с кѣме дѣвѣнијѡ.

дѣвѣнција м 'разговоран човек'. – Ђѣ су се сѣмо нашли: уна накѣ чепрѡкалица, а ѹн дѣвѣнција, нѣкадѣ ѹста не склѣпајѹ.

дѣвјѣкиња ж 'јабука или крушка која расте у шуми'. – Кат ѣдѣмо ѹ шуму, дѹнесѣмо пѹну тѡрбу дѣвјѣкиња, мѣтнѣмо ѹ сламу да ужѹтѣ и зѣми и јѣдемо.

дѣдо м хип. од дјѣт в. *дѣко*. – Највишѣ сам вѡлла свѡга дѣду, причѣ ми е свѣкѣ причѣ.

дѣзга ж 'сено скупљено у редове по дужини њѣве'. – Ѳстале нам трѣ дѣзге сјѣна, њѣсмо стѣгли да и скѹпѣмо у навѣљке. (РСАНУ~)

дѣјати дѣјѣм несвр. 'дисати'. – Ўнај дјѣт тѣшко дѣјѣ, сѣмо кашљѹкѣ и плѹцкѣ.

дѣка ж и м (вок. дѣко). – Ўн ти е наша дѣка, нѣмѣ тѣквѡк у цјѣлѡј Лици.

дѣкуља ж 'крава са белом пругом по хрбати'. – Мѣтнидѣ брѹнзу ѡко врѣта ѹнѡј дѣкуљи.

дѣљка ж в. *дѣзга*. – Пѡкисле ми дѣљке, мѡраћу и рѣзгртати. (ДЛ)

дѣпле -ѣлѣ ж пл. тант. 'народни музички дувачки инструмент који се састоји од две цеви са рупицама'. – Ўнѣ мѹмци лѣпо свѣрајѹ у дѣпле, да и сѣмо чѹјѣш.

дѣплѣти дѣплѣм несвр. 'свирати у дѣпле'. – Кат ѣдѹ блѣгу, мѹмци дѣплѣ, а цѹре пјѣвајѹ.

дѣчѣк -ѣка м 'дечак'. – Дѣчѣк је, накѡ, кад нѣје ни мѹмак ни дјѣте.

дѣчѣчина ж аугм. од дѣчѣк. – Ёст ѣрума уна твѡја дѣчѣчина, свѣ дјѣца бјѣжѣ ѡд њѣга.

дѣчѣчић м дем. од *дѣчѣк*. – Пѣметнѣ главицѣ у ѡвѡга дѣчѣчића.

- дјевѐр** м 'девер'. – Три сам дјевѐра имала и свѧ три вòлла ѓднако.
- дјевѐруша** ж 'младожењина сестра; девојка која прати младу на венчање'.
– Било е вѐлико вѐсѣље кад ми се брат жѧнијò, а јѧ им била дјевѐруша.
- дјевòјчица** ж 'девојчица'. – Чијѧ е òвò слѧтка дјевòјчица?
- дјѧдица** м дем. и хип. од *дјѧи*. – Јѧдни дјѧдица, сѧв се пòзгуријò.
- дјѧдовина** ж 1. 'имање наслеђено од дедова'. – Ўнѧ свѧ њѧве тѧмо што вѧдиш, свѧ е тò моја дјѧдовина. 2. 'завичај, домовина'. – Далѧко е òстала њѧша дјѧдовина, њѧша Лѧка.
- дјѧт** дјѧда м 1. 'старац уопште'. – Вѧдѧ јѧдног дјѧда ѧе е зѧспѧ пòт шљивòм. 2. 'родитељев отац'. – Јòво ми е бијò дјѧт пò ѧѧћи, а Милан пò матери.
- дјѧте** дјѧтета с 1. (зб. мн. *дјѧца*) 'дете'. – Тѧј ти е бијò, и ѱвјѧ ѧе òстати, дјѧте. 2. 'син или кѧи у односу према родитељима'. – Ўчи га тѧи, и твòе је дјѧте.
- дјѧти** дѧћѧм, гл. им. дѧћѧње, трп. прид. дѧћѧн, -а, -о несвр. и свр. 'скупљати, скупити сено у пластове'. – Ти бацѧј гòре, а јѧ ћу дјѧти.
- дјѧтињѧрија** ж 'детињарија'. – Тѧј вѧјѧ нѧкве дјѧтињѧрије изводи.
- дјѧтињѧст**, -а, -о 'детињѧст'. – Гòри е од дјѧтета: јѧ му причѧм, а ѱн се смѧје, е бѧш је дјѧтињѧст.
- дјѧтињѧи**, -ѧ, -ò 'детињѧи, дечји'. – Даћу ти, имѧм јѧ тѧ дјѧтињѧ рòбицѧ, нѧмòј њѧшта купòвати.
- дјѧтињѧти се** дјѧтињѧм (се) несвр. 'детињѧти се'. – Прѧстани се дјѧтињѧти. Зѧш ли кòлкò ти е гòдѧнѧ?
- дјѧтињѧство** с 'детињѧство'. – Мѧи смо имали, бòме, тѧшко дјѧтињѧство; рѧдло се, ишло блѧгу, мѧло е кò ишѧ ѱ школу.
- дјѧчина** ж аугм. и пеј. од *дјѧца*. – Кòд њѧ ѱвјѧ пўна кўѧа дјѧчинѧ.
- дјѧчурлија** ж аугм. и пеј. од *дјѧца*. – Ајме, бѧлавѧ дјѧчурлијѧ, ò њѧма њѧко брѧгу нѧ водѧ.
- дò** дòла м (лок. дòлу; мн. дòлови, ген. дòловѧ). – Плòднијѧ дòловѧ ѱ нѧс, милѧна и је глѧдати.
- дòбрўшан**, -шна, -о 'добрòдушан'*. – У мòѧ кўншијицѧ дòбрўшна дјѧтета, сѧмо спѧвѧ, вѧли ѱна да њѧкад нѧ плачѧ. (РСАНУ)
- дòгнати** дòренѧм свр. 'гоњѧњем присилити кога да некамо дође, дотерати'.
– Нѧш сѧм мòћи дòгнати, чѧкѧј да ти пòмогнѧм да тѧ дрѧва дòренѧш.
- догўнти** дòгунѧм несвр. према *дòгнати*. – Дѧвѧпўт сам ис шумѧ догўнијò дрѧва на òвијѧм кòлима.
- догўрати** дòгўрѧм свр. 1. – Сѧв сам се зѧмазѧ док сам им пòмогѧ да догўрајў ѱ дворѧште. 2. 'узнапредовати, стићи'. – Дòклѧн си тѧи догўрѧ сѧ школòм. 3. 'доживети'. – Тѧј ѧе догўрати стò годѧнѧ.

дòдјати -ам свр. 'досадити'. – Дòдјала ми с тїјѣм своїјѣм дашкалицима.
дòјити -їм несвр. – Није ми од јутрòс дòјено дјете, мòрāм га сàде дòјити.
дòктѹр м 'доктор, лекар'. – Мòраћу ићи дòктѹру, бòлї ме рúка.

дòлина ж 'долина; веће или мање удубљење између брегова'. – Ёно й, сãнкајѹ се низ дòлину.

дòлїнак -нка м дем. од *дòлина*. – Нѣмā нїје вàкò лѣпа долїнка ки шта е òвāј нāш.

дòлиница ж дем. од *дòлина*. – Није ти тò бāш нѣкā дòлина, тò е мāћā дòлиница.

дòрета м 'коњ тамноцрвене боје'. – Рїћāн ти е, нàкò, свјѣтлїјї, жўћї, а òвò ти е дòрета. (РСАНУ–)

дòтупāван, -вна, -о 'паметан'. – Кòјā би се дòтупāвна ўдāла зā њ. (ДЛ)

дòћерāвати се -ѣрāвāм се несвр. и уч. према *дòћерāїи се*. – Штā се тòлкò дòћерāвāш, кò да ш ў сватове.

дòћерати -ам свр. 'дотерати'. – Дòћерали ми òвāј бāлван прѣт кућу, а сàв гњїјò.

~ **се** 'дотерати се, уредити се'. – Ал се òвā цўра дòћерала, нѣ дā нā се глѣдати.

дòчак дòчка м 'ограђени део земљишта'. – Имали смо дòчак изà кућѣ, ў њѣга òвце сагўнли лѣти, њѣсмо обраћївали тāј дòчак, ў њему имали нѣколко вòћакā.

дòчѣкуша ж 'прва кафа којом се понуде гости, в. *говòруша* и *исїрāїиуша*'. – Жѣно, свāридѣ дòчѣкушу, ѣво нам гòстї. (Ј) (РСАНУ~)

дòчић м дем. од *дò*. – Ўшле ми òвце у дòчић и пòјеле кўпус.

дрāгица ж 'најстарија од три заове'*. – Кат имā снāја трї зāове, најстāријѹ зòвѣ дрāгицòм. (РСАНУ)

дрāмòсер м вулг. 'тврдица, циција'. – Ò тогā драмòсера пāрā у зāјам нѣш дòбти.

дрāмчти -їм несвр. 'просјачити, тражити'. – Е, вāлā ми е дòдјā, вāјѣ нѣшто дрāмчї.

др̣вāрница ж 'место уз кућу где се слажу дрва'. – Прòпала ми др̣вāрница, па ми кїснў др̣ва, мòраћу пòпраљати.

дрвѣњара ж 'дрвена кућа'. – Склѣпā нѣкву дрвѣњару ў шуми да се имā ћѣ склòнти òт кишѣ.

др̣во -ета с. – Кòѣ е òвò др̣во, ел јѣла ил смрѣка?

др̣вце -ета с 'ситно исцепано дрво'. – Дòдāјдѣ ми кòјѣ др̣вце зà ватру.

др̣нѣнк -їка м 'дренов шумарак'. – Йди гòре у ўнāј др̣нѣнк, нàкупи др̣нѣнїћā, тāмо и мòрā бїти.

дрѐнић м 1. 'дрен'. – Цвјѐтали дрѐнићи, оде зима. 2. 'плод дрена, дрѐнина'. – Мѐј рѐде најбоље вѐли ракију од дрѐнића.

дрѐнов, -а, -о. – Усјѐцидѐ ми ѐдну дрѐнову мѐтку, да нѐсим за благом.

дрѐновина ж 'дреновина'. – Нѐ знам штѐ се љнѐ прѐвло од дрѐновинѐ, ако није брѐдо за ткање.

дрѐњина ж (ген. мн. дрѐњинѐ) *. – Баба прѐви пѐкмес од дрѐњинѐ.

дрѐњиница ж дем. од дрѐњина. – Кѐцикнѐ су ѐвѐ дрѐњинице, слаба ће бити ѐд њи ракија.

дрѐњинов, -а, -о *. – Накупла сам дрѐњинѐ, биће десѐтак литѐра сѐка, а дјѐца најбоље вѐлѐ тај, дрѐњинов.

дрѐтва ж 'одебљи конац који нарочито употребљавају обућари за шивење обуће'. – Требаће ми јѐш дрѐтвѐ да завршим ѐвѐ ѐпанке.

дрѐжалица ж 'држало'. – Мѐраћеш ми истѐсати нѐвѐ дрѐжалицу за сикиру.

дрѐктати дрѐкћѐм несвр. 'имати дрхтавицу, трести се, подрхтавати'. – Ёно га, дрѐкћѐ ѐ студени.

дрѐња ж (обично мн.) 'дроња, прња, рита, крпа'. – Била ѐђе нѐка баба, јадница, на њѐј свѐ нѐкве дрѐње, дала сам јѐј љнѐ своју мају.

дрѐњаѐв, -ава, -о 'дроњаѐв, одрпан, поцепан'. – Јадна љна дјѐца, дрѐњава и бѐшана ѐдајѐ по ѐвѐј зими.

дрѐњаѐвац -ѐвца м 'дроњаѐвац, одрпанац'. – Бијѐ ми на вратима нѐкав дрѐњаѐвац, нѐква грѐднѐ сирѐтиња.

дрѐњаѐвица ж 'дроњаѐвка, одрпанка'. – Била е тѐ цѐра из дѐбрѐ кућѐ, ал ѐшла за нѐкву пијандуру, ѐно е саде ки каква дрѐњаѐвица ѐда кроза сѐло.

дрѐњѐ м в. дрѐњаѐвац. – Йнај дрѐњѐ свѐки дан у биртији, свѐ е паре пѐпијѐ.

дѐд дѐда м (мн. дѐдови, ген. дѐдѐвѐ). – Йномѐ нашом дѐду љ дворйшту имѐ стѐ годинѐ.

дѐдић м 1. 'дуд'. – Кѐлки е изрѐстѐ љнај дѐдић, нѐ меремо га ѐбрати брес лѐтрѐ. 2. дем. од дѐд. – Йнај дѐдић изѐ кућѐ ми се пѐчѐ сѐшти. 2. 'плод дуда'. – Ајме, слѐткијѐ дѐдића, прѐвѐјдѐ. (ДЛ)

дѐдов"на ж 'дудово дрво'. – Смѐта ми ѐвѐј дѐд"ћ, мѐрам га пѐсећи, а нѐ знам штѐ би ѐ тѐ дѐдов"нѐ.

дѐдук м 'врста пастирске свирале'. – Дѐвѐ пѐвздѐн љ тај дѐдук, прѐби љши.

дѐдум м 'глупан, који не уме ништа да ради'. – Ћѐри мѐја, ѐст дѐдум ѐвѐј тѐвѐј, дѐжѐм рѐке ѐд њѐга. (ДЛ) (РСАНУ–)

Дѐови Дѐѐвѐ м 'Духови; хришћански празник'. – Й Лапцу бѐдѐ свѐкѐ гѐд"нѐ сѐјам за Дѐѐве.

дурати -ам несвр. 'трпети, постојано подносити'. – Болї ме, како нє би бõлло, ал штã һу, дурãм.

Ђ

ђãвõ -ла м 1. 'враг'. – Какї е ки црнї ђãвõ. 2. фиг. 'обесна, несташна, немирна особа'. – Унãј мãлї ђãвõ нїђе нẽмã мїра.

ђãвõлак -лка м дем. од *ђãвõ* (2). – Видẽ мãћõг ђãвõлка какї е уõван.

ђãвõл"ца ж 'несташна, обесна женска особа'. – Õвã ђãвõл"ца се увõкла у кућу, узẽла двїје јãбуке и утẽкла.

ђẽљкати -ам несвр. 'стругати (ножем)'. – Узõ дрвце, ђẽљкã нужићом, прãвї зупце за грãбље.

ђубар ђубра м 'ђубре, гнојиво'. – Дãјдẽ ми згртãч да згрнẽм òвãј ђубар у ђубрẽнїк.

ђубрẽнїк -їка м 'место на које се баца ђубре, ђубриште'. – Мõрãм вõзти ђубар нã ниву, вẽл"к ми ђубрẽнїк.

ђул"ћ м 'украc од вунице; лоптица са ресама (обично на капама)'. – Кат сам јã крẽнла у шкõлу, бãба ми оплẽла струн"цу и мётла нã њу ђул"ће. (ДЛ)

ђул"ца ж в. *ђул"ћ*. – Бãба им оплẽла кãпе и мётла шаренẽ ђул"це, да си видла тõг вèsẽља. (Ј) (РСАНУ~)

Е

ẽклал"ца ж 'игла за хеклање'. – Нẽ знãм ђẽ сам турла ẽклал"цу, сãд нẽ мерем ẽклати.

ẽклати -ам несвр. 'хеклати'. – Бãба ẽклã пòваздãн, нẽ знãм штã һу от тõлкијẽ стõљњãкã.

Ж

жãр м *. – Мётндẽ дẽбљẽ дрво нẽ би ли дõ јутра òстало и зерẽ жãра.

жãрати жãрãм несвр. 'ложењем ватре и разгртањем жара јакò загревати'. – Штõ нєси жãрла òвõ вãтру, ẽво се утрнла.

жвїжда ж 'звїждук'. – Пõзнã сам га по жвїжди. (ДЛ)

жвїждџти жвїждїм несвр. 'звїждати'. – Нẽмõј ми ту жвїждџти, уши ми прõби!

жвїждукати жвїждућẽм дем. према *жвїждџти*. – Пòваздãн кõсї и жвїждукã.

жвїжнги жвїжнẽм свр. 'звизнути, произвести звїждук'. – Жвїжни дõбро, нẽ би ли чõб да дõћẽ кући.

жг̃ар"ца ж 'језгра (ораха, лешника)'. – Как̃и су ов̃о̀ ораси кат је ва̀к̃о̀ гр̃ка жг̃ар"ца од њ̃и?

жд̃ерати жд̃ер̃ем несвр. пеј. 'халапљиво и много јести'. – Ал ов̃и тв̃о̀ји кр̃мци жд̃ер̃у, њ̃ика̀ко и на̀ра̀нти.

жд̃р̃кља̃ј м вулг. 'гутљај'. – Да̀јд̃е ми ѐдан жд̃р̃кља̃ј ра̀киј̃е.

жд̃р̃кн̃ти жд̃р̃кн̃ем свр. 'на брзину прогутати, попити'. – Није њ̃ј̃о̀, са̀мо е з̃ер"цу ва̀р̃ен"к̃е жд̃р̃кн̃о̀.

желу̀дац -у̀ца м *. – Све би рѐкла да ми е ѝструн̃о̀ желу̀дац.

жѐна ж 1. *. – Ал је вр̃једна у̀на̀ жѐна, нѐма̀ јо̀ј па̀ра̀ на̀далеко. 2. 'супруга'. – Јо̀в"на жѐна и мо̀ја су блѝзн"це, њ̃еси т̃и то̀ зна̀?

жен̃ет"на ж аугм. и пеј. од *жѐна*. – Ко̀лка е у̀на̀ жен̃ет"на, мо̀ре св̃о̀к чо̀ека под ру̀к̃ом ну̀сти.

жѐнидба ж *. – Ено се у̀на̀ј њ̃иов ма̀лѝ ра̀зр̃аст̃а, зр̃иј̃о̀ за жѐнидбу.

жѐник м 'младић зрео, стасао за женидбу'. – У̀на̀ј жѐник по̀ша̀ цу̀ру пр̃ости, па за̀бас̃а и у̀па̀ у̀ локву!

жѐнти (се) жѐн̃им (се) несвр. 'женити (се)'. – Ку̀ншија но̀нас жѐнѝ сѝна, бѝће вѐс̃еља. Пу̀шти га, није та̀ј за̀ те, ве̃ћ се два̀п̃ут жѐниј̃о̀.

жѐн"ца ж дем. и хип. од *жѐна*. – Ё̀ст ма̀ла у̀на̀ жѐн"ца, ал ва̀ља̀ бо̀ту зл̃ата.

жен̃ска̀дија ж зб. од *жѐна* (1). – Бѝла ми е сѝно̃ћ пу̀на ку̀ћа жен̃ска̀диј̃е, пр̃еле, пл̃еле и ц̃ј̃елу̀ но̃ћ п̃ј̃евале.

жѐнски̃ћ -ѝћа м 1. 'човек пискутавог гласа'. – Зац̃е̃нли смо се от см̃ија: на̀кѝ чо̀ек, а кат о̀творѝ у̀ста – пра̀ви жѐнски̃ћ! (ДЛ) (РСАНУ~). 2. 'човек који има особине жена, који је стално у друштву жена'. – Нѐће ти та̀ј у̀ ло̀в с љу̀д"ма, та̀ј ти је жѐнски̃ћ!

жен̃ту̀рача ж аугм. и пеј. од *жѐна*. – Ср̃е̃те ме на пу̀ту у̀на̀ жен̃ту̀рача, тѐшко се бѐнѐ р̃ј̃ешѝ.

жѐрав"ца ж 'жеравица'. – За̀пре̃ћи ту̀ жѐрав"цу да с̃у̀тра им̃ам ва̀тр̃е.

жѐра̀так -тка м дем. од *жѐрав"ца*. – На̀гр̃ни жѐра̀так и мѐтни пѐку да се гр̃иј̃е, са̀т ће ми кру̀в док̃исати.

жѐтал"ца ж 'женска особа која жање'. – Ју̀че сам им̃ала жѐтал"це, по̀жела сам сву̀ шѐн"цу.

жѐтао̃ц̃а м 'онај који жање'. – Ко̀д на̀с су му̀шкѝ вѐзали, ма̀ло е бѝло жѐтао̃ца, ба̀ш ѐдан мо̀ј ку̀ншија бѝј̃о̀, та̀ј е бѝј̃о̀ жѐнски̃ћ, ва̀ј̃е жѐнскѐ по̀слове ра̀диј̃о̀, са̀мо да бу̀д̃е са жѐнами.

жѐти же̃њ̃ем, трп. прид. жѐвен, -а, -о несвр. *. – Шѐн"ца се же̃њ̃е, а жѝто ко̀си.

жѝгати жѝга̀ безл. несвр. 'пробадати, севати (о болу)'. – Јо̀п̃е ме жѝга̀ гла̀ва.

жѣто с *. – Рòдло ми жѣто òвѣ гòд"нѣ ка нѣкат.

жѣшка ж 'честица која искаче из материје која је усијана или која гори, варница, искра'. – Нѣ жārāj мaшòм, врòцнѣ ти жѣшка на кѣкљу.

жѣшч"ца ж дем. од *жѣшка*. – Ўтрнў ми се вaтра, нѣмā ни жѣшч"цѣ.

жлѣца ж 'кашика'. – И жлѣце и зјѣле, свѣ бѣло др̀венò.

жличѣт"на ж аугм. од *жлѣца*. – Дaла ми нѣкву жличѣт"ну, нѣсам двaпўт зaвaтијò – прaзан плaдањ.

жлѣч"ца ж 1. дем. од *жлѣца*. – Дòвати ми ўнў мaћў жлѣч"цу да нaрaнѣм дјѣте. 2. 'удубљење између грудне, прсне кости и трбуха'. – Бòли ме у жлѣч"ци.

жлѣп жлѣба м (мн. жлѣбови) 1. 'жлеб, удубљење на земљи или стени'. – Кòлкò е кѣшѣ нaпадaло, чѣтав жлѣп нaправло на зѣмљи. 2. 'издубљена коритаста бразда у дрвету'. – Плѣтак ми жлѣп на врат"лу, нѣ мере ми стaти шѣпка. 3. 'олук'. – Aјмо мѣтнѣти жлѣп на òвў стрѣву, да нам вòду òдбијѣ испрѣт кућѣ.

жмaра ж (обично мн.) 'чварак'. – Нѣсам нѣшта спрѣмала, ўзми тѣјѣ жмaрā, па јѣди.

жмѣгав"ца ж 'женска особа која жмига'. – Ўнā нѣва цўра е жмѣгав"ца, нѣ знāм кaко ће се ўдaти с нaквијѣм òч"ма. (РСАНУ–)

жмѣгaљ м 'мушка особа која жмига'. – Кaко ўнāј јaднѣ жмѣгaљ глѣдā, свѣ нѣшто жмѣгā, нѣ мреш од грòтѣ пòгледати ў нѣ. (РСАНУ–)

жмѣгати -aм несвр. 'брзо кретати очним капцима, трептати'. – Нѣшто му с òч"ма нѣје у рѣду, сaмо жмѣгā.

жмѣра ж 'игра у којој један играч тражи другог жмирећи'. – Aјмо се ѣграти жмѣрѣ, рѣцидѣ им да дòђў вaмо.

жмѣрти жмѣрѣм несвр. 'жмурити'. – Жмѣри, нѣмòј шкѣлѣти ни глѣдати док ти нѣ речѣм.

жмѣркати -aм несвр. и уч. према *жмѣрѣши* 'трептати очима'. – Слўшā и сaмо жмѣркā ўнијѣм свòијѣм òкицами.

жмѣркати се -aм се несвр. 'играти се жмире'. – Дунѣсидѣ рўбац да му зaвѣжѣмо òчи, нѣ вјерујѣм јā да ўн жмѣрѣ кат се жмѣркaмо.

жнѣра ж (мн. жнѣре) 'платнене везице, пертле'. – Зaжнѣрāј дòбро тѣ жнѣре, сaтраћеш се нѣђе.

жнѣрати жнѣрaм несвр. 'везивати пертле'. – Мaлѣ е ўн, јòш нѣ знā сaм жнѣрати цѣпеле.

жр̀вањ жр̀вња м 'ручни млин'. – Ёднòм рўкòм òкрећѣш жр̀вањ, а др̀гòм по зѣру убацујѣш.

жр̑внати -ам 'млети (на) жрвњима'. – Нè мерем св̑рти п̑л̑нту кад ми н̑еси жр̑вн̑ ни з̑р̑ к̑р̑з̑.

ж̑јица ж 'врста ситне жуте крушке'. – Д̑џ̑ца н̑ј̑бол̑ в̑л̑ ј̑сти òв̑ ж̑јице, кат су сл̑тке и м̑кане. (РСАНУ~)

ж̑јјка ж 'кокош жутог перја'. – Ё̑но ти ù двор̑шту и ж̑јк̑и и ш̑рк̑и, па б̑р̑ј̑.

ж̑љ ж̑ља м (мн. ж̑љи) *. – Ж̑љи му се на дл̑нов"ма загн̑јили.

ж̑љ̑в, -ава, -о 'жуљевит'. – Дл̑н му с̑в ж̑љ̑в, па ти р̑ци да н̑шта н̑ р̑д̑и.

ж̑на ж 'овца жуте боје лица'. – Б̑л̑ нек је и ж̑на нег р̑га, шт̑ ф̑л̑!

ж̑па ж 'супа, јуха'. – Н̑икад̑ н̑с̑мо в̑кали – узв̑ри з̑ру ј̑в̑, нег ж̑п̑. (Ј)

ж̑ћ̑н м 'који има жуту косу'. – Ё̑дан бр̑т г̑роња, ё̑дан ж̑ћ̑н, ђ̑ т̑ им̑?

ж̑ћ̑ија м в. *ж̑ћ̑ија*. – Пр̑в̑и е ж̑ћ̑ија: ж̑те му и к̑се и б̑рада. (Ј) (РСАНУ~)

3

з̑бал̑ти (се) з̑бал̑м (се) свр. 'пустити бале, испр̑лати се балама'. – Ё̑во се с̑в з̑бали̑.

з̑бас̑ати -ам свр. 'изгубити пут, залутати'. – Б̑ила т̑лк̑ ма̑гла да сам з̑бас̑ кат сам се вр̑ћ̑ ис пр̑ла.

з̑бр̑сл̑ти з̑бр̑сл̑м несвр. 'почети брзо и неразговетно говорити'. – А̑е га т̑и раз̑уми кад н̑к̑ з̑бр̑сл̑. (РСАНУ~)

з̑ватр̑ити -им свр. 'запалити ватру, планути'. – Прен̑си ж̑рав"ц̑, па з̑ватри и на ùн̑ј кр̑ј̑.

з̑ви̑ор̑ати -ам свр. 'почети вијорити, завијорити'. – Н̑òс̑ ми св̑ пр̑т"ну з̑ви̑ор̑ало, м̑р̑м св̑ ј̑п̑ к̑дати.

з̑в̑ти з̑ви̑џ̑м свр. 1. 'завити; увити, омотати'. – З̑в̑ј̑д̑ ми ё̑дан ц̑г̑р. 2. 'певати у различитим тоналитетима'. – Кат ùн з̑ви̑џ̑ п̑с̑му, ми̑на га сл̑шати. (РСАНУ~)

з̑гн̑јити се з̑гн̑ј̑и се свр. 'загнојити се'. – Н̑ије ћ̑ј̑ ићи д̑кт̑ру, па му се р̑на загн̑јила.

за̑г̑ј̑ти -òј̑т̑м свр. 'упр̑лати, довести у неред, закр̑чити'. – П̑но ми дв̑р̑ште н̑падало л̑ш̑а, св̑ ми за̑г̑ј̑тло, м̑р̑м га ч̑ст"ти.

~ **се** 'упр̑лати се'. – Òб̑кла му ч̑ст̑ р̑б"цу, к̑т се б̑р̑ж̑ за̑г̑ј̑ти̑? (ДЛ)

за̑г̑ј̑вати (се) -а̑у̑џ̑м (се) несвр. према *за̑г̑ј̑и"иши (се)*. – В̑ј̑ н̑што д̑вл̑ч̑и ù двор̑ште, за̑г̑ј̑у̑џ̑ га, а ј̑ м̑р̑м з̑ н̑м ч̑ст"ти. (ДЛ)

за̑р̑њ̑ч -а̑ча м 'огртач'. – Д̑ј̑д̑ ми т̑ј̑ за̑р̑њ̑ч и ш̑бару, òдо у пр̑ло. (РСАНУ~)

зажми́рти зажми́рѣм свр. 'зажмурити'. – Зажми́ри добро, нѣмѡј шки́љти, да ђвѡ сакријѣм.

зажњи́рати зажњи́рѣм свр. од *жњи́рати*. – Ёси ли веће зажњи́рѣ, шта килѣви́ш с ти́јѣм!

зайња́ти -ѣм несвр. и свр. 'узвитлати иње'. – Пи́ри бѹра, зайња́ло, нѣ мерем глѣдати. (РСАНУ–)

зају́нти (се) зају́нѣм (се) свр. 'понашати се као јуне; узјогунити се, заинатити се'. – Зају́нијѡ и ђће пѡ свѡм, а нѣ мере ѹвјѣ ка́ко је замислијѡ.

зака́лати -ѣм свр. 'захватити, заграбити'. – Аѣ на бѹнар, зака́лај зѣру ла́днѣ во́дѣ да се ѹмијѣм.

заква́чати -ѣм свр. 'затворити врата помоћу квачанице'. – Заква́чајдѣ врата, ла́дно е. (ДЛ) (РСАНУ–)

закекѣ́тати се -ѣкећѣм се свр. 'закикотати се'. – Шта си се то́лкѡ закекѣ́та, шта је та́кѡ смјѣшно? (РСАНУ–)

замѣсти замѣтѣм свр. 'затрпати, завејати'. – Ајмо ѹнѣти ѹнѡ сјѣно у пѡјату, замѣшће га нѡѣас.

замѹмчѣти се -ѣм се свр. 'замомчѣти се'. – Сјѣћѣм се кат је бијѡ клапч"ћ, а веће се ѣ ѹн замѹмчѣјѡ и глѣда за цурами.

занукт"ца ж 1. 'заноктица'. – Пу́ни му прѣсти занукт"ца. 2. 'запаљење испод нокта'. – Није ти тѡ коко́шниѣк, тѡ су занукт"це.

заѡва ж *. – Ймала сам три заѡве: најста́ријѹ сам заѡла драг"цѡм, сре́дњѹ ми́лѡм, а најмлађѹ сејѡм.

запа́нти -ѣм свр. 'запамтити'. – Запа́нтијѡ сам ја те́бе дѡбро!

запари́пати се -ѣ се свр. 'заиграти се (за коње)'. – Запари́па се ѹнај мѡј вранац, ѹтека ми ѹ поље, нѣ мерем га ѹват"ти док се дѡбро не ѣзигра.

заплакати -чѣм свр. *. – Пра́ви е пла́чо, за сва́кѹ ситницу заплачѣ.

запрѣтати и **запрѣтати** -ћѣм и -ѣм свр. 1. 'пепелом прекрити ватру, жар'. – Дѣдѣ, зѣру запрѣтај ва́тру. 2. 'жаром и топлим пепелом затрпати што'. – Аѣ зѣру запрѣтај кумпјѣра́ док ѣма ва́трѣ.

зари́гљати -ѣм свр. 'ставити риглинна врата, затворити, закључати их'. – За́ригљајдѣ дѡбро врата, нек лѹпа, нѣмѡј га пу́штати. (РСАНУ–)

за́рука ж 1. 'веридба'. – До́лазили му́мак и њѣгови кѹћи њѣнѡј на за́руку. 2. 'поклон (обично новац) којим се заручѹје девојка' (РСАНУ~);

Изр. при́мти ~, вра́т"ти ~. – Нѣшто се сва́дли и цѹра вра́тла за́руку, ве́ли да нѣће за́ њ.

заручѣ́вати (се) -ѹчујѣм (се) несвр. и уч. према *заручѣ́ти (се)*. – Та се три́пѹт заручѣ́вала и ѹвјѣ вра́ћала за́руке, ѣно е ѡстаде ста́ра цѹра.

заручти (се) заручим (се) свр. 'заручити се, верити се'. – Пролетос се заручли, скоро ћемо и у сватове.

заручник м 'вереник'. – Унај што сједи до ње, то јој је заручник.

заручница ж 'вереница'. – Остā е старї мумак, велē, кат је бијо млāt, имā е заручницу, ал умрла и љн није ћијо дрѹгē.

засељак -ељка м 'заселак, сеоце'. – Засељак ти е, накō, пō три-чѣтри кѹће пōдалеко от сѣла.

засјерти засјерим свр. 'прати острижену овчију вуну док се не испере од своје природне масноће, сјере'. – Мѣтнидē тѹ вѹну у шкап да е засјеримо, па ћемо е гаргашати.

заслан м 'прегача, комад платна који жене, обично старије, носе поврх сукње'. – Крātки ми пѣртели на заслану, па га њесам мѣтла.

застāвница ж 'попечна даска у кревету (код главе и ногу)'. – На старїјем креветма биле висōке застāвнице пōвр главē и кōд ногѹ.

застōрањ -рња м 'оно чиме се пуна врећа с врха застре да се може лакше завезати'. – Мѣтндē застōрањ нā врећу и свѣжидē је, ѡдѣмо у мл"н.

затиок м 'потилјак'. – Ўдарї се от овѹ грѣду у затиок, свѣ ми се зāvрти.

зацѣнти се зацѣнем се свр. 'заценити се, изгубити дах смејући се или плачући'. – Ўзми тō дјете у нарамак, вѡдїш да се јāдно зацѣнло от плāча.

зачешљати (се) -ām (се) свр. *. – Зāчешљā се кāнда га е крāва лїзала.

зач"на ж 'јело направљено од старог хлеба преливеног прокуваном водом, млеком и младим сиром'. – Мѣтнē се бāсē, слāкē, мāсти и ѹлијē вōдē и зѣру варѣнкē и кат се прокувā, зāлијē се на сѹвї крѹв. Тō смо звāли зач"нōм.

заштркљати се -ām се свр. 'јурнути, побећи'. – Зāштркљāле ми се крāве и ошле у тѹћѹ ливоду.

збијати збијам несвр. 'сабијати, сводити на мањи обим'. – Збијāj бōлē, биће чвршћē ткāње.

збити се -јē се свр. 'скупити се приликом прања'. – Ајме, збијō ми се шōс, сāv се шћипијō, тјѣсан ми, мōгу га бāцти.

збичати се -ā се свр. 'замрсити се, запетљати се (о овчијој вуни)'. – Свā се збичала, нēћемо је шāлē изгаргашати. (РСАНУ–)

звјезда ж 'звезда'. – Њесам ниkāдā вѡдла звјезде кат се прољѣвајѹ.

зглоп зглоба м (мн. зглобови) анат. 'зглоб'. – Бōлē ме нēшто зглобови, мōрā да ће прōмјена.

згрнати згрнѣм свр. 'згрнути'. – Ўдѣм згрнати ѹнāj шушањ с пѹта на грѹм"лу.

згрѣгати -ћѣм несвр. и уч. према *згрѣгати*. – Згрѣћем свāкї дāн и јōпē пѹна штāла ћѹбра.

згр̄т̄ач -áча м 'врста оруђа, слично мотици, служи за згртање ђубрета'. – Ће ми е згр̄т̄ач, ёно ј̄оп̄е п̄на шт̄ала б̄алег̄е и п̄ила.

зг̄урти се зг̄урим се свр. 'погрбити се, повити леђа'. – К̄оп̄ала три д̄ана, ёно се св̄а зг̄урла.

зд̄епаст, -а, -о *. – Није т̄о што е с̄ав н̄екав зд̄епаст, н̄его е т̄ај м̄умак и н̄едотрп̄ан.

зд̄епсати се зд̄епсам се свр. 'угојити се'. – Кат се ож̄ениј̄о, зд̄епса се ки к̄рмак. (РСАНУ–)

зд̄ј̄ела и **з̄ј̄ела** ж 'здела, чинија'. – С̄ј̄ећ̄ам се, св̄и с̄ј̄едли у ог̄њ̄ен"ци око ст̄ол"ц̄е и ј̄ели ис ёдн̄е зд̄ј̄ел̄е.

зд̄ј̄ел̄ет"на и **з̄ј̄ел̄ет"на** ж аугм. од *зд̄ј̄ела* и *з̄ј̄ела*. – Ўсп̄е зачину у н̄екву зд̄ј̄ел̄ет"ну, п̄одј̄ели нам ж̄лице и ј̄еди, н̄е п̄ит̄ај!

зд̄ј̄ел"ца и **з̄ј̄ел"ца** ж дем. од *зд̄ј̄ела* и *з̄ј̄ела*. – А д̄ј̄еца имала ма̄ћ̄у ст̄ол"чицу, п̄обошка й̄сто ј̄ела што ис к̄акв̄е зд̄ј̄ел"ц̄е.

зд̄ӯћи се зд̄ӯћим се свр. 'погурити се, седети или стајати спуштених рамена'. – Зд̄ӯћ̄иј̄о се на ўном̄е шт̄окл"ну, ог̄р̄н̄о к̄ож̄ун, в̄ели да му е з̄има. (ДЛ) (РСАНУ–)

з̄ек̄ан м 'коњ зеленосиве боје'. – В̄елим ти – није т̄о с̄ивац, пр̄ав̄и е з̄ек̄ан, в̄ид̄иш ли с̄ат?

з̄емучка ж 'земичка, хлечич̄ од белог пшеничног брашна'. – С̄ј̄ећ̄ам се, ка д̄ј̄ете, на̄шок в̄ес̄еља кад нам ба̄ба к̄уп̄и з̄емучке.

з̄епсти з̄ебем несвр. *. – Об̄уци к̄ап̄ут, н̄ем̄ој з̄епсти, ёво в̄еће др̄к̄ћ̄еш о студени.

з̄ера ж (у прилошкој служби) 'сасвим мало, трунчица, мрвица'. – В̄о̄лиш ли ме и з̄ер̄е?

з̄ер"ца ж дем. од *з̄ера*. – Н̄е мерем д̄ијати к̄олк̄о сам се најела, ал м̄ор̄ам ўс̄ути ј̄ош з̄ер"цу.

з̄јака ж и м 'зјакаста особа'. – В̄ид̄е ўн̄е з̄јаке, б̄аза̄ от кућ̄е до кућ̄е да јој шта не пр̄омакн̄е.

Изр. в̄а̄тати з̄јаке 'зјакати'. – А шта би ўна радла, в̄а̄та з̄јаке, т̄о јој је п̄ос̄а.

з̄јакаст, -а, -о 'који зјака, улудо проводи време'. – Н̄еш н̄ега на̄ћи ни ў пољу, ни ў кући, т̄ај ти е з̄јакаст, в̄а̄ј̄е е н̄еђе у с̄елу.

з̄јакати -ам несвр. 'улудо проводити време, зијати'. – Шт̄а т̄у з̄јакаш, а̄е к̄ући н̄ешто ра̄ди!

з̄јан̄ти з̄јан̄ем свр. и несвр. 'зијати, зинути, бленути'. – Шт̄а си з̄јан̄о?!

з̄јен"ца ж 'зеница'. – Кад н̄еко н̄ешто д̄обро п̄аз̄и, р̄еч̄е се да е п̄аз̄и ки з̄јен"цу о̄ка.

златова ж 'крава светложуте длаке'. – Гра̀нова ти е имала ша̀ре, а златова била жу̀та.

златуља ж в. *златишова*. – Имали смо е́дну златуљу и двѝје ме́дове, па и прѡда̀ли.

зрна ж в. *граша*. – То̀ ти е е́дна: гра̀ша и з̀рна.

зрцало с 'огледало'. – У̀зми з̀рцало да вѝдиш ка̀кѝ си му̀сав! (J)

зрцати -ам несвр. 'усмеравати светлост на некога помоћу малог зрцала, огледалцета'. – Не́мој ми ту з̀рцати, ѡчи ми ква̀риш! (J) (PCAHY–)

зубац зупца м *. – Не́ мерем гарга̀шати, искрѝвли ми се зупци на га̀ргашѝ.

зублѝца ж 'ситно расцепљено дрво'. – А̀е от у̀не ц̀јепанѝце́ иситни зублѝца̀, да ка̀шње на̀ложѝм ва̀тру. (PCAHY–)

зуп зуба м 'зуб'. – З̀уби му сви́ не́кви к̀рљавѝ, та̀ј ни́кад ни́је би́јо код зубара̀.

И

ѝжђикати -ам свр. *. – Вѝде е, кат си ти́ та̀ко ѝжђикала?

избалегати (се) -ам (се) свр. 'пустити из себе балегу'. – Гу̀ни и ѡталѝн, избалегашѝ ми се прѡт кућѡм.

избѝчти избѝчѝм свр. 'широко отворити, разрогачити очи'. – Избѝчи́о ѡчи и блѝно́ у́ ме.

~ **се** (на кога) 'погледати широм отворених очију и искривити лице'. – Ка̀кѝ е ро̀глав и га̀дан, жош кат се избѝчи́о, а ми́ у́ плач.

изблања́ти -ам, свр. 'блањајући истањити, истесати'. – Не́сам до̀бро ѝзблања̀, а и не́ мерем бо̀ље от ѡви́је вржѡва̀.

избѡбати се -ам се, свр. 'осути се приштићима по лицу'. – У̀нај мо́ј ма̀ли ѝно се са̀в избѡба̀, не зна́м шта̀ ћу ш ѝ́м. (PCAHY–)

извѝсти -зем свр. *. – У ѡви́је не́колко да̀на, извѝзла сам три́ пешкѝра.

изгладнѝти изгладнѝм свр. 'изгладнети'. – Ка̀ко сам изгладнѝла, има́ ли ѝшта го̀тово да по́јем?

издѡрати -ам свр. 'истрајати, издржати'. – Зна́м да ти ни́је ла̀ко, а шта̀ ћеш, мо̀раш издѡрати.

изеклати -ам свр. 'исхеклати'. – Ка̀т си бр̀же у̀нај но̀лки сто̀љња̀к изеклала?

ѝзјелѝца ж и м в. *гладнѝца*. – А бра̀те, ѡвѝ ѝзјелѝце́, ѡвѝ не́што жва̀кћѝ!

изме́сти -тем свр. 'издвојити масноћу из млека бућкањем'. – Вратѝту ти ста̀п кат ја́ изме́тем.

изра̀нти изра̀нѝм свр. 'исхранити'. – Овце су ти, бо́ме, до̀бро изра̀њене, до̀бро си и зѝмѝс ра̀нијо̀.

йње с *. – Штã ш на вãни? Ёво ти кõсе пўне йња.

искáљати (се) йскáљãм (се) свр. 'испрљати (се)'. – Кўт си тї йшã кат си се тãкõ искáљã?

йскењкати се -ãм се свр. према *кёњкаџи*. – Кãт ће се ёднõм йскењкати и зãспати, да нè слушãм тõ њёно кёњкãње.

йсклèпати йсклèпћём свр. 'наоштрити ударајући чекићем'. – Није ми дõбро йсклèпãна кõса, мóраћу е јõпè одњёти ковãчу да е пòправї.

йскрїжати йскрїжãм свр. 'изрезати на кришке'. – Йскрїжãј тè кумпјерè, па ћемо пèћи пõлã за вèчеру.

йспарїпати се -ã се свр. 'изиграти се, искакати се (за коње)'. – Ёно се унãј мõј врãнац дõбро йспарипã и дõшã сãм кўћи.

йсплакати (се) -чём (се) свр. *. – Откат плãчè, õће ли се вèће йсплакати?

йспрãтуша ж 'трећа кафа, која се понуди гостима пре него што крену кўћи, в. *дочèкуша* и *говòруша*'. – Свãрла јõј ÿã и йспрãтушу, а уна сјèди, па сјèди, ёдва õшла. (J) (РСАНУ–)

йспрõсти йспрõсїм свр. 1. 'добити прошењем као просјак'. – Бõме е õвãј сирõмãк дãнас дõста йспрõсијõ: и грã и кумпјерã и свè штõшта. 2. 'добити пристанак девојке (за удају)'. – Нõћас су дõлазли кўћи Јõвинõј и йспрõсли њїову цўру.

йстèsати йстешём свр. *. – Зїћў кўћу, па су йстесãли кãмён за ћõшкове.

йстрљўшати -ãм 'добро очистити трљањем'. – Истрљўшãј дõбро тў мãју, нèћеш је шãлè õпрати.

йсфãлти (се) йсфãлїм (се) свр. 'исхвалити (се)'. – Ѓш ли се вїшè йсфãлти, слўшãм цјèлї дãн тèбе и твõе фãлёње.

йсцифрати -ãм свр. 'испеглати и уредити'. – Кãко сам те йсцифрала, мõреш на сãјам. (РСАНУ–)

йсцјèпати йсцјèпãм свр. 'насећи довољну количину (дрва)'. – Йшла би йсцјèпати ёдан нãрамак дрвã, нèћу ймати за кõнак.

йсцјепкати -ãм свр. дем. од *исцјèйãџи*. – Нãкупла сам õвијè дãшчїцã да и йсцјепкãм, штã ће ми õђе смётати.

йшћерати -ãм свр. 'истерати'. – Йшћерã га ћãћа ис кўћè, ёно га õшã кòт теткè.

Ј

јãбука ж *. – Рõдла ми унã јãбука, мóраћу подбõчти õгрãнке да се нè сломè.

јãбуковача ж 'ракија од јабука'. – Йскрїжãј свè õвè јãбуке што су õпале и мèтни у кацу, бїће дõбре за јãбуковачу.

јабучѐт"на ж аугм. од *јабука*. – Имала сам нѐкву старӯ јабучѐт"ну, тврѐдачу, ѐно е сӯши се, кӑко и неће, кӑлкӑ јој је гӑдѝнӑ.

јӑбуч"ца ж дем. од *јабука*. – Ёно рӑдла унӑ мӑја јӑбуч"ца, а није кӑлк зѐр"ца.

јӑвӑр -ора м *. – От јӑвора смо прӑвли прѐсл"це, тӑ ти е др̆во лагӑно, а твр̆до.

јӑвӑр"ћ м 1. 'јавор'. – Йдѐм нӑћи ѐдан дӑбар јӑвӑр"ћ за кӑсѝште. 2. дем. од *јӑвӑр*. – Видла сам мӑлијѐ, рӑвнијѐ јӑвӑрѝћӑ, мӑраћу и усећѝ за зупце за грӑбље.

јӑлов, -а, -о 1. 'узалудан, некористан'. – Тӑ ти е, брӑте, јӑлов пӑсӑ, цӑбѐ рӑдѝш. 2. 'који не може имати порода'. – Њѐсу ѝмали дјѐцѐ три године, па су лӯди говӑрли да му е жѐна јӑлова.

јӑлов"ца ж 'жена или женка животиње која не може имати порода'. – Вѐлѐ, да е знӑ да му е жѐна јӑлов"ца, нѐ би е ожѐнијӑ.

јӑње -ета с (мн. јӑњци) 'јагње'. – Мӑрӑм получти јӑњце да нѐ скӑчӯ по ѓвцама, искаљаше им вӯну.

јӑњет"на ж 'јагњетина'. – Нѐмӑ бӑље рӑнѐ от пѐченѐ јӑњет"нѐ.

јӑњећӑк м 'ограђени, преграђени део стаје у који су одвајани јагањци од оваца'. – Мӑрӑмо приградти јӑњећӑк да мѐтнѐмо у њ јӑњце, скӑчӯ по ѓвцама, нѐ мереш и умѝрти.

јӑњешце -ета с дем. и хип. од *јӑње*. – Дӑћидѐ у шталу да видѝш како се унӑ јӑњешце ѝгра по јӑњећӑку.

јӑњти (се) јӑњѝ (се) несвр. 'јагњити (се)'. – Дӑгнала сам ѓвце кӯћи, изглѐдӑ да ће се ѐдна јӑњти.

јӑњчић м дем. и хип. од *јӑње*. – Ал су ми ѓвѝ лѐпи јӑњчићи, штѐта и је прӑдати.

јӑр"на ж 'јагњећа вуна'. – Бӑме, лѐпа јӑр"на, мѐка ки дӯша. (РСАНУ~)

јӑсле јӑсӑлӑ ж пл. тант. *. – Њѐсмо га није мӑгли нӑћи; кат јӑ у шталу – ун у јаслами. О врӑжѝ мӑчак!

јӑужна ж 'обед између ручка и вечере, ужина'. – Јӑужну су жѐне нӯсле копӑч"ма у пӑпаснӑ дӑба. (РСАНУ~)

јѐдар јѐдра, -о 'добро ухрањен, дебео'. – Кӑкѝ е јѐдар, сӑв се здѐсӑ, ѐно и пӑдваљак ѝмӑ.

јѐдинак -нка м хип. од *јѐдинац*. – Тӑ е мӑј јѐдинак, лӯбѝ га мӑјка.

јѐдинац -нца м 'једини син'. – Ымали ѐднӑк сѝна, јѐдинца, па ѝ њѐга изгӯбише у ѓвомѐ рӑту.

јѐдин"ца ж 1. 'једина кћи, она која је једино дете'. – Дӯго њѐсу ѝмали дјѐцѐ, нӑјкашњѐ дӑбијӯ ћѐр, јѐдин"цу, ѐно е вѐће цӯра. 2. 'бројка којом се

обележава број један'. – Ел љн̄о на крају пиш̄е једин"ца, н̄е вид̄им добро.
3. 'најнижа оцена у успеху, недовољан'. – Из математик̄е је добиј̄о још едну
једин"цу. 4. 'издвојени део целине који има одређену самосталност'. – Биј̄о
кув̄ар двј̄е године у једин"ци, у партизанима.

јѝз"чка ж 'женска особа која много прича'. – Вид̄е јѝз"чк̄е, вај̄е нешто
тотр̄ља.

јѝла ж *. – Ёно е, танка ки јѝла.

јѝлар -ара м 'јелова шума, јелик'. – Ајде у јѝлар, усјѝци ражањ.

јѝл"ћ м дем. од *јѝла*. – Како – ћ̄е? Ёно ти љ шуми јѝл"ћ до јѝл"ћа.

јѝлов, -а, -о *. – Ваке јѝлов̄е шум̄е неш ниђе наћи.

јѝсти јѝдем, р. прид. љј̄о, јѝла, -о несвр. *. – Откат сјѝдиш за стол̄ом и још
њѝси љј̄о!

јѝт"ка ж 'јектика, плућна туберкулоза'. – Вел̄е да е љмр̄о от јѝт"к̄е.

јѝтрва ж *. – Биле љ кући нас три јѝтрве, свака по осм"цу била план̄инка,
так̄о се мјењале.

јѝчам јѝчма м *. – Добро ми е родиј̄о ов̄е годин̄е, имаћу доста јѝчма.

јѝчмен, -а, -о *. – Има ли и зѝр̄е још јѝчмен̄ок крува?

јѝп̄е прил. 'опет'. – Јѝп̄е е пр̄ос̄о вар̄ен"ку п̄о себи.

јѝва ж в. *жѝѝа*. – Т̄о љсам ниђе видла: више в̄оли јѝсти јѝв̄е нек м̄еса!

Изр. һорав̄а јѝва 'супа без меса'. – Њѝсмо љвј̄е имали м̄еса, варли смо,
боме, һорав̄е јѝв̄е!

јѝжан, -жна, -о 'мекан, који нанесе ветар југо (за снег)'. – Буран сњ̄ек је
твр̄т, а јѝжан је м̄ек.

јѝрцати -ам несвр. 'јурити (без циља)'. – Сјѝди о̄ђе, кӯт вај̄е некут јѝрцаш?

К

ка̄бл"ћ м 'кабао дугуљаста дна у којем се држи баса (око десет литара)'.
– Баца се правла са слак̄ом и метала у ка̄бл"ће, остаљала се за з̄иму, па се јѝла
са полама. (ДЛ) (РСАНУ~)

ка̄жип̄ут м 'кажипрст'. – Ов̄о ти е п̄алац, ов̄о ка̄жип̄ут, па вел"ки, прст̄ењак
и на̄јкашњ̄е ма̄ћи пр̄ст.

ка̄јзер"ца ж 'врста ситне, ране крушке'. – Сас̄уле ми се ка̄јзер"це, мор̄ам
и покупити, а не знам шт̄а ћу ш љима толкиј̄ем.

ка̄лати -ам несвр. 'грабити, захватити воду (из бунара или неке посуде)'. – За-
вати ја̄ч̄е, м̄ореш так̄о калати до сутра, вид̄иш да е вод̄е тек на дну шт̄ер̄не.

ка̄лача ж 'велика кашика за хватање хране, сипача, кутлача'. – Зака̄лај
ми још по калач̄е јѝв̄е. (РСАНУ–)

ка̄љав, -ава, -о 'прљав'. – Вид̄е га ка̄ки е ка̄љав, ко да се три д̄ана није пр̄а.

ка̑љати (се) ка̑љам (се) несвр. 'прљати (се)'. – Шт̑а се ца̑б̑е ка̑љаш по том̑е бла̑ту!

ка̑м̑ен -ена м (мн. ка̑м̑ење) *. – Ч̑у̑ва̑ј, ба̑циће ка̑м̑ен на те.

кам̑ен"т, -а, -о 'каменит'. – У̑на̑ј па̑шња̑к са̑в кам̑ен"т, шт̑а на њ ћ̑ера̑ш ђвце?

ка̑мен"ца ж 'зидани суд у који се сливала вода са олука, као кроз филтер, и даље цевима пролазила до бунара или штерни'. – Ч̑ист̑а ки̑шн"ца је би̑ла у шт̑ернама, пр̑во е са̑ ж̑л̑еба и̑шла до ка̑мен"це, па тек у̑нд̑а ц̑јев"ма до шт̑ерн̑е. (Ј) (РСАНУ~)

кам̑енчина ж аугм. од ка̑м̑ен. – Ако до̑ват̑им ђв̑у кам̑енчину, па те св̑ат̑им њо̑ме, ви̑д"ћеш Бо̑га св̑ога.

кам̑енчић м дем. од ка̑м̑ен. – Ё̑но ти до̑бри̑је кам̑енчић̑а за пи̑ља̑ње.

ка̑н"ца ж 'широки, ткани, украсни појас; део народне ношње'. – Ме̑т̑но̑ и ка̑н"цу, па се са̑в ки̑н̑ћу̑ри. (РСАНУ–)

ка̑нта ж 'већа лимена посуда'. – Ка̑нта е ста̑јала на буна̑ру, ш њо̑ме смо ка̑ла̑ли во̑ду.

ка̑нт"ца ж дем. од ка̑н̑и̑а. – Ка̑нт"ца би̑ла и̑сто ли̑мен̑а, има̑ла за̑клопац и повра̑зац за̑ шта се ну̑сла. У̑ њо̑ј се ну̑сла вар̑ен"ка, м̑ле̑ко, ју̑ва и св̑ашта.

ка̑нтри̑га ж 'дрвена столица с наслоном'. – Слу̑м̑ла ми се ђв̑а ка̑нтри̑га, не̑ма̑м на̑ шта с̑ј̑ести. (РСАНУ~)

ка̑нч̑о м (мн. ка̑нчови) 'намотана пређа скинута са рашка, предмета за намотавање'. – Да̑нас сам до̑ста ђпре̑ла, пу̑н ра̑шак, би̑ће до̑бар ка̑нч̑о. (РСАНУ–)

ка̑пак ка̑пка м 1. анат. *. – На̑тек̑а му л̑е̑ви̑ ка̑пак, не̑ мере гл̑едати на̑ око. 2. 'поклопац, за̑клопац'. – Ђста̑ ми ка̑пак ђт штука ђтворен, а̑е се и̑спни, ла̑кш̑е̑ ћеш не̑к ја̑ уза̑ шка̑ле, па га зат̑вори.

ка̑пла̑јна ж 'обао цреп на врху крова'. – По̑кр̑ли смо ку̑ћу, још са̑мо да ме̑т̑не̑мо ка̑пла̑јне по̑вр ш̑ље̑мена. (ДЛ) (РСАНУ~)

ка̑пула ж 'црни лук'. – Кру̑пна ми ка̑пула ђв̑е го̑д"не̑, ни̑кад ми та̑ка̑ ни̑је би̑ла.

капул̑ет"на ж аугм. од ка̑й̑ула. – И̑ма̑м капул̑ет"не̑, мо̑рем је прода̑вати.

ка̑пул"ца ж дем. од ка̑й̑ула. – Си̑тна ми ђв̑а ка̑пул"ца, мо̑рем је ђставти за с̑ј̑еме.

ка̑р ка̑ра м 1. 'брига, невоља'. – Ву̑к му пода̑ви̑јо̑ пе̑т ђва̑ца̑, ве̑л"ки̑ ка̑р ја̑д̑но̑ме чо̑еку. (ДЛ) 2. 'гомила дрва сложена у редове, кладња'. – Сло̑жено ми пе̑т ка̑ри̑ др̑ва̑, мо̑рам и про̑дати.

ка̑рбине ж пл. тант. 'ручак и окупљање после сахране'. – У̑м̑ро̑ у̑на̑ј Ми̑лкин д̑ј̑е̑в̑ер, ђшли сви̑ на ка̑рбине. (Ј) (РСАНУ–)

кàsеле ж пл. тант. 'справа направљена од две упоредне мотке спојене попречним даскама, служи за ношење цигле, малтера и сл.'. – Дâјдѐ, мѣтни мѣлтѣ у кàsеле, да нÿсÿмо мајсторима.

кâца ж 'ваљкаст дрвени суд отворен с горње стране, шири при дну'. – Морâм òпрати овÿ кâцу, сÿтра ћемо бра̂ти шљÿве и мѣтати у њу.

кâч"ца ж дем. од *кâца*. – Морâм промјѣнти òбрÿч на овòј кâч"ци, па ћемо мѣтати кÿпус да се кÿсели.

кâшљати кâшљѣм несвр. *. – Дòдâјдѐ ми плÿцу, ёво ме кâшљѣм ки сÿпљив.

кашљÿкати -âм несвр. дем. према *кâшљайи*. – Òвâј дјѣт вâјѣ пòмало кашљÿкâ.

кâшњѣ прил. 'касније, после'. – Дòђу кâшњѣ кò тебе, нѣ мерем сâде.

квâка ж (ген. мн. квâкâ) *. – Отворидѣ врата, мâсне ми рÿке, да нѣ мâстÿм квâку.

квâсац -сца м 'комадић теста остављен да докиса за следеће мешење хлеба'. – Òстаљали смо кÿмад"ћ тјѣста, квâсац, и дрÿгÿ дâн јòпѣ с тÿјѣм квâсцом кÿвали крÿв, није бÿло гѣрмѣ ки дâнас.

квачàн"ца ж 'врста дрвене кваке на вратима старих кућа'. – Їмали смо нѣкве квачàн"це на врат"ма и ùзл"ћ на њима, па кат òћеш да и òтворÿш, сâмо повÿчеш за тâј ùзл"ћ. (ДЈЛ) (РСАНУ–)

квр̂част, -а, -о 'прѣаст'. – Слаткòга дјѣтета, вÿдѣ што ÿмâ квр̂част нÿс"ћ. (РСАНУ~)

кѣба ж 'врста кратког ножа на склапање'. – Не млâти тòм кѣбòм, свâт"ћеш нѣкок.

кекѣтати се кѣкѣћѣм се несвр. 'кикотати се'. – Зацѣнли смо се от смÿја кâко се ÿн кѣкѣћѣ. (РСАНУ–)

кѣња ж 'девојчица која кењка'. – Кѣња мâћâ, није се нек пробÿдла, нâмâ кѣњкâ.

кѣњ"ца ж дем. од *кѣња*, -о. Свѣ по зѣр"цу кѣњкâ, кѣњ"ца мâћâ.

кѣњкâв, -ава, -о 'који често кењка'. – Такò кѣњкава дјѣтета није њѣсам вÿдла.

кѣњкавац -вца м 'дечак који кењка'. – Да ми е вÿдти кâкÿ ћеш тÿ бити мÿмак кат си тâкÿ кѣњкавац.

кѣњкав"ца ж в. *кѣња*. – Вѣл"кâ дјевòјч"ца, а ùвјѣ кѣњкâ и цмÿлÿ, кѣњкав"ца ёдна.

кѣњкати -âм несвр. 'плакати непрекидно монотоним гласом (одеци)'. – Ёно га, пробÿдијò се, чÿјеш кâко кѣњкâ.

кѣњо м в. *кѣњкавац*. – Чÿм нѣмâ бòцѣ ùзâ се, нâмâ кѣњкâ, кѣњо маћукнÿ.

кїдати -ам несвр. 1. *. – Нёмōј тō зуб"ма кїдати, ўзми нўж"це. 2. 'избацивати ђубре или снег (чистећи стају или цесту)'. – Њесам два дāна кїдала ђўбар испот крава̄, мораћу саде.

кїка ж 'перчин (обично код девојчица)'. – Ўшмўргā се, пōвўкā је за кикy и ўтека̄, а ўна остала плачўћи.

кїкица ж дем. од *кїка*. – Ёст слатка, мїлї Бōже, везали јој кїкице, па само мāшē глашицōм.

кїкља ж 'широка, набрана сукња' *. – Грōта зāслан мѣтати на ва̀кō лѣпу цїговāну кїкљу. (РСАНУ)

кїнђурти (се) кїнђурїм (се) несвр. *. – Кўпли јој нўвѣ стру̀не, па се пōваздāн кїнђурї.

кїта ж 1. 'букет цвећа' *. – На̀брāла кїту цвјѣћа и нўсї ба̀би. 2. 'украш од нити или реса, везаних једним крајем, на женској торбици'. – Лѣпшѣ су кїте от цјелѣ стру̀ницѣ. (РСАНУ)

кїтина ж пл. тант. 'високе, разгранате гране; крошња'. – Вїдѣ ка̀ко е снѣк савиō ўнў кїтину, ѣно ће се скрўшти. (РСАНУ–)

кїша ж *. – Није кїша, нег нѣква сōлика, маждї већ два дāна.

кїштра ж 'дрвени сандук, обично с поклопцем' *. – На пōду е стāјала великā дрвенā кїштра, ў нōј смо жїто држāли. (РСАНУ)

киштрѣтина ж аугм. од *кїши́тра* *. – Кōлкā ми е ўнā киштрѣтина на пōду, кōлкō гōд нāспѣм жїта, нїка̀ко е напу̀нти. (РСАНУ)

кїштрица ж дем. од *кїши́тра* *. – Кїштрица стāјала кōт пећи, ў нōј стāјале лўске за ватру. (РСАНУ)

кля̀да ж 'одсечен, одрезан дебео комад дрвета, дебео балван, трупац'. – Што ми дову̀коше о̀вў кля̀ду прѣт кућу, ја̀ јој нїшта са̀ма нѣ мерем.

кладѣтина ж аугм. од *кля̀да*. – Вїдла сам ў шуми нѣкву кладѣтину, свā от вржōвā, нѣ би се нїка̀ко мōгла исцјѣпати.

кля̀к кля̀ка м 'вапно, креч'. – Размўти кля̀ка да ўкречїмо сōбу.

кля̀мпаж 'железнакукакојомсесостављајугредеисличнипредмети'. – Ка̀ко би тї кућу правїјō кад нѣ знāш кля̀мпу ўкля̀пати.

кля̀мпати -ам несвр. 'состављати две греде кля̀мпом'. – Ўмијѣш ли тї дōбро кля̀мпати, нёмōј да нам се срўши.

кля̀пац -пца м в. *дичāк*. – Вїдѣ кля̀пца, чїјї ли је на̀кō пāметāн?

кля̀пчић м дем. од *кля̀пац*. – Моја кўма ймā трї кля̀пчића, лѣпи ки ја̀буке.

кля̀мпан м 'онај који има клемпаве, спуштене уши'. – Ўн кля̀мпан, а жѣна му чўкаста, на кōга ће им дјѣца бїти на̀лика.

кля̀нїћ м 'клен'. – Мбрāм ў шуму тражти кля̀нїћа за рѣцель.

клѣнов, -а, -о *. – Клѣново е дрво тврдо, нѣ дѣ се шѣлѣ рѣзбти кад га цѣпѣаш.

клѣновина ж 'кленово дрво'. – Тврда ђвѣ клѣновина, рѣке ме забѡљеше док сам нѣсјекѣ нѣрамак дрвѣ.

клѣпѣв, -ава, -о 'клемпав'. – Ёст гѣдан: клѣпѣв, а бѡме и рѡглав.

клѣпѣст, -а, -о в. *клѣпѣст*. – Грѡтѣ, љѣпо дјѣте, ал ѣмѣ клѣпѣсте ѡши.

клѣпати клѣпѣм несвр. 'ударцима чекиѣа исправљати рез, оштрицу чега'. – Тѡпа ми кѡса, нѣ мерем ни мѣнти, нѣсам јѣ клѣпѣ.

клѣпац -пца м 'чекиѣ којим се клѣпа, откива коса'. – Не вѣљѣ ми ђвѣј клѣпац, нѣћу шѣлѣ поклѣпати кѡсу.

клѣпѣт м оном. 'звук, лупа која настајѣ ударањем чим тврдим о што тврдо'. – Кѡлкѡ у ѡнѡј пѡљани ѣмѣ ѡвѣцѣ кат се чѡјѣ нѣкѣ клѣпѣт.

клѣпка ж 'четвртасто, лимено звоно којѣ се стављѣ овцама'. – Крѣви мѣтнѣмо брѡнзу, кѡњу прѣпѡрце, а ѡвцама, бѡме, клѣпке.

клѣпчѣр м 'ован предводник'. – Тѡ ти е ѡван: ѣмѣ клѣпку ѡко врѣта, па кѡт ѡн – свѣ ѡвце зѣ нѣм.

клѣти се -ем се несвр. 'заклињати се'. – Нѣмѡј да се клѣтеш, вјѣрујѣм ти и вѣкѡ, нѣ рјѣч.

клѣзати (се) -ѣм (се) несвр. *. – Залѣдла се ѡнѣ бѣра, ѣјмо се клѣзати.

клѣчак -чка м 'дрвени клин за затезање сапона на разбоју'. – Мѣтнли смо сапоне, дѡдѣјдѣ ми клѣчак, да ѣ нѣга мѣтнѣм. (РСАНУ~)

клѣпа ж 1. *. – Сјѣди порѣд мене на клѣпу. 2. 'дрвена направа која јѣ служила за прање вѣша'. – Умали смо клѣпу сѣ трѣ нѣге, гѡре дѣбелѣ дѣска – нѣгнѡта на прѣву нѣгу да се слѣвѣ вѡда. Нѣ нѣ мѣтали вѣш и тѣкли прѣкљѣчѡм. (РСАНУ~)

клупѣтина ж аугм. од *клѣпа* (1). – Кѡ ти е склѣпѣ ѡнѣ клупѣтину, нѣ мереш јѣ помѣкѣти.

клѣпица ж дем. од *клѣпа* (1). – Дјѣд нѣправијѡ ѡнуцима мѣћѣ клѣпицу за сѣћѣње, па се зѣ нѣ ѡтимајѣ.

клѣпко с *. – Фѣлиће ми ѣдно клѣпко вѣнѣ да ти зѣвршѣм рѣкѣв.

клѣч клѣча м 1. *. – Ђѣ е клѣч да закљѣчѣм врѣта) 2. 'оруђе за причвршћивање, одвртање, завртање врата и сл.'. – Дѣјдѣ ми клѣч да ти зѣру зѣтѣгнѣм тѡчак. 3. 'гвоздена кука којом се чупа сѣно или слама из стога'. – Ђѣ си ѡставиѡ клѣч, трѣбѣ ми да начѣпѣм сјѣна. (РСАНУ)

Изра. **бѣцти, прѣбѣцти** ~ 'досегнути степен клѣчања'. – Пушти сѣмо да бѣцѣ клѣч, па мѣкни сѣ вѣтрѣ.

клѣчѣница ж в. *квѣчѣница*. – Умала сам дѣго клѣчѣницу на врѣтима ѡт пѡјатѣ. (Ј) (РСАНУ~)

кључина ж аугм. од *кључ* (1). – На печани имали неку кључину, па кат се заглави, нe мреш шалe извадити.

кључић м дем. од *кључ* (2). – Сјeћам се, имала баба некав кувeрак и бравицу на њему, па га кључићом затварала.

кѡба ж 1. 'дрвени суд у којем се држи и носи кисело млеко или сир' *. – Мора̄м ићи на̄ћи уна̄ј заклопац от кѡбe, па ћу нусти ба̄су на купљeње. (РСАНУ) 2. в. *гѡба* *. – Видe кѡлка̄ јој је кѡба на лeђима, нe мере се исправти. (ДЛ) (РСАНУ)

кѡбав, -ава, -о в. *гѡбав* *. – Кака̄ је јадна̄ баба кѡбава, сагнла се до црне зeмље. (ДЛ) (РСАНУ)

кѡбавац -авца м в. *гѡбавац*. – Јаднӣ кѡбавац, нe мере одати брес шљакe. (ДЛ) (РСАНУ–)

кѡбавица ж в. *гѡбавица*. – Уна̄ бакица, кѡбавица, обѡлела, вeлe да нeће још дуго. (ДЛ) (РСАНУ–)

кѡбица ж дем. од *кѡба* *. – Кѡбице су чѡбани нусли са собом, ба̄сe или мљeка у њима. (РСАНУ)

кѡвeрта ж 'ковeрат'. – Купи ми eдну кѡвeрту, трeбаће ми да напiшeм бра̄ту у армију писмо.

кѡвeртина ж аугм. од *кѡвeртиа*. – Дунесе ми поштaр неку кѡвeртину, нe знам ко ми е тѡ послa.

кѡвeртица ж дем. од *кѡвeртиа*. – Ћe си купијѡ ту ма̄ћу кѡвeртицу?

кѡвчек -ега м 'велики дрвени сандук с поклопцем у којем се чувала постељина, одећа и сл'. – Кат су се удавале, цуре ӣс куће гунле пӯне кѡвчеге рѡбe у мирaс. (РСАНУ~)

кѡжун -уна м 'капут од овчије коже с руном с унутрашње стране'. – Нeма̄ зимe за ме, видe кожуна.

кѡза ж 1. *. – Мало е кѡ кѡд на̄с држа̄ козе. 2. 'врста лимене пећи'. – Кѡза е била на чeтрӣ нӯге, имала трѡмбу, одѡзгѡ су имале пѡ два̄ кѡла. (РСАНУ~)

кѡзaљка ж 'игра удвоје у којој се повлаче зрна пасуља или каменчићи'. – Узмидe гра̄ од матерe, па ћемо направти кѡзaљку да се кѡзaмо.

кѡзати се кѡзaм се несвр. 'играти се козaлке'. – Нацртaјдe кѡзaљку да се кѡзaмо кад ништа нe рaдимо.

кокошиња̄к -иња м 1. 'кокошји гној, ђубре'. – Дѡбар, бѡме, ѡва̄ј кокошиња̄к за̄ ђубар. 2. 'загнојено месо око нокта' *. – Њeсу јој никад нӯкти били пӯни кокошиња̄ка̄ ки саде. (РСАНУ)

кѡлац кѡца м (мн. кѡци, ген. мн. кѡлаца̄) 'краћа мотка зашиљена с једне стране'. – Узмeш два̄ кѡца, тѡ ти е кѡље, завучеш под навиљак сјeна, уватe двѡе и нӯсe.

кòлāч -áча м *. – Каквијē е свē било колāчā на свādби, нē знаш кòји ш пр̀во пр̀обати.

колāчић м 1. дем. од *кòлāч*. – Дāјдē ми још єдан колāчић, штò си и тākò сйтно изрезала. 2. 'врста колача; уштипак' *. – Умјесидē колāчићā за вèчeру. (РСАНУ)

кòлeшa ж 'коза са црним, смеђим и белим шарама' *. – Дрāжā ми е òвā кòлeшa нег дeсeт бјeлeшā. (РСАНУ)

кòловòс м 'траг од колских точкава'. – Прекò њивē вòзли ђубар, па нāправи кòловòс.

кòлe с зб. им. од *кòлац*. – Нāјбòлe кòлe за нāвильке је от лeсковòк или јeловòг др̀вета.

кòлeвкa ж 'колевка'. – Мeтнū га у кòлeвкy и лyљајy док нē заспe.

кòлeвчицa ж дем. од *кòлeвкa*. – Штā ће ти у нāрāмкy, мeтни га у кòлeвчицy, зāспаће.

кòлeр кòлeра м 1. 'овратник'. – Сāмо су капyти имали кòлeре, àлине њeсу. 2. 'појас око сукње'. – Попyстићeш ми зeру òвāј кòлeр, тјeсан ми шòс.

кòлeрић м 'манжетна на рукаву'*. – Пāло ми нeђе пyце са кòлeрићa. (РСАНУ)

кòпa ж 'плетена папуча подшивена кожом'. – Нāзyјдe тe кòпe, прелāд"ћeш ce! (РСАНУ~)

кòпeртa ж 'ткани прекривач од разнобојне вуне'. – Ма имāм и бильāцā, ал ми лeпшā òвā кòпeртa штo е шарeна. (РСАНУ~)

кòпeрт"цa ж дем. од *кòпeрт"цa*. – Жeнe су ткāлe и мālē кòпeрт"цe за дјeтињe лyљyшкe. (РСАНУ~)

кòпилāћ -āћa м 'ванбрачни син'. – Кāкo е сазнā да није њeгов син нек кòпилāћ, нй с ким не дивāни.

кòпилe -eтa с (зб. мн. кòпилāt) 'ванбрачно дете'. – Òстала е стāрā цyра, није се нйкāкo удавала, живла сāма са свòијeм кòпилeтoм, а унāј њeн, ка мyмак, ал ис дòбрe кyћe, није кāшњe ћијò да чyје ни зā њy, ни за дјeтe.

кòпил"ти се кòпил"им се несвр. 'рађати (за неудату жену или девојку)'. – Вeлe да се уна и пр̀во нек се yдāла кòпил"ла.

кòпил"цa ж 'ванбрачна кћи'. – Нāкй мyмак, па да кòпил"цy yзмe за жeну, а штā ћeш, кад нeће нег њy.

кòп"цa ж дем. од *кòп"цa*. – Оплeла бāбa мāћe кòп"цe, тāmāн зā мe.

кòпн"ти кòпн"им несвр. 'копнити, нестајати са тла, топити се (о снегу и леду)'. – Кòпнй – прāвā е шаромeт"на: нeђе имā, нeђе нeмā сњeга.

кòпyн -yна м 'особа склона свађи, лyтњи, тучи'. – Видe yногā кòпyна кāкй е yсòван, са свāкйм òће да се тyчe. (РСАНУ~)

копунџи се *копунџим* се несвр. 'љути се без разлога, мргодити се; свађати се'. – Шта се *нама* копунџиш, *каки* си *усован*, *не* мере се с *тобом* ни диванџи. (РСАНУ~)

копунч^нћ м дем. од *копун*. – Кат си *бијо* *маћи*, *каки* си *бијо* копунч^нћ, вјечито се *дѣра* и *плака*. (РСАНУ~)

коричанац -нца м 'нож с корицама'. – Ёси *узџо* *коричанац* да се *нужамо*?

кџса ж 'пољопривредно оруђе'. – *Купијо* сам *јуче* *кџсу*, *сџтра* *ћу* *нама* *ићи* *кџсти*.

кџсац *кџсца* м 'косач, онај који коси'. – Ош *имати* *дџвџљно* *кџсаца* да *пџкосите* *сџу* *уну* *ливаду*?

кџсе ж пл. тант. 'коса, власи'. – *Има* *љџпе*, *брџноване* *кџсе* *дџ* *пџ* *лџђа*. (РСАНУ~)

кџсидба ж *. – *Оставла* сам *најбољџ* *јанџе* за *кџсидбу*.

кџсџште с 'држак, држаље косе'. – *Јуче* сам *прџбијџ* *кџсџште* *кџсџћи*.

кџст *кџсти* ж *. – *Како* се *стањџијџ*, *кџсти* *му* *испале*.

Изр. **мџртџвџ кџст** 'израслина под кожом (обично на руци)'. – *Искџчила* *ми* *мџртџвџ* *кџст* *изџ* *шакџ*.

кџсти *кџсџм* несвр. 'косити'. – *Скџпла* сам *пџт* *кџсаца* и *џшли* *су* *кџсти*.

кџчџт ж 'дебела и оштра длака (свињска, телећа или козја)'. – *Чџтке* *њџсмо* *кџповџли*, *нек* и *прџвџли* *от* *кџчџти*.

кџч^нћ м дем. од *кџлац*. – *Ўдаридџ* *дџбро* *кџч^нћ* да *прџпнџм* *кџвџу*.

кџш *кџша* м 'плетена кошара од прућа, служи за ношење сена'. – *Видџ* *има* *ли* *кџји* *прџзан* *кџш* да *дџнесџм* *сјџна* *кџњима*.

кџшуља ж 1. 'део мушке одеће'. – *Искаља* *ти* се *кџљџр* на *кџшуљи*. 2. 'део женске одеће из два дела: горњи, ткани – *кошуљац* и доњи – *крџло*'. – *Скаљала* *све* *са* *себе*, *џстала* *у* *кџшуљи*. (РСАНУ~)

кошуљац -љца м 'горњи, ткани део кошуље, в. *кџшуља* (2)'. – *Фџли* *ти* *џдно* *пџце* на *кошуљцу*. (РСАНУ~)

кџва ж *. – *Ћџ* *ми* *е* *кџљача* да *јдџм* *мџсти* *кџвџе*?

кџвџџна ж аугм. и пеј. од *кџва*. – *Кџлка* *ми* *е* *џвџ* *кџвџџна*, а *дџвџ* *дџвџ* *литре* *варџн^нкџ*.

кџвџца ж дем. од *кџва*. – *џвџ* *ми* се *кџвџца* *џблизџла*, *не* *знџм* *како* *ће* *и* *пџдигџти*.

кџвџти (се) *кџвџим (се)* несвр. 'кџвити се; одмрзавати, отапати се'. – *Ўњџ* *ла* *сам* *џвџј* *вџш*, *смџза* се *нџнас*, *џво* се *пџчџ* *кџвџти*, *сџџ* *ми* *вџда* *пџ* *кући*. *Сњџк* се *кџвџи*, *сама* *бљџзгавца* *пџ* *дџворџшту*.

кџљача ж 'дрвени суд за млеко (при мужи крава)'. – *Дџјдџ* *ми* *кџљачу*, *јдџм* *мџсти* *кџвџе*.

крѐвет м *. – Ўн̄о изнад гла́вѣ на крѐвету се звало ўзгла́вн"ца, а нїзбрдо биле за́ста́вн"це.

крѐвѣтак -тка м дем. од *крѐвѣтї*. – Бїли нѣкви вѣл"кї крѐвети, испод нї стајали дјѣтињї крѐвѣци.

крѐветнїна ж 'крѐветна опрема, постељина'. – Имали нѣкве др̄венѣ кѡвчеге, ў нїма др̄жѣли крѐветнїну.

крїва ж 'штап који је на доњем крају савијен попут српа, служи за чобанску игру *крївање*'. – Мўмци су прѣвли нѣкве крїве, от др̄вета, на̀кѡ кўке, ѡтешў окрўгл"це и такѡ су се крївали са тијѣм крївами.

крївати се -ам се несвр. 'играти се кривама'. – Кад мўмци бўдў кѡд блѣга, усјече свѣкї сѣби по єдан штап којї им̄а на дну кўку, тѡ се зѡвў крїве. Направѣ од др̄вета окрўгло и єдно дрўгѡме тѡ др̄во крївами бацајў, такѡ се крївали, ки данас лѡптѡм.

кривѡшија ж и м 'особа искривљена врата'. – Жѣна му ћѡпеша, а ўн кривѡшија, ћѣ су се сѣмо нашли!

крїжа с пл. тант. анат. 'крста'. – Обўцидѣ пр̄слук, чўвѣј крїжа.

крїжати крїжѣм несвр. 'резати у кришке'. – Ўзми нўж"ћ и крїжѣј ѡвѣ јѣбуке, пўшти дўње, јѣ ћу нї, тврѣ су за те.

кр̄кати кр̄кѣм несвр. вулг. 'халапљиво јести'. – Вїдѣ га ал кр̄кѣ ка парїпина.

кр̄каче ж пл. тант. 'велики, збијени зуби'. – Кад нѣко им̄а натѡварене зўбе, рѣчѣмо да им̄а кр̄каче. (РСАНУ~)

кр̄љѣв, -ава, -о 'крњав'. – Јѣде бѣба, бѡме, дѡбро с ѡнијѣм кр̄љавијѣм зўбима.

кр̄ма ж 'храна за стоку'. – Им̄аш ли кр̄мѣ за зїму?

кр̄мак кр̄мка м 1. *. – Ў старѣ дѡба смо говѡрли прѣсац, а сѣде кр̄мак. 2. погрд. 'човек који много јѣде'. – Вїдѣ кр̄мка кѣко се јѡпѣ набўбѣ, кѣкї је дѣбѡ!

кр̄мача ж *. – Ўнѣ мѡја кр̄мача опрѣсла десѣтеро.

кр̄мѣљ -ѣља м *. – Ўмїј се, пўне ти ѡчи кр̄мѣљѣ.

кр̄мѣљав, -а, -о 1. 'с крмѣљима у очима'. – Нїје се ўмїјѡ, сѣв је крмѣљав. 2. 'који је без снаге и воље'. – Пўшти ме, сѣв сам крмѣљав, нѣсам данас нї за шта.

кр̄мѣљати -ам несвр. 'вући се, ходати без снаге, с муком, малаксало'. – Нїшта нѣ рѣдї, сѣмо кр̄мѣљѣ пѡ дворїшту. (РСАНУ~)

кр̑мет"на ж 'крметина, прасетина'. – Набу́ба се кр̑мет"нѐ, вѐлї да му дò сутра нѐ требā јѐла.

кр̑ошња ж *. – Òвā лїпа їмā вѐл"ку кр̑ошњу, дòбра ладòв"на пòд њòм.

кр̑ошњаџ, -а, -о 'који има велику, бујну крошњу'. – Ў дворїшту сам їмала кр̑ошњаџ òрас, ал свѐгā ми га вјѐтар скр̑шијò.

кр̑пан м (ген. мн. кр̑панā) 'простирка саткана од крпа'. – Мòреш јòпѐ прòстрјѐти кр̑пан, ѐво сам òпрāла пòт. (РСАНУ~)

кр̑пље ж пл. тант. *. – Од лѐскова прӯћа направѐ се гӯжве за нуге и рӯке и нѐ мере се ўпадати ў сњѐк, тò су ти кр̑пље.

кр̑тол м 'плетена корпа у којој су стајале кашике'. – Ёно ти жлїцѐ у кр̑толу, вїдїш ли га, вїсї више стòл"цѐ у нуглу. (Ј) (РСАНУ–)

крӯв м (мн. крӯви, ген. крӯвā) 'хлеб'. – Дајдѐ ми јòш ѐдну шњїту крӯва.

крузāна ж 'чардак у којем се држи или суши кукуруз, кукурузана'. – Їдѐм òчистити крузāну да мѐтнѐм ў њу кӯрузе.

крузāн"ца ж 'дрвени сандук у којем се млаћѐњем одвајало зрно од клипа'. – Изāспи врѐћу кӯрӯзā у крузāн"цу и дòвати ми млāтац да и скрӯнїм.

крузòв"на ж 'њива са које је обран кукуруз'. – Преòри крузòв"ну да на прòљеће пòсијѐмо шѐн"цу.

крузòвн"ца ж 'хлеб од кукурузног брашна, кукурузница'. – Òшā ў шуму сјѐћи дрва, а њѐсам му їмала нїшта спрѐмти зā јаужну, сāмо зѐру крузòвн"цѐ.

круна ж 'кокош са круном, ћубом на глави'. – Бїло ў мене и крунā и крунāшā, нѐ бòј се.

крунāш -āша м 1. 'петао са круном, ћубом на глави'. – А ўнāј твој крунāш ми нāпадā свѐ кòкоши. 2. 'човек густе, коврцаве косе'. – Вїдѐ крунāша, мālā му шӯбара. (Ј) (РСАНУ~)

крунџи крунїм несвр. 1. 'крунити; дробити, ситнити, мрвити'. – Штā крунїш тāј клās, нїје јòш сазòријò. 2. 'одвајати зрње са кукурузног клипа'. – Ў стāрā дòба кӯрузи се крунџи у крузāн"ци.

крун"чица ж дем. од *круна*. – Лѐпе су ми и шāрке и пїргастѐ, ал гāдне òвѐ крун"чице.

крупа ж 'град, туча'. – От òвѐ крӯпѐ нѐ вїдїш пр̑ст прѐд оком.

крӯшка ж *. – Бїло кòд нās нѐколко вр̑стā крӯшāкā: кāјзер"це, батлаче, жўјице, мѐдњаче...

Изр. **цр̑нā** ~ 'мала, округла, једе се кад сагњи, обично се од те врсте правила ракија'. – Їмаћу òвѐ гòдинѐ дòста ракијѐ, рòдле ми цр̑нѐ крӯшке.

крӯшк"ца ж дем. од *крӯшка*. – Бїле су пò шуми нѐкве сїтнѐ, дївјѐ крӯшк"це.

крѹшковача ж *. – Коју ћеш: имам шљиве и крѹшковаче, прѡвај која е бѡља.

крушчѣтна ж аугм. од *крѹшка*. – Рѡдла ми ђва старѡ крушчѣтна, нѣ знам како ћу је сабрати.

крѹшчтна ж аугм. од *крѹв*. – Кѡлкѡ ти е братван кад је вѡлкѡ крѹшчтна?

крѹшчћ м дем. од *крѹв*. – Штѡ си укувала вако мѡли крѹшчћ, ја би га сам мѡга поести.

крѹшан, -шна, -о 'који је лепог, складног стаса; наочит, снажан'. – Била сам на зѡору и вѡдла крѹшна мѹмка.

крѹшти -им несвр. 'кршити, ломити'. – Нѣмѡј крѹшти грање, бѣри лѣпо тѣ трѣшње!

кѹвати -ам несвр. 'месити'. – На Бѡжћ смо ѹвје кѹвали чѣснцу, ѹ нѹ мѣтали дѡнар.

кѹвер м 'дрвени, правоугаони ковчег, димензија 60–40–40 см, који се може закључати, момци су у њему носили ствари кад су ишли у војску'. – Кан-да идѣ у Амѣрку, а не ѹ војску: нѡтрпали му стварѡ, нѣ би стѡло ѹ пѣт кѹверѡ, а нѣ у ђвај ѣдан. (РСАНУ~)

кувѣрак -рка м 1. дем. од *кѹвер*. – Спѡковали смо му сѡмо ѹнѡ шта мѡре стѡти у кувѣрак, ал штѡ ти е тѡ. (РСАНУ~). 2. 'мањи дрвени сандук у којем се обично држала кафа, шећер и сл.'. – Дрѡјала баба кѡву у кувѣрку, па кат изгубѡ кљѹчић, нѣ мере дѡ нѣ.

кѹглов м 'врста колача од брашна, млека, јаја и шећера, печен обично за Божић и славе'. – Кад баба испечѣ кѹглов, свѡ кѹћа миришѣ.

кѹдрѡв, ава, -о 'који има коврцасту косу'. – Кѹдраве јѡј кѡсе ки у ђвѣ.

кѹђеља ж 'мера предива – смотак вуне који може да стане на преслицу, кудеља'. – Дѡјдѣ ми тѹ кѹђељу да привѣжѣм на прѣслцу, да опрѣдем за приглѡвке.

кѹзѡв -ѡва м 'суд од коре младог дрвета (обично за јагоде, купине и сл.)'. – Сврнѡ ми дјѣт кѹзѡв, па ћу сѹтра поњѣти ѹ шуму, набрати ѹ њ јагѡдѡ. (ДЛ)

кѹја ж 1. 'женка пса'. – Добријѣ штѣнаѡ у ђвѣ кѹјѣ. 2. фиг. и пеј. 'женска особа рђавог морала'. – Тѹ кѹју ѹ кући свѡјѡј вишѣ нѣћу да вѡдим!

кујѣтна ж 1. аугм. од *кѹја* (1). – Рѣцидѣ ђвѡј свѡјѡј кујѣтни да нѣ лаје на дјѣте, ѣно се зацѣнѡ от плѡча. 2. аугм. и пеј. од *кѹја* (2). – йна кујѣтна свѡкѹ нѡћ у кафѡни с лѹдима.

кѹјин, -а, -о 'који припада куји'. – Ћѣ ти е ѹна кѹјина падела, да јѡј ѹспѣм ђвѡ зѣру варѣнкѣ?

кѹјица ж 1. дем. од *кѹја* (1). – Нѣмам ја кујѣтну, мал кѹјицу. 2. в. *кѣба*. – Дѡ-дѡјдѣ ми кѹјицу да ђвѡ прѣрежѣм. (РСАНУ~)

кѹка ж * – Имаш ли какву кѹку да објесим овај пршут?

кѹкица ж 1. дем. од кѹка. – Закачи тѹ, за тѹ кѹкицу. 2. 'украсна копча на чарапи'. – Мили Бѹже, љепијѹ кѹкица и спѹњѹица на тијѹм натѹкачама. (РСАНУ~)

кѹм м * – Код нас ти е едан чѹек и крштенѹ и вјенчанѹ кѹм.

кѹма ж * – Давно е кѹм ѹмрѹ, ал се кѹма кашњѹ није удавала.

кѹмати се кѹмам се несвр. 1. 'поздрављати се с ким називајући се кумом'. – Кѹмајѹ се кад гѹт се видѹ, а њѹсу кѹмови. 2. уч. од кумѹвати 'обнављати кумство генерацијама'. – Имѹ веће пѹт кѹљѹна како се ѹни кѹмајѹ.

кѹмашин м хип. од кѹм. – Њѹсам прѹша, а да ме није ѹставијѹ мѹ кѹмашин и пѹзвѹ на рѹкију.

кѹм"ћ м 1. дем. и хип. од кѹм. – Кѹм"ћа вѹлим ки брѹта. 2. 'дете које је кум крстиѹ'. – Видѹ ѹвок мѹк кѹм"ћа, правѹ мѹмч"на, а кѹ да сам га јѹчѹ крстиѹ.

кѹм"ца ж 1. дем. и хип. од кѹма. – Вѹљѹш да нѹ знаш мѹју кѹм"цу? Тѹ е жѹна ѹд мѹк кѹма Мићѹ. 2. 'женско дете према своме куму'. – Пѹрѹсла, бѹме, мѹја кѹм"ца, ѹво е веће цѹра за удају.

кѹмѹвати кѹмујѹм несвр. *. – У сѹботу ће крст"ти мѹлѹк, па ме звѹли кумѹвати.

кѹмпјѹр -ѹра м 'кромпир'. – Дунѹсидѹ кумпјѹрѹ ис ајѹта, па ћѹмо пѹћи пѹла.

кѹмство с * – Нашѹ кѹмство трѹјѹ јѹш от шѹкундјѹдѹ.

кѹмуна ж 'махуна, боранија'. – И кѹмуне се нѹкад вѹрле ки скрѹшке, ал јѹ и њѹсам вѹлла.

кѹмуша ж 1. 'клип са којега је окруњено све зрње, кукурузина'. – Дунѹси кѹрпу кѹмѹша, дѹбре су за ватру. 2. 'суве стабљике са којих су обрани зрели клипови кукуруза'. – Ыдѹм пѹжети кѹмушу да дѹдем крѹвамаи.

кѹмѹшѹља ж 'жена која комуша кукурузе'. – Ымала сам сѹнѹћ дѹсет дѹбријѹ кумѹшѹља, свѹ смо стѹгле окумѹшати.

кѹмѹшати -ѹм несвр. 'одвајати, чистити кукурузне клипове од стабљике'. – Стѹгли ми кумѹшѹчи, ѹдѹмо кумѹшати нѹ би ли за видла ѹкумѹшѹли.

кѹмѹшѹч м 1. 'мушкарац који комуша кукурузе'. – Њѹсу се јѹш скѹпли кумѹшѹчи, нѹћѹмо шѹлѹ данас завршати. 2. 'заострено дрвце помоћу које се одваја комуша од клипа'. – Направи пѹтнајст кумѹшѹча, ѹмаћѹмо, бѹме, пѹсла.

кѹмче -ѹта с (зб. мн. кѹмчѹт) в. кѹм"ћ (2). – Нѹ би ѹвѹ свѹе кѹмче пѹзнѹ да га ћѹ срѹтнѹм, кѹлки е пѹрѹста.

кѹнац кѹнца м 'конац'. – Кѹпидѹ ми кѹнца да зѹру ѹклѹм.

кунупља ж 'конопља'. – Колка ми е ова кунупља разграната, имаћу од нѐ литру сјѐмена.

кунупљѝште с 'конопљѝште; место где је посијана конопља'. – Мораћу овѐ год"нѐ нагнујити кунупљѝште да ми будѹ бѹлѐ кунупље.

куншија м 'комшија, сусед'. – Имала сам добрѹк куншију, такѝ ми ни браћ нѐ би бѝјѹ.

куншијица ж 'комшиница, суседа'. – Није код мене стап, ѐно га кот куншијицѐ.

кѹрус -уза м 'кукуруз'. – Ёно ѝ ѹ бѹјти, крѹнѐ кѹрузе.

кѹрушчић м дем. од кѹрус. – Одвојѝнемо овѐ ситнѐ кѹрушчиће за крѹмке.

кѹтлача ж в. *калача*. – Вѐли да се наела, а ѹзѐла сѹмо ѐдну кѹтлачу граа.

кѹч"на ж (обично мн.) 'кучина'. – Морѹм ѝћи кѹпти прѐље да ми прѐдѹ кѹч"не.

кушѹнел м 'јастук'. – Нѐ мерем ни"како заспати ако ми није мѐкан кушѹнел, на"кѹ, пѹн пѐрја. (ДЛ)

кушѹнела ж в. *кушѹнел*. – Кушѹнеле што и је мѹја бѹба прѹвла бѝле пѹне пѐрја. (Ј)

кушѹнел"ћ м дем. од *кушѹнел*. – Мѐтни ми овѹј маћѝ кушѹнел"ћ ѹ тѹ лѹљушку.

Л

лабрња ж в. *гѹб"ца*. – Не шукѐтај, зачѐпићу ти тѹ твоју лабрњу!

лабрњати -ѹм несвр. вулг. 'брбљати'. – Ўна чепр"кал"ца јѹпѐ нѐшто лабрња.

лаја ж 'црна овца'. – Видѐ моѐ лајѐ, мѹреш је пѹзнати на"ма међу ѹвијѐм жунама.

лајати -ѐм несвр. 1. *. – Ўнај на"ш цѐко лајѐ по свѹ нѹћ. 2. вулг. 'псовати, говорити ружно о некоме'. – Ел ти тѹ јѹпѐ лајѐш, добро сам чѹо штѹ си рѐкла.

лапрѹдати и **лапрѹдати** -ѹм несвр. 'блебетати, причати глупости'. – Ўна њѐгова жѐна сѹмо зна лапрѹдати, пѹваздѹн бѹзѹ по сѐлу.

ластав"ца ж 1. 'ласта'. – Ў јесѐн ластав"це ѹдлазѐ, а на прѹлѐше се врѹћајѹ. 2. 'део челног кућног зида који се завршава у виду троугла, забат'. – Ѐтки"ла ми се ѐдна дѹска од ластав"цѐ, па ми наметѐ сњѐга на пот.

латѐрна ж 'светилка, фењер'. – Понѐси латѐрну кат пѹћѐш у прѐло.

лаче лѹча ж пл. тант. 'хлаче, панталоне'. – Прѹво се говорло панталѹни, а кѹшњѐ и звѹли лаче.

лѐд"на ж 'ледина'. – Кривали се на лѐд"ни, па се накупѝ травѐт"нѐ.

лѐдињак -њка м 'мали комад ледине'. – Имѹ ли змија у ѹномѐ лѐдињку?

- лѐр** м 'учитељ'. – Дошā е нӯвī лѐр у школу. (Ј)
- лѐр"ца** ж 'учитељица'. – Није нам лѐр"ца прегледала задаћу. (Ј)
- лѐр"чин**, -а, -о 'који припада лерици'. – Пушти тӯ, тō е лѐр"чина књиґа. (Ј) (РСАНУ–)
- лѐров**, -а, -о 'који припада леру'. – Биō сам у лѐровōј кӯћи, сām живī. (Ј) (РСАНУ–)
- лѐт"ти** -īm несвр. 1. 'летети'. – Кōјā е унō тїца што нākō високо лѐтī) 2. 'трчати'. – Видѐ мālōк, лѐтī ки вјѐтар. (РСАНУ~)
- лѐтка** ж 'железна шипка на чекрку на коју се натакне цев када се суче'. – Узмидѐ лѐтку и насучи ми нѐколко цјѐвī пōткѐ. (ДЛ) (РСАНУ–)
- лигӯрати се** -ām се несвр. 'возити се на лигурама, сањкати се'. – Пā сњѐк, па се пōваздāн лигӯрајӯ. (ДЛ)
- лигуре** ж пл. тант. 'врста саоница направљених од дрвета'. – Направијō ми дјѐд лигуре, āла ћемо се лигӯрати! (ДЛ)
- лијеп** м 'креч, малтер'. – На брвнаре се пр̄во мѐлта, нāбаца мѐтала, па ундā пō томѐ лијеп, ал је, нѐ бōј се, чѐсто òпадā. (РСАНУ–)
- липсати** -ām свр. 'уморити се, задихати се'. – Лѐтијō чӯдо, па липсā, ѐно га, нѐ мере мākнти.
- лиса** ж 'овца с црно-белим пегама по лицу'. – Кāко да ти вѐлīm, лїса ти е нākō лїсаста по лїцу.
- лисаст**, -а, -о 'који има црно-беле пеге по челу и лицу (обично за овце)'. – Јōпѐ ми е нѐђе забасāла єдна óвца, унā лїсастā.
- лисац** лїсца м 'коњ жуте длаке'. – Нѐмā лѐпшѐк òд мōг лїсца.
- листер** м 'врста сјајне, глатке и лагане вунене тканине'. – Направијō ми шњāјдер одјѐло од лїстера.
- лōј** лōја м *. – Зākлала сам дебѐлу óвцу, истòпла пѐт кїлā лōја.
- лојан"ца** ж 'лојена свећа'. – Òставидѐ зѐру тōгā лōја, трѐбаће нам зīmӯс за лојан"це.
- лòкати** лòчѐм несвр. 1. *. – Успидѐ зѐру варѐн"кѐ мāчки у чāk"цу да лòчѐ. 2. фиг. и пеј. 'прекомерно пити'. – Видѐ унѐ женѐт"нѐ, ал лòчѐ рāкију.
- лòква** ж *. – Унā пòт кућōм нāшōм звāла се лòква Ђукића.
- лòкв"ца** ж 1. дем. од лòква. – Изā кућѐ имāмо єдну мālӯ лòкв"цу. 2. 'мала удубљења, јамице на образима'. – Кат се смїје, још је лѐпшā збок унијѐ лòквїцā. (РСАНУ~)
- лунчāн"ца** ж 'ткана торба четвргастог облика са четири ручке, за ношење посуда са храном'. – Ёси ли мѐгла рукатку у лунчāн"цу да нӯсīm кòсцима јѐсти?

лѳтра ж (обично мн.) 'бочна ограда на колима у облику лестава'. – Мѳтни-де лѳтре на кѳла, идѳмо по сјѳно.

лѳбура ж 'дубоки дрвени сандук без поклопца'. – Дунѳси ми ис ѳнѳ лѳбурѳ ѳдно вѳриво гра, па ћу мѳтнти да се вѳри.

лѳбурѳ"на ж аугм. од *лѳбура*. – Остало ми зѳру гра на дну ѳнѳ лѳбурѳ"нѳ, нѳкако га дѳват"ти.

лѳбур"ца ж дем. од *лѳбура*. – Идѳм ѳднѳти ѳвѳ шпѳце од масѳрачѳ у ѳнѳ лѳбур"цу да се сѳшѳ.

лѳжњѳк м 'крпа која се ставља преко корита када се лужи рубље'. – А лѳжњѳк смо мѳтали да нам лѳкшија нѳ идѳ ѳ вѳш. (РСАНУ~)

лѳжти лѳжѳм несвр. 'лужити, прати у лугу'. – Њѳсмо ѳмали прѳшка, нек с лѳкшијѳм лѳжли вѳш.

лѳкшија ж 'смеша луга и воде којом се прао вѳш'. – Мѳрам прѳсијати лѳга да направѳм лѳкшију, па ћу прѳти прѳње. (РСАНУ~)

лѳнац лѳнца м 'лонац'. – Кат идѳмо на пѳдушје, свѳк нѳси по лѳнац кѳпуса, гра ил нѳшто, па тѳ тѳмо јѳдемо, тѳки е бѳјѳ ѳбичѳј.

лѳћѳрда ж 'импровизована, примитивна светиљка састављена од стаклене боце, фитиља и петролеја'. – Тѳ си мѳтно лѳћѳрду, дајдѳ ми е вѳмо да е ѳбјесѳм, смѳкло се. (РСАНУ~)

лѳч лѳча м 'светиљка'. – Нѳ видѳм прѳсти, смѳкло се, а нѳмам лѳча.

Љ

љѳвача ж 'колач од јаја, сира и скорупа, печен испод пеке'. – Дуњѳћу ти ја слѳкѳ, па направѳ дјѳци лѳвачѳ да се најѳ. (ДЛ)

љѳска ж 'шиб и грм из пор. бреза чији је плод лешник'. – От ѳвѳ лѳскѳ направѳћемо дѳбро грабљѳште.

љѳстве -ѳвѳ ж пл. тант. 'лестве, мердевине'. – Како мѳре бѳти ѳстѳ: лѳстве су ти с гѳзѳштима, а лѳтре с кѳчићима.

љѳшњѳк ж 'лешник'. – Накупидѳ лѳшњѳка, трѳбаће ми за тѳрту.

љѳбова ж 'крава беле главе и врата'. – Ако ѳма ѳјѳлу главу, зѳвѳмо е лѳбова, а ѳма и лѳпијѳ.

љѳљати (се) лѳљѳм (се) несвр. *. – Нѳвикѳ да се лѳљѳ, разблѳдли га, пѳшти ти ѳѳга нек кѳњка, зѳспаће.

љѳљкати (се) -ѳм (се) несвр. дем. према *љѳљѳши (се)*. – Пѳмало га лѳљкај, нѳ би ли зѳспѳ.

љѳљнти лѳљнѳм свр. према *љѳљѳши*. – Кѳт се прѳво пробѳдијѳ, лѳљни га јѳш зѳру нѳ би ли јѳпѳ зѳспѳ.

љўльушка ж 'већа колевка'. – Їмā ў соби кољєвч"цу за мāћō дјете и лўльушку за òвō стāријє.

љўпина ж 'љуска, опна којом су обавијени плод, семе биљке, јаје и сл.'. – Нє-кї су и лўпине от јāјā бāцāли у спїрине крмцима.

љўска ж 'део дрвета који се одвоји, сљушти приликом тесања, цепка'. – Натєши ми лўсāкā от цјєпан"цє да лāкшњє пòтпāлим вāтру.

љўшч"ца ж дем. од лўска. – Нāкупи ми ўнијє ситнијє лўшчїцā, єво ми се ўтрнў вāтра.

М

мāгла ж (мн. мāгле, ген. мāглї) *. – Бїла мāгла, па сам зāбасā.

маглòв"т, -а, -о *. – Кат је тāкō маглòв"то, нїшта ми се нє рāчї рāдти.

маглўшт"на и **маглўшт"на** ж аугм. од мāгла. – Кòлкā е маглўшт"на, пāзи кāкō вòзїш!

мāждєти -їм несвр. 'ситно падати (за кишу)'. – Òвā кїш"ца пòвздāн мāждї, нїкāкō да прєстанє.

мāја ж 'дебели плетени џемпер'. – Ёво ти вўнє, оплєти ми мāју, ал нāкō сїњаву.

мāјєт"на аугм. од мāја. – Штā си òбўкла тў стāрў мāјєт"ну, вїдїш да се свā скєсала.

мāјка ж 'свекрва'. – Їмала сам дòбру мāјку, вāјє смо се слāгале.

мāн"т, -а, -о 'махнит, луд, бесан'. – Бјєж òд њєга, вїдїш да е мāн"т, још ће те чїме опāтрїти.

мāтєр ж 'мајка'. – Нє мерем с вāми, бòлесна ми е мāтєр.

мāтичāр м *. – Прво рāта е пòп вјєнчāвā, а кāшњє сāмо мāтичāр.

мāтичāрка ж *. – Кат сам се јā вјєнчāвала, бїла е мāтичāрка ўнā Дāн"ца Мāјкова.

мāтрўн -ўна м 'болест желуца'. – Вєлє да е ўмрō од матрўна.

мāћа ж 1. 'телесна мана, деформитет или болест код човека'. – Ни дòктўри њєсу знāли штā му е, кāкву е мāћу їмā. 2. 'пега, мрља'. – Штā си кўповā òвє јāбуке, вїдїш да їмāјў мāћє.

мāћан, мāћна, -о 'оштећен маћом, пегав'. – Свє òвє крўшке што су пāле, сāt су мāћне.

мāћија ж 'маћеха'. – Њєсам вјєровāла да ти мāћија мòре бїти ки мāтєр док се мōј ћāћа нїје ожєнијō и дòвō нам ў кућу тў жєну, а сāде ми е ки мāтєр.

мāша ж 'ватраљ, ожег'. – Дòдāјдє ми мāшу да зāпретāм вāтру.

мāш"ца ж дем. од мāша. – Вєл"кā мāша је зā òгњїште, а мāлā, мāш"ца, зā шпāркет.

- мѣбл"н** м 'ормар'. – Оставидѣ кикљу у мѣбл"н. (РСАНУ–)
- мѣдњача** ж 'врста крупне, слатке крушке'. – Биле у нѣс нѣкве крушке, слатке ки мѣт, па и звѣли мѣдњачама.
- мѣдова** ж 'крава тамножуте боје'. – Златуља није вѣкѣ жуѣта ки мѣдова.
- мекѣта** ж 'њива, ливада на којој је претходне године сејано жито'. – Пѣшти крѣве на мекѣту да се напасѣ љѣпѣ травѣ. (РСАНУ~)
- мѣлта** ж 'смеша направљена од угашеног креча, вапна, песка и воде, малтер'. – Замјѣшај још мѣлтѣ, фѣлѣ нам за плочу.
- мѣр"ма** ж 'мерино овца, меке коврѣаве длаке и квалитетне вуне, осетљива на зиму и болести'. – Мѣрѣ да е тѣ вѣна од мѣр"мѣ кат је вѣкѣ мѣкана.
- мѣсти** мѣтем несвр. 'издвајати масноћу из млека бућкајући'. – Забавѣ се дивѣнѣћи, а мѣрам варѣн"ку мѣсти.
- мѣтати** мѣћѣм несвр. 'стављати, смештати, полагаати на неко место'. – Штѣ ми тѣ тѣ мѣћѣш, сѣмо цѣбѣ гѣјѣтиш.
- мѣтер** м 1. 'метар'. – Кѣпла сам трѣ мѣтера плѣтна, па ћу нѣсти шњѣјдеру да ми сѣшијѣ кѣшуљу. 2. 'направа за мерење дужине, дуга јѣдан метар'. – Нѣће ми се загѣбијѣ мѣтер.
- мѣтиљ** -иља м *. – Овце ми јѣпѣ дѣбиле мѣтиљ, имѣш ли прѣшка?
- мѣтиљав**, -а, -о 1. *. – Унѣ мѣе овце јѣпѣ мѣтиљаве, ѣно ѣ сасѣшле се.
- мѣтнѣти** мѣтнѣм свр. према *мѣтнѣтиш*. – Мѣтни нѣ стѣ, штѣ га дрѣжѣш.
- мѣч** мѣча м 'врѣћа која није пуна, па се може завезати'. – Гунѣм у мл"н пѣт врѣћа и ѣдан мѣч.
- мѣјѣр** -ура м 'мехур'. – Дѣјдѣ ми ѣглу да прѣбѣшѣм ѣвѣј мѣјѣр на прсту.
- мѣлѣ** ж 'старија од две заове'. – Двѣје сам заове ѣмала: мѣлѣ и сѣју.
- мѣлѣша** ж 'коза жуте длаке'. – Гѣдне су ми свѣ: ил мѣлѣше ил бѣлѣше, нѣће кѣлѣшѣ. (РСАНУ~)
- мѣлитѣр** м 'војник у некадашњој Војној крајини'. – Мѣј ти е дѣјдѣ бѣјѣ мѣлитѣр кат су Њѣмци бѣли, пѣнтѣм јѣ тѣ. (Ј)
- мѣрѣс** -ѣза м 'мираз, имовина коју девојка кад се удаје доноси мужу од својих родитеља'. – Кат се кѣја цѣра удавала, у мѣрѣс гунѣли пѣне кѣвчеге рѣбѣ, креветнѣнѣ, бѣлѣга и штѣшта.
- мѣш"ца** ж 'део руке од рамена до лакта, надлактица'. – Дѣ лѣкта ти е изѣ шакѣ, а дѣ рамена мѣш"ца, тѣкѣ се кѣд нѣс рѣчѣ.
- мѣсѣц** м 1. 'Месец'. – Нѣмѣ нѣ небу ни звѣздѣ ни мѣсѣца. 2. 'период од тридесет или приближно тридесет дана у календарској години'. – Њѣсам га вѣдијѣ вѣћ трѣ мѣсѣца.
- мѣсѣч"на** ж 'месечина'. – Нѣ требѣ ми фѣњер, свѣ се вѣдѣ от ѣвѣ мѣсѣч"нѣ, кѣ да е дѣн.

мла̑да̑ ж *. – Ў стара̑ д̑ба, мла̑да̑ није имала вјенчан"цу, нек је обла̑чла шт̑а е ко̑ја̑ имала.

мла̑ди̑о̑ци м пл. тант. 'младенци, млади брачни пар'. – Давно њесам видла ва̑ко̑ ле̑пе мла̑ди̑о̑це.

мла̑д̑ја̑к м 'млад Месец, мла̑ја̑к'. – Кат је Мјес̑ец ки ср̑п, вел̑мо да е мла̑д̑ја̑к, ако е ц̑јел̑и, то̑ е ко̑д нас̑ у̑жба.

млад̑о̑же̑ња м *. – На̑ће се ва̑лда̑ не̑ђе млад̑о̑же̑ња и за̑ њу.

мла̑та̑ц -а̑ца м (мн. мла̑ци, ген. мла̑та̑ца̑) 'предмет у облику то̑лаге, за мла̑ење кукурузних клипова док се не одвоји зрно од комуше'. – Дје̑де, на̑прави̑еш ми едан ла̑гани̑ји̑ мла̑та̑ц, о̑ва̑ј ми ју̑че̑ р̑уке од̑ва̑ли̑јо̑.

мл̑ин мл̑ина м *. – Гу̑н̑им̑ о̑ве̑ ца̑кове̑ у̑ мл̑н.

мл̑ин̑ар м *. – Едан̑ чо̑ек̑ из на̑шо̑га̑ се̑ла̑ би̑јо̑ мл̑ин̑ар, у̑в̑је̑ смо̑ ње̑му̑ гу̑н̑ли.

мл̑е̑ко с 'кисело млеко'. – Искре̑ни̑ о̑во̑ мл̑е̑ко̑ у̑ кесу да се̑ ис̑ц̑је̑ди̑ за̑ ба̑су, а с̑у̑рутку̑ по̑да̑ј̑ кр̑м̑цима. (РСАНУ~)

му̑дар му̑дра, -о̑ 'модар'. – Ко̑ те̑ ту̑ка̑ кат си̑ та̑ко̑ му̑дар?

му̑жа̑ ж *. – Им̑ам̑ че̑три̑ кра̑ве, бо̑ме, до̑ста̑ по̑сла̑ око̑ му̑же̑ сва̑ко̑ ју̑тро.

му̑з"ка̑ ж 1. 'музика'. – Ка̑ка̑ е̑ у̑но̑ му̑з"ка̑, ка̑нда̑ су̑ сва̑тови. 2. мн. 'усна хармоника'. – Кат̑ й̑де̑мо̑ у̑ пре̑ло, му̑м̑ци̑ ну̑се̑ му̑з"ке, па̑ сви̑ра̑ју̑. (РСАНУ~)

му̑ма̑к му̑мка м 'момак'. – Из̑ви̑ри̑де̑ да̑ ви̑ди̑ш̑ кр̑шна̑ и̑ ле̑па̑ му̑мка.

Изр. ~ (или̑ **цура**)̑ о̑д̑ **ока** 'наочит, лепо развијен млади̑ (или̑ дево̑јка)'. – Сте̑вин̑ ма̑ли̑ из̑ра̑ста̑, е̑но̑ га̑ би̑ће̑ то̑ му̑ма̑к̑ о̑д̑ ока.

му̑м̑ко̑вати му̑м̑ку̑јем̑ несвр. 'проводити момачки, бе̑фарски̑ живот'.

– Сва̑ку̑ но̑ћ̑ о̑да̑ по̑ пре̑лу, до̑кл̑е̑ ће̑ та̑ко̑ му̑м̑ко̑вати?

му̑м̑ча̑ди̑ја̑ ж зб. 'момчад, момци'. – Ск̑у̑пла̑ се̑ му̑м̑ча̑ди̑ја̑, па̑ се̑ у̑ме̑ћу̑ ко̑ ће̑ да̑ље̑ ба̑цти.

му̑м̑че̑т"на̑ ж аугм. и пе̑ј. од̑ му̑ма̑к. – О̑ва̑ му̑м̑че̑т"на̑ а̑рума, й̑ш̑чу̑па̑ би̑ ре̑п̑ ко̑б"ли!

му̑м̑ч"на̑ ж аугм. од̑ му̑ма̑к. – Е̑ст, бра̑те, кр̑шан, пра̑ва̑ е̑ му̑м̑ч"на̑!

му̑м̑че̑ти̑ се̑ му̑м̑чи̑м̑ се̑ несвр. 'момчити се'. – У̑на̑ј̑ тво̑ј̑ жо̑ш̑ се̑ не̑ зна̑ о̑д̑ ба̑ла̑ о̑тра̑ти, а̑ по̑чо̑ се̑ му̑м̑че̑ти̑.

му̑м̑ч"ћ м дем. од̑ му̑ма̑к. – У̑на̑ј̑ ко̑ји̑ е̑ па̑ћу̑шан̑ и̑ жа̑лост̑ан̑, вел̑мо̑ му̑ да̑ е̑ му̑м̑ч"ћ.

му̑м̑чу̑р"на̑ ж аугм. и пе̑ј. од̑ му̑ма̑к. – Ви̑де̑ у̑не̑ му̑м̑чу̑р"не̑ ко̑лк̑е̑ су̑ му̑ са̑мо̑ но̑жу̑р"не, ко̑ му̑ мо̑ре̑ на̑ћи̑ о̑па̑нке!

му̑нта̑вати му̑нта̑ва̑м̑ несвр. 'продавати нешто испод цене'. – Не̑мо̑ј̑ жо̑ш̑ то̑ му̑нта̑вати, мо̑реш̑ до̑бти̑ й̑ ви̑ше̑, па̑ ће̑ ти̑ би̑ти̑ жа̑.

му̑нта̑ти -а̑м̑ свр. од̑ *му̑нти̑а̑ва̑и̑и̑*. – Ка̑к̑во̑к̑ сам̑ ку̑ња̑ му̑нта̑ на̑ пла̑ци, та̑к̑во̑к̑ ћу̑ те̑шко̑ не̑ће̑ на̑ћи̑.

- мърва** ж в. *òùò"ћ*. – Дјѐца се наедӯ мървѐ, па им бӯдѐ мӯка. (J)
- мърг"ца** ж 'назив за велику шарену кокош'. – Имала сам нѐкве мърг"це, ал њѐсу ђѐле нӯсти близу кӯћѐ, нек ўвјѐ трајгле нѐкво тръѐ. (РСАНУ~)
- мърти** мърим несвр. 'бојити у црно'. – Жѐне су сукно мърле у кори от јасѐна да бӯдѐ црно.
- мӯсти** мӯзем несвр. *. – Намā првѐ јутро кад дѐћѐ, млада идѐ мӯсти крāве, да видѐ знаде ли.
- мӯтати** -ām несвр. 'мотати'. – Привати ми ѓвāj канчѐ да мӯтам на клупко.
- мӯт"ка** ж 'мотика'. – Морām ѓдњѐти кѐме да ми пѐоштри мӯт"ку, сā ђе кѐпање.
- мӯчати** -им несвр. 'не говорити, ћутати'. – Та гӯб"цу не зātварā. Мѐреш ли тј зѐру мӯчати?
- мӯш** мӯжа м 'муж'. – Њѐсам знāла да јѐј је тѐ мӯш – кāt се ўдāла?
- мушкарāц** -рца м *. – Ўнāj мālи сјѐче дрѐва ки прāvи мушкарāц.
- мушкарāч"на** ж 'жена која има особине мушкараца'. – Ўнā мушкарāч"на нѐ знā женскијѐ пѐслѓвā рādти, ал зātѐ дѐбро кѐси, нѐ бѓј се; и сјѐче дрѐва, и пилā, и цјѐпā, дѐћѐ вѓзове и штѓшта.
- мушкарч"ћ** м дем. од *мушкарāц*. – Дѐбро ти е тāj мālи изрāстā, ѐво га вѐће прāvи мушкарч"ћ!

Н

- набијāља** ж 'женска особа која набија лан или конопљу'. – Јучѐ сам имала пѐт набијāљā, до дѐсет сātи смо набијале.
- набијати** набијам несвр. и уч. према *набиши*. – Сјутра ћу набијати кунупље, морām трајти набијāљѐ.
- набити** набијѐм свр. 1. 'набити'. – Набла сам пуну пѓјату слāмѐ. 2. 'истуцати (конопљу, куделу)'. – Ёси ли набла свѐ свѓе кунупље, трѐбала би ѓ мени ступа.
- набубати** набубāм свр. разг. 'научити напамет, без разумевања'. – Свѐ е брѐз везѐ набубā, сād га ўпитāj нѐшто ѓ томѐ, нѐће знāти.
~ **се** вулг. 'најести се'. – Ёно се ўнāj трѓѓња набубā, нѐ мере ни дѓсати.
- набуцати се** набуцām се свр. 'изморити се бучући'. – Набуцали ми се вѓлови данас на ўнѓј ливади, ѐно се сādе умирли.
- навиљак** -љка м *. – Биће дѓбар стѓк, имā дѐсет навиљākā.
- наѐрти** наѐрим 'усмерити поглед у јѓдном правцу'. – Наѐријѓ ѓчи ў њѐн пѓнѓер и нѐ мрдā. (РСАНУ~)
- наѐсти се** наѓем се и наѓдѐм се свр. 'најести се'. – Вѐлиш да се брѐз мѓса нѐ мере наѓсти, а јā се, бѓме, најѓ.

наждѐрати се најджерѐм се свр. в. *набу̀баӣи се*. – Наждерале ми се кра̀ве листа от к̀упуса, б̀о̀јим се да ће им на̀шкодти.

на̀з'ти на̀зујѐм свр. 'назути, обути'. – Да̀јдѐ да на̀зујѐм о̀вѐ б̀у̀це, па ѝдѐм у̀ шталу.

нака̀рати (се) на̀ка̀ра̀м (се) свр. 'погодити, задесити невоља; намучити се'. – У̀шле ми к̀уншијске кра̀ве, п̀о̀еле с̀ав к̀упус, б̀о̀ме ме нака̀рало.

накекѐтати се -екеѐм се свр. 'накикотати се'. – Прѐстани вѝше, ѐси ли се на̀кекет̄а! (РСАНУ–)

накиг'ти -им свр. 1. 'украсити накитом'. – У̀нӯ сво̀ју ц̀у̀ру на̀китли д̀укатима да се б̀о̀лѐ у̀д̄а. 2. 'лепо, китњасто испричати или написати'. – Мѝлина га сл̀у̀шати, ка̀ко е с̀амо на̀ко̀ на̀китијо̀ причу. 3. 'опити, пити'. – О̀ша с у̀но̀м пѝјан'ц̀ом у бѝртију, па ѝ њега на̀китијо̀.

~ **се** 1. 'ставити на себе накит'. – На̀китила се са стру̀кама и о̀шла на са̀јам. 2. 'опити се, пити се'. – На̀китијо̀ се, па се зава̀лијо̀ у у̀номѐ шљива̀ру и за̀спа.

накрѐсати на̀крешѐм свр. 'насећи, нарезати'. – На̀крес̄ала сам б̀у̀ковијѐ гра̀на, н̀у̀с̄им ја̀њцима да б̀рстѐ.

~ **се** разг. в. *накиӣӣӣи се* (2). – Ал се у̀нај м̀ој к̀уншија на̀крес̄а, ц̀јѐлу̀ но̀ћ вѝка̀ри о̀ко ку̀ћѐ.

накр̀кати се на̀кр̀ка̀м се свр. вулг. в. *набу̀баӣи се*. – Б̀о̀ме се накр̀ка̀, вѝдѐ му стома̀ч'нѐ!

на̀лизати се на̀лижѐм се свр. 1. *. – Сјѐћа̀м се, да̀вали дјѐци ко̀цке шѐћера, па се на̀лиж̄у. 2. разг. в. *накиӣӣӣи се* (2). – Ѐно се у̀нај на̀лиза̀, иш̀ћера̀ жѐну и дјѐцу ѝс ку̀ћѐ.

на̀лти на̀лијѐм свр. 'налити'. – На̀лијдѐ ми во̀дѐ у брѐму да н̀у̀с̄им ко̀сцима.

~ **се** в. *накиӣӣӣи се* (2). – Рѐка да нѐће пѝти, ал ца̀бѐ, јо̀пѐ се на̀лијо̀.

нало̀кати на̀лочѐм свр. 'мало полокати, лочући загадити'. – На̀лока̀ла ми ма̀чка варѐн'ку, с̀ат је м̀орем пр̀ос̀ути к̀рмц'ма.

~ **се** 1. 'заситити се лочући'. – На̀лока̀ се ма̀чак, св̀у варѐн'ку по̀пи. 2. пеј. в. *накиӣӣӣи се* (2). – Ѐси ли се јо̀пѐ на̀лока̀?

наљѐвати (се) на̀љѐва̀м (се) несвр. и уч. према *на̀л̄ӣи (се)*. – Ц̀јѐлѝ дан им на̀љѐва̀м во̀дѐ у ко̀р'то, а ѐво га јо̀пѐ пра̀зно.

на̀мет м 'наслага навејаног снега, смет'. – Бѝло е на̀мет̄а д̀о т̀ри м̀етера.

на̀метн̄ти на̀метнѐм свр. 'наметнути; вра̀бинином наву̀ћи на кога неку несрѐћу'. – Чарата̀н'ца на̀метн̄ла на̀ б̀лаго, па нѐма варѐн'кѐ.

намиг̄ивати -игујѐм несвр. и уч. према *на̀миг̄ӣӣи*. – У̀нај му̀мак с ѐднѐм ѝгра̀, на̀ друг̄у на̀мигујѐ.

натѐсати натешѐм свр. 'истесати у довољној количини'. – Џдѐм натѐсати пуну кѝштру љу̀сак̃а, да ѝм̃ам нѐколка д̃ана.

натѝкача ж 'мушка чарапа украшена везом'. – Мој е дјѐт ѝм̃а натѝкаче са ку̀кицама и спу̀њицама, правѐ.

на̀уснице ж пл. тант. 'кратко подрезани бркови, само у ширини носа'. – У̀нај мој куншија ѝм̃а на̀уснице ки Хѝтлер. (РСАНУ~)

на̀фалти на̀фалѝм свр. 'нахвалити'. – На̀фалѝ своју снају, вѝшѐ ми до̀дјала, ко да ја нѐ знам ка̀ка е.

на̀фал̃дати -ам свр. 'наборати, набрати тканину'. – На̀фал̃дај ми бо̀љѐ о̀вѐ кољѐриѝе око ру̀ку. (РСАНУ~)

на̀цјѝпати на̀цјѝпам свр. в. *исѝјѝаѝи*. – На̀цјѝпала сам пуну др̀варницу др̀ва, ѝмаћу и сву зѝму.

на̀цјѝпкати -ам свр. дем. од *наѝјѝаѝи*. – Ду̀њѐла сам на̀рамак гра̀нчица да и на̀цјѝпкам на̀ ватру.

на̀цму̀лти се на̀цму̀лѝм се свр. према *цм̀у̀лѝи*. – Шта̀ јо̀пѐ цм̀у̀лѝш, о̀ћеш ли се ѝднѝм на̀цму̀лти!

нашлѝокати се нашлѝо̀кам се свр. в. *на̀киѝ"ѝи се* (2). – Биѝ кот ко̀тла ѝе се пѐчѐ ра̀кија, па се нашлѝо̀ка, тѐшко га ку̀ћи о̀двукли.

нѐва ж 'јетрва у међусобном о̀словљавању'. – Џмала сам ѝдну јѝтрву, ѝдна др̀угу нѐвом зва̀ле.

нѐдотрп̃ан, -а, -о 'приглуп'. – А ѝст о̀вај твој нѐдотрп̃ан, нѐ мереш му ништа до̀казати. (ДЈ)

нѐдотуп̃аван, -вна, -о в. *нѐдоѝрѝан*. – То̀мѐ ф̃алѝ нѐшто у гла̀ви, ба̀ш је нѐдотуп̃аван.

нѐтј̃ак м 'нећак; сестрин син према ујаку'. – До̀ћѐ ми сѝстра и зѝт и нѐтј̃аци, па, ѝно, жѝна правѝ то̀рту.

нѐтј̃акиња ж 'нећакѝна; сестрина кѝи према ујаку'. – Сѝстрина ма̀ла, у̀на мо̀ја нѐтј̃акиња, по̀шла у̀ шко̀лу.

нѐтј̃акињица ж дем. и хип. од *неѝј̃акиња*. – До̀ћидѐ, нѐтј̃акињице мо̀ја, свѝме ѝја̀ку.

нѐтј̃ачиѝ м дем. и хип. од *неѝј̃ак*. – Жѝно, да̀јдѐ још ѝдну ра̀кију, ѝсам ли до̀бијо̀ данас нѐтј̃ачиѝа ил ѝѝсам.

нѝти ж пл. тант. 'део ткачког разбоја кроз који се провуче основа да би се регулисало ткање'. – Пу̀кла ми ѝдна жѝца, до̀дајдѐ ми е кроз нѝти да е ѝвѝжѝм.

ну̀га ну̀гла м (мн. ну̀глови) 'угао'. – Џно га та̀мо у ну̀глу.

нужати се -ам се несвр. 'играти се ножевима; бацати ножеве са циљем да се забоду на одређено место'. – Дунесиде унај свој коричанац да се нужамо.

(J)

нужице -йца ж пл. тант. 'ножице, маказе'. – Дајдe ми нужице да зeру скратим овe пертеле.

нүздрва ж 'ноздрва, носница'. – Затвoријo лaбрњу, па пуштa дим кроз нүздрве.

нүкат нүкта м 'нокат'. – Дoдaјдe ми нужице да осјeчем нүкте.

нүктић м дем. од нүкай. – Штa тoмe дјетету не сјeчеш нүктиће, изгребa се сав по лицу.

нүс нүса м 'нос'. – Ако ме нүс не варa, бiће киселoк купуса.

нүсат, -а, -o 'носат'. – Ёст, браће, гадан: ем рoглав, ем нүсат.

нүсина ж аугм. и пеј. од нүс. – Кoлкa му е нүсина, трeбa му крпан да е oбришe.

нүсић м дем. од нүс. – Лeпа ки лутка: црне oкице и маћи нүсић.

нүсоња м погрд. 'носоња'. – Прави е нүсоња, видe му нүсинe колка е.

нүш нүжа м 'нож'. – От нүжeвa имам eдну күјицу и два коричанца.

нүшња ж 1. 'ношња'. – Није што е наша, ал најлeпша е личка нүшња. 2. 'одећа'. – Лeпа на нoј нүшња, да си е сaмо видијo.

Њ

њeдра њeдaрa с пл. тант. 'недра; груди, прса'. – Стeга слику на њeдра и плаче.

њива ж *.- Чија е унo њива што е на нoј накo добро жито рoдло?

њивeтина ж аугм. од њива. – Самo трње по овoј њивeтини, не знам што е не узорo.

њивица ж дем. од њива. – Видиш како е мала овa њивица, а на нoј увјe најбољи кумпјери.

О

oбaздирати се -ем се несвр. 'oбазирати се'. – Дoћeрa се, идe кроза сeло и свe се oбaздирe да л га нeко глeдa.

oблизнити се oблизнeм се свр. 'родити, донети на свет близнад'. – Тeр ми се oблизнa, eто, двe унучaди oдeднoм доби.

oбoјак oбoјка м 'комад дебље тканине, обично сукна, који се улаже у обућу'. – Ладно ми, бoме, у oпанцима, дајдe ми унe oбoјке.

oбрас -аза м 1. 'образ'. – Црвeни му oбраси o студени. 2. фиг. 'част, поштење; oсећање стида'. – Како е имa oбраса дoћи.

òкрљак òкрљка м (мн. òкрљци, ген. òкрљак̄а) 'окрњен, одломљен зуб'. – Мòр̄ам зуб̄ару да ми извади òв̄ај òкрљак.

òл"дба ж 'претерано дотеривање, лицање, кинђурење'. – Ўна и њена òл"дба, пòвазд̄ан стòји ус шпигло, òгл̄ед̄а се, доћ̄ер̄ав̄а се, па кат òд̄е у сèло, нè д̄а н̄а се гл̄едати к̄ако е л̄епа.

òлти се òл̄им се несвр. 'дотеривати се, уживати у властитом изгледу, лицкати се'. – Доћ̄ерала се и л̄èпо òб̄укла, нèкве стрӯке м̄етла òко в̄рата, па се òл̄и.

òл"ца ж 'особа која се оли'. – Ўн̄а твоја ћ̄ер пр̄ав̄а òл"ца, н̄ишта нè р̄ади, с̄амо се доћ̄ер̄ав̄а и òгл̄ед̄а.

òмач м 'јело од теста у облику плочастих комадића печених и зачињених машћу'. – Òмач су жèне у рукаткама нусле кòсцима з̄а ужну. (ДЛ)

омóрти òмòр̄им свр. 'оморити; обојити у црно'. – Ош ìмати дòста кòр̄е да òмòр̄иш òвò мòе с̄укно?

òпанак òп̄анка м *. – Мòј е д̄јет ùв̄јè нусијò òп̄анке.

оп̄атр̄нги оп̄атр̄н̄ем свр. 'ударити, ошинути'. – Нèмòј да те оп̄атр̄н̄ем! – мòја е б̄аба ùв̄јè говорла, а м̄и б̄јèш ìс кућ̄е.

òпута ж *. – Трèбаће ми јòш òпут̄е и т̄еркијè да з̄авр̄ш̄им òвè òп̄анке.

òпут̄аш м (мн. опут̄аши) 'врста опанака: доњи део од телеће, а горњи од овчије коже'. – Пр̄авли нèкве опут̄аше, тò смо нусли, н̄ије б̄ило ц̄ип̄ел̄а ки данас.

òп̄ина ж 'општина'. – Днопоље, Òравац, Бировача, Нèбљуси, Дòљ̄ани, тò е свè б̄ила л̄апач̄а òп̄ина.

òрас м 'орак'. – Ìм̄ам ù двор̄ишту дòбар òрас, ал ми нèшто н̄ије рòдијò.

òрасов"на ж 'ораховина'. – Ìм̄ам дòбр̄е òрасов"нè, мòраћу стò òд н̄è направти.

òрле м 'орао'. – Лèти в̄ан, èно ти òрле òднесе кòкòш.

òрòс òрòза м 'дивљи петао'. – Б̄ила сам ù шуми и в̄идла òрòза.

òрцати (се) -̄ам (се) несвр. 'правити неред (за децу)'. – Из̄ајте т̄амо ù двор̄иште, па се т̄амо òрц̄ајте, т̄уд̄а ми с̄амо пр̄аш"ну пò кући д̄иј̄ете!

òсјев"на ж (обично мн.) 'мекиње, трице'. – Накупидè òсјев"нè да н̄ар̄ан̄им кòкоши.

òсј̄ен м 'сенка која настане заласком сунца'. – К̄ако в̄ид̄иш р̄адти, п̄а òсј̄ен.

òсм"ца ж 'временски период од осам дана'. – Мòр̄ам òвè òсм"цè òт̄ићи да в̄ид̄им м̄ат̄ер, бòлесна е.

òснова ж 'уздужне нити кроз које се проткива потка при ткању'. – Из̄а б̄еридè в̄унè за òснову, па да пòчн̄ем с т̄кањем, прòђе ми д̄ан.

отаљигати -ām свр. 1. 'с муком одвући'. – Како си мога то тешко сам отаљигати? 2. 'с муком обавити неки посао или без воље, на брзину'. – Ђесте ли и тај посә отаљигали?

отвор^оло с 'калуп за прављење сира'. – Морам опрати отвор^оло, да метнем љ н ђ овај сир да ми се цједи.

открáвти (се) òткрáвїм (се) свр. 'откравити; одмрзнути, отопити (се)'. – Ђдем љњети љнљ лопату да ми се òткрáвї кòт пећи, па ћу кидати сњек.

отру̀нти се òтрў̀нїм се свр. 'донети на свет тројке (за жене и животиње)'. – Снаја ми се отру̀нла, а већ имā двòе дјецѐ!

òћува м 'очух'. – Кат им је мātѐр љмрла, нїје прòшло двā мјесѐца, òћува и òставиò, вѐлѐ да се јòпѐ ожèнијò, да е љлез неђе у Корѐн^оци.

ошпур̀ти се òшпур̀їм се свр. 'ојагњити се (за једногодишњу овцу)'. – Йнљ òвч^оцу што се ошпур̀ла нѐ пуштāм с òстāлијем.

II

пàдела ж 'земљани суд'. – Пàделе се мѐтале на трòнуге, навуче се жàра, љ њима се вår^ола варѐн^ока ил прàвла зàчина.

пàзуво с 'пазух'. – Нљсї нљв^оне пòт пазувом.

пàла и **пàла** ж 'штап којим се у игри, палању, одбацује лопта'. – Лѐти кљћи по клїс и пàлу да се пàлāмо.

паламуд̀ти -āmуд̀їм несвр. 'лагати, измишљати (изговоре)'. – Штā ми тљ палāmуд̀їш, рѐци поштѐно!

пàлати се пàлāм се несвр. 'играти се пале: заобљена дашчица (*клиц*) удара се дрвеним штапом (*пàла*)'. – Мљмци су имали нѐкве дрѐвенѐ пàле, па се пàлали ш њїма.

пàлац пàлца м 1. *. – Ђно га јàљчѐ, слòмиò пàлац. 2. 'стара мера за дужину'. – Тāнак, нѐмā љ њему трї пàлца.

пàлѐнта ж 'тврдо скувана каша од кукурузног брашна, качамак'. – Мї смо имали нѐкав гвòздени кòтл^оћ, љ њему кљвали пàлѐнту, тò нам је бїла глāвнā рāна.

пàљак пàљка м в. *калача*. – Дāјдѐ ми пàљак да љспѐм јљвѐ.

пандр̀кнти пандр̀кнѐм свр. вулг. 'умрети'. – Лѐти, бр̀жѐ, зòви дòктљра, ѐво ће пандр̀кнти!

пāнта ж 'грѐда која спаја рогове на кровној конструкцији'. – Спљшти ми љнѐ кљке с пāнтѐ дòљѐ, нїжѐ, да òбјесїмо пòсјек.

панталу̀ни м пл. тант. в. *лаче*. – Òшā на сáјам, а нā њему сљкнени панталу̀ни и нљвā љљ^она.

пāнт^оти -їм несвр. 'памтити'. – Пāнтїм јā кат си тї бїò мāћукнї.

пàрац пàрца м в. *врснѣк*. – Кò би рèкà да смо тѣ ӣ яà пàрци.

пàрип м в. *кѹнь*. – Їмали смо двà дòбра пàрипа, ал и мòрали прòдати.

пàрипати се -ам се несвр. 'скакати, играти се, ђикати (за коња)'. – Њèсам га дѹго пѹштала, па се сàде пàрипà, нèш га шàлè у̀ват"ти.

пàрип"на ж аугм. и пеј. од *йàрипѣ*. – Òвà ми се пàрип"на пò двòришту пàрипàла, свè ми двòриште ѣскопà.

пàр"ца ж в. *врсн"ца*. – От свѣјѹ мòијè пàрицà, Мàра ми е нàјболà д̀руга.

пàрлати се -ам се несвр. в. *дèрапѣ се* (2). – Д̀јèте ми се св̀ нòћ пàрлало, њèсмо òка склòпли.

пàсати -ам свр. 1. 'проћи'. – Кòлкò е врèмена пàсало да га њèси вѣдла)?
2. 'попустити, уминути (о болу)'. – Пàсà ме з̀уп, нèћу ни ӣћи зубàру.

пàсторак -òрка м *. – Тò ми е мàђија, а вòли ме ки рòђенòк с̀ина, а штà сам јòј яà, пàсторак.

пàстòрка ж *. – Ўдàле ми се и ѣèр и пàстòрка, дòбро се ўдàле.

пàстòрче -èта с (зб. мн. пàстòрчàт) *. – П̀рвà жèна от òвог мòк чòека ўмрла и òставла ми пàстòрче, а свòè д̀јèцè нàс двòе кàшњè њèсмо ни ѣмали. – Жèна ми довèла двòе пàстòрчàди, а ѣмали смо кàшњè јòш двà с̀ина.

пàтока ж в. *бр̀ља*. – Жèне су пàтокòм цàкла прàле.

пашàнац -нца м *. – Жèна ми ѣмала èдну сèстру, а њèн м̀уш, тàј мòј пашàнац, сà мнòм ў шкòлу ӣшà.

пàшњàк м *. – Пригрàдли сèби гмàјинè за пàшњàк.

пàшо м хип. од *пашàнац*. – А ўнàј њèгов пàшо, од млàђè свàст"кè чòек, му дòђè брàт ò теткè.

пèриљак -љка м 'сунђер, крпица за прање посуђа'. – Ў стàрà дòба, òпàрàмо кумàд"ћ пешк̀ира и тò нам б̀јјò пèриљак, ш њ̀име с̀уде прàли.

пèртел м 'везица, узица'. – Мàли ми пèртели, нè мерем зàслан свèзати.

пèрчѣн -ѣна м (мн. пèрчѣни) 'дуга, густа везана коса код девојака или жена'. – Мàђим ц̀ур"цами вèжѹ к̀ик"це, а ц̀уре, бòме, ѣмајѹ д̀уге кòсе, н̀усè пèрчѣне.

пèтњàк м 1. 'каљ на зиданој пећи'. – З̀идали пèћи од нèквијè пèтњàкà.
2. 'земљани лонац за гајење цвећа, саксија'. – Їспà ми пèтњàк из р̀укѹ, ал сàмо зèру п̀укà, èно јòпè ц̀вјèћа ў њèму. (J)

пèтрèуље с 'петролеј'. – Ўтрнѣ се л̀уђèрда, пр̀иљ̀јдè зèру пèтрèуља.

пèтровача ж 'назив за јабуку која сазрева о Петровдану'. – Мàло е кò кòд нàс ѣмà тè рàнè јàбуке, пèтроваче.

пèћ"на ж 'пећина'. – Вèлè да ѣмà д̀òвà ў ўнòј пèћ"ни.

печана ж 'помоћна зграда у дворишту у којој се обично пече печеница или ракија, са бетонираним подом (за разлику од *бáјиџе*, у којој је земљани)'. – Ёно њ у печани, пекӯ ракију.

печен"ца ж 'печено прасе (на ражњу)'. – За Бож"ћ смо ўвјѣ пекли печен"цу: пра́се на ражањ, па на пријекладе, па okreћи!

пешкѝр -ира м *. – Дајдѣ ми пешкѝр да се обришѣм.

пешкѝр"ћ м дем. од *пѣшкѝр*. – Ёно ти унај пешкѝр"ћ за лице.

пѣждрти пѣждрѝм несвр. 'пиљити, продорно гледати у кога?'. – Штá пѣждрѝш ў ме?

пијандура ж и м погрд. 'пијаница'. – Пијандуро е́дна, ош ли се ѡкад дозвати памѣти?

пијан"ца ж и м 'пијаница?'. – Видѣ унѣ пијан"це, кáт се брѣжѣ наро́ља, није нек свáнло.

пѣло с 'животињска мокраћа?'. – Њесмо трѣ да́на чѣстли пѣло, мо́рамо га изну́сти по шљивáру.

пѣљак пѣљка м 'заобљен или округао каменчић?'. – Накупи пѣљáкá, па ћемо се пѣљати.

пѣљáр м 'трговац који продаје своју робу на тезги?'. – Вѣли унај пѣљáр да е од јутрѣс прѣдá трѣ ца́ка кумпјѣрá.

пѣр м в. *сва́дба*. – Пра́вли пѣр, бѣло стѣт"ну пѣрѣѣ. (Ј)

пѣрга ж 'пиргаста, шарена домаћа животиња (обично кокош)'. – Ђмала сам ја пѣргастѣ кѣкоши, свáкѣк пѣрја на њима бѣло.

пѣргаст, -а, -о 'који је прекривен разнобојним перјем, шарен (обично за кокоши)'. – Ўвјѣ сам дрѣжáла пѣргастѣ кѣкоши, лѣпшѣ и је глѣдати по дворишту.

пѣргáш -áша м 'пиргаста домаћа животиња (обично петао)'. – А имала сам е́днѣк пиргáша, кáкѣ е тáј бијѣ ўсѣван, њеси му смѣо прићи, на́мá скáчѣ, ђће ў очи.

пѣрти пѣрѝм несвр. 'дувати (о ветру)'. – Пѣрѣ бѣра и свѣк вијѣрá.

пѣрѣѣ м в. *вѣк* (2). – Прѣд јутро се пѣрѣѣ на́кресáле, вѣсѣље и пѣсма бѣли до зѣрѣ.

пѣтати -áм несвр. 'хранити мало дете?'. – Ако нѣће пѣсати, а тѣ га зѣру прѣвáј пѣтати.

пѣти пѣјѣм несвр. *. – Видѣ уногá, пѣјѣ ра́кију кáнда е вѣда.

пѣћа ж 'храна за стоку, крма?'. – Пѣћа ти е слáма и сјѣно измјѣшано.

пѣшуља ж 1. 'мало женско дете које још мокри у пелене?'. – Пѣшуље мáлá, јѣпѣ си свá мѣкра! 2. погрд. 'женско дете, девојчица?'. – Ў њега трѣ пѣшуље вѣће, а жѣна му јѣпѣ ну́сѣћа, ђћѣ сѣна!

пјан, -а, -о 'пијан'. – Нè мере óдати, ёно га пјан ки зёмља!

плáдањ -дња м 'тањир'. – Уклáди ми зèру јúвè у плáдањ.

плáкати -чèм несвр. *. – Кат òдèм, нèмòј плáкати зà мнòм, еси чýла!

плáн"на ж 'планина'. – На вру плáн"нè још имá снèга.

плáнйнка ж 'домаћица која је задужена за обављање свих послова у кући'. – Нас двије јèтрве, свàкà èдну òсм"цу била плáнйнка: тá е ундá кýвала, мјесла крув, мýзла кра́ве, спрèмала пò кући, а дрýгá ишла у поље. Такò се мјèњале свàкè òсм"цè.

плáта ж (ген. мн. плáтá) 'плахта'. – Плáте су жèне йсто ткáле, от пáмука и кúч"нè.

плáт"ца ж 'даска или сто прекривен плахтом на који се полаже мртвац у кући'. – Спрèмáј плáт"цу, дòктýр вèлй да нèће још дýго. (ДЛ)

плáт"ца ж дем. од *йлáйia*. – Ткáле су жèне за дјèцу, за лýље дјèтињè, нèкве мáћè плáт"це.

плáтýр"на ж аугм. од *йлáйia*. – Дáјдè ми кáкву плáтýр"ну, сáмо да бáцйм прèкò себе, врућина ми.

плáца ж 'пијаца'. – А пй́лáри и трчкйње су унй што прòдајý рòбу на плáци. (Ј)

плáч м *. – Чйм спòмèнý нèгово йме, уна нáмá у плач.

плáча и **плáчка** ж 'плачљива женска особа'. – Вйдè плáчè, пò цјèлу нòћ не прèстаје плáкати.

плáчкеша ж погрд. в. *йлáча*. – Плáчкешò èдна, нйје те срамòта плáкати, вйдйш кòлкá си!

плáчко м 'плачљива мушка особа'. – Штá плáчèш, нèси вáлда тй плáчко ки òвè пйшуље.

плáчкоња м в. *йлáчко*. – Дáјдè бóцу плáчкоњи да се умйрй, ёно се зацèнò от плáча.

плáчкуља и **плáчкуша** ж в. *йлáча*. – Кáкá си бáлава, òбриши се, плáчкуљò èдна!

плáчљив, -а, -о *. – Плáчљивòг дјèтета, дèрнá се по свú нòћ.

плáчљивац -вца м в. *йлáчко*. – Кат је бйò мáлй, бйò плáчљивац, а бòме, бйјò грлат.

плáчљив"ца ж в. *йлáча*. – Нèсам нйће вйдла такè жèне: пòваздáн плáчè и àймèчè, прáвá плáчљив"ца.

плáчњава ж 'велики плач'. – Àймè, дáнас плáчњавè на сáрани, нèсам дáвно такú вйдла, грòто јáднá.

плèсти плèтèм несвр. *. – Плèтè ми бáба нèкву мајèт"ну већ трй мјесèца, нйкáко да зáвршй.

плѣћа ж (мн. плѣћа) 'плећка'. – Жиг̃а ме пòт плѣћом.

плїк м в. *мијур*. – Загн̃уијò му се плїк, мóраће код дòктұра.

плòвати се плòв̃ам се несвр. 'играти се плочастим каменчићима; правити 'жабице' на површини воде'. – Нè мерем наћи лѣп̃е плòч"ц̃е да се плòв̃амо, вїдијò би т̃и кòлкò жабица̀ на̀прав̃им.

плòт плòта м 'ограда од плетеног прућа'. – Ог̀рад̃ли б̃ашчу плòтом од лѣскова прућа.

плòч"ца ж 1. дем. од *илòча*. – Дòбијò златн̃у плòч"цу. 2. 'плочаст каменчић'. – Лѣп̃е плòч"ц̃е за плòв̃ање.

плъвати плъ̀в̃ем несвр. *. – Нèмòј ми т̃у плъвати, иза̀ђи ван.

плъв̃ачка ж *. – Нèмòј гутати т̃у плъв̃ачку, ё̀во ти плъ̀ца.

плъ̀нти плъ̀н̃ем свр. 'плунути'. – Плъ̀нò ме у̀нај кл̃апч"ћ, ч̃иј̃и ли е?

плъ̀ца ж 'плитка посуда с лугом у коју се плувало, плуваоница'. – Дòд̃ај-д̃е д̃ј̃еду плъ̀цу, јòп̃е кашл̃уца̀ и плъ̀цк̃а.

плъ̀цкати -ам несвр. према *илъ̀ваши*. – Ё̀во ти плъ̀ц̃е, па у̀ њ̃у плъ̀цк̃ај!

пò (у именичкој служби) непром. 'пола, половина'. – Вèл̃и да ће се врат"ти за̀ пò с̃ага.

по̀рати по̀р̃ам свр. 'похарати, уништити, опустошити'. – А у̀сташе ње прòђ̃у, св̃е по̀рај̃у.

пòбошка прил. 'с бока, са стране'. – И д̃ј̃еца су ј̃ела кат и вèл"к̃и н̃арот, само пòбошка с̃ј̃ед̃ли.

пов̃езача ж 'танка марама којом су жене покривале главу, а преко ње везивале другу – рубац'. – З̃ими су ж̃ене н̃усле н̃екве пов̃езаче, па преко̀ њ̃и р̃убац.

пòвоск̃и, -а, -ò 'који је подмазан'. – К̃уншија ће ст̃иг̃нти пр̃ије н̃ас, њ̃егова су кòла пòвоск̃а.

пòврш"ца ж 'смрзнут, тврд снег по којем се може ходати'. – Кат се дòбро смр̃з̃н̃е, й̃д̃е се по пòврш"ци, н̃е требај̃у ти кр̃п̃ље.

пòдб̃ачати (се) пòдб̃ач̃ам (се) несвр. и уч. према *йòдбòч̃иши (се)*. – Кòлкò су шл̃йве рòд̃ле, одл̃ум̃ће се òгранак, мóраћу га јòп̃е пòдб̃ачати.

пòдб̃очањ -чња м 'штап, комад дрвета, рашл̃аст с једне стране, којим се што подбача'. – Мòр̃ам ићи у̀ шуму у̀сјећи пòдб̃очањ, ё̀но ће ми се у̀нај òгранак одл̃ум̃ти.

пòдб̃очти пòдб̃оч̃им свр. 'подбочити, подупрети'. – Ё̀но ми се с̃ј̃ено накр̃ив̃ло, мòр̃ам га ч̃име пòдб̃очти.

~ **се** 'подбочити се, ослонити се руком о што'. – Штò се у̀на ж̃ена на̀кò пòдбòчла, ò чем у̀на м̃исл̃и.

пòдвеза ж *. – Л̃абаве ми пòдвезе, сп̃адај̃у ми ч̃арапе.

пòдвољак -òљка м 'подваљак'. – Није љн такò дèбò, ал љмà вèл"ку главу и пòдвољак.

пòдјетíњти -èтињим свр. 'подетињити'. – Мòја бàба скрòс пòдјетíњла.

пòдмијурти (се) -ијурим (се) свр. 'покрити се мехурима, подмехурити се'. – Пўне јòј рўке мијурà, кàко јòј се такò пòдмијурло?

пòдн"ца ж 'даска којом је што попођено'. – У старијем кўћами биле дò пò сòбè пòдн"це, а òт пò зèмља.

пòдòјити пòдòјим свр. *. – Ёно ти дјèте кèњкà, зàспаће бòљè кад га пòдòјиш.

пòдочњак м (обично у мн.) *. – Црнè јòј се пòдочњаци, а и надули се, бòме от плàча.

пòдòти пòдìм несвр. 'подити, стављати под'. – Кíша е, нè меремо на вани нйшта рáдти, àјмо òвў сòбу пòдти.

пòдўмјèнта ж 'темељ; прва, почетна греда у коју су укопавани дрвени стубови, а између њих слагана брвна'. – Ёво ми òвà пòдўмјèнта сàгњèла, мòраћу тражити лўде да ми е прòмјèнè.

пòдушје с 'обредно гошћèње после погребa на успомену умрлога'. – Кò е нèкоме òд рода или кòга бòли ср̄це, тè жèне ўндà бўгарè. Такò до пòднè бўдè, до èдан сáт, ўндà дòлази нáрот тў, на пòдушје. (ДЛ)

пòзгурти се пòзгурим се свр. 'погрбити се'. – Штà е ўномè дјèду кат се нàкò пòзгуријò?

пòјата ж 'шупа за сено'. – Ймà ли ћè дјèцè да љдў чéпати сјèно у пòјати, да убацујèмо?

пòклепáвати -èпáвám несвр. 1. 'клепањем оштрити'. – Штà тòлкò пòклèпáвáш тў кòсу! 2. 'упадати коме у реч, не дозвољавати му да доврши мисао'. – Тàј лàбрњу не зàтвэрà, вàје пòклèпáвà дрўгè.

пòклèпати -ám 1. 'клепањем наоштрити'. – Тè ми е клéпац да зèру пòклèпám кòсу? 2. свр. од *йоклейáвати* (2). – Није мòгла вйше слўшати њèгово шукèтáње, па га е пòклèпала.

пòклепòрти м пл. тант. 'дуги и широки зулуфи (до врата)'. – Стàри су лўди нўсли пòклепòрте и дўгачкè брч"не.

пòкòсти пòкосим свр. 'покосити'. – Свў сам ливаду пòкòсла што сам љмала.

пòла ж (обично мн.) 'кромпир пресечен на два дела, посољен и печен у пећници или под пеком'. – Дàј тй мèни слàн"нè, бáсè и пòлà, пўшти колàч"ће!

пòлáпан, -пна, -о 'похлепан'. – Ёст пòлáпно òвò дјèте, њèсам нег мèтла нà стò, вèћ грáби сèби.

по̀локати по̀лочѐм свр. 'похлепно лочући попити, испити све'. – Св`арла сам цѐки скр`оп, `ено е свѐ по̀лок`а.

по̀љана ж *. – Йм`а, `ено, св`акакв`ога цвјѐћа на у̀ној по̀љани.

по̀ља̀нак -нка м хип. од *й`о̀љана* 'мала по̀љана'. – Йграју се и га̀њају по по̀ља̀нку.

по̀љан`ца ж дем. од *й`о̀љана*. – Леж`али и з`асп`али на по̀љан`ци, а ми се п`ит`амо *ђѐ* су!

по̀љес (ген. мн. по̀ља) 'обрађен и засејан комад земље, ораница, њива'. – `Ено смо ти свѐ йзор`али, ош шт`а с`ијати у̀ пољу до̀год`нѐ?

по̀мрчина ж 'помрачина'. – Нек *ђ`ав`о нађѐ* п`ут по `ов`ој по̀мрчини.

по̀мудрти по̀мудр`им свр. 'помодрети'. – Р`уке му по̀мудрле `о студѐни.

по̀мусти -узем свр. *. – Чѐк`ај да по̀музем кр`аве, па *ђу* и *ја* у̀ поље.

по̀н`г`ти се -им се свр. в. *й`озгур`иши се*. – В`идѐ ал се у̀нај јад`ник по̀н`ти`о, нѐ мере `одати брѐс шл`акѐ.

по̀пара ж 'јело начињено од старог хлеба, попареног и замашћеног'. – Приј`е нек `одѐмо бл`агу, јѐдемо из вѐл`кѐ здјѐлѐ по̀парѐ ил зач`нѐ, нѐм`а друг`ок!

поплѐћ`аш -`аша м 'велика хеклана марама која се носила преко леђа, огртач'. – Нѐ треб`а ми кап`ут, д`оста ми е `ов`ај поплѐћ`аш.

по̀сати по̀сѐм несвр. и свр. 'сисати'. – К`ако е по̀сала, т`ак`о е з`асп`ала.

по̀сјек м 'свињче, говече које се закоље за зиму и месо од њих'. – В`арђу к`упус, ск`и`нидѐ зѐру по̀сјека и дунѐси кумпј`ер`а.

по̀ст`олн`ца ж 'подна греда у кући, изнад подрума у којем је била стока'. – Улѐк`њују нам се `овѐ по̀дн`це, м`ораћемо мјѐњати по̀ст`олн`це, с`иг`урно су с`аг`њиле. (ДЛ)

по̀т по̀да м 1. 'под'. – Обриши по̀т да мѐтнѐмо кр`пане. 2. 'строп, таваница на старим кућама од греда и дасака'. – З`ачади`о ми по̀т, м`ор`ам га пр`ати. 3. 'таван'. – На по̀ду смо с`ушли сл`ан`ну и по̀сјек, др`ж`али ж`ито и св`ашта.

по̀тка ж 'попречне нити које се уткивају у основу при ткању'. – Б`иће ти д`обра по̀тка за тк`ање от `овѐ в`унѐ.

по̀тпо̀дти по̀тпо̀д`им свр. 'потподити, ставити под'. – Йм`аш ли д`оста дас`ак`а да и `ову с`обу по̀тпо̀д`иш?

по̀тп`ут`ти по̀тп`ут`им свр. в. *най`уи`иши*. – Нѐ би се с`ам тог`а сјѐтиј`о да га нѐко није потп`утиј`о.

по̀траг`љив, -а, -о 'који јури (туђе) жене'. – Г`уни га вр`агу, т`ај е по̀траг`љив! (Ј)

по̀траг`љивша м 'човек који јури за женама, женскарош'. – Н`ѐси л`уда да н`ѐму вјѐрујѐш – т`ај ти е нај`вѐћи по̀траг`љивша у сѐлу. (Ј)

по̀ћерати -`ам 'потерати'. – По̀ћер`ајдѐ тѐ к`окоши да нѐ ид`у у̀ врт`а.

почивати počivām несвр. 'гасити се, нестајати (за звезде)'. – Звјезде с вѣчери грањивају, а прѣд јутро почивају.

пошару̀мет"ти се -им се свр. 'постати збуњен, пореметити се'. – Чим њу видї, нѣма се сѣв пошару̀метї.

пошљо̀кати pošljōkām свр. вулг. 'испити, попити'. – Кад је брѣжѣ свѣ унѣ ракијет"ну пошљо̀ка?

пра̀кљача ж 'даска којом се туче, млати веш при прању'. – Млатї унѣм пра̀кљачѣм по вѣшу, дѣшу ће му извади.

пра̀кљачати -ām несвр. 'млатити веш пракљачом'. – Штѣ такѣ јако пракљачѣш, испѣраћеш тѣ.

пра̀мѣнка ж 'врста овце оштре вуне која виси у праменовима'. – Дај ми ѣдну мѣр"му, даћу ти двїје пра̀мѣнке за њу.

пра̀нбаба ж 'прабаба'. – Кад је моја ма̀тѣр била нѣсѣћа сѣ мнѣм, умрла е пра̀нбаба, ѣто, није ја̀дн"ца дѣчекала своѣ прѣвѣ пра̀нуче.

пра̀ндјет -еда м 'прадеда'. – Пра̀ндјета сам упѣнтла, било ми е пѣт годїна кад је ѣн умрѣ.

пра̀порац -ѣрца м (обично у мн.) *. – А на ку̀њскѣ ѣјмове мѣтнѣмо пра̀пѣрце, па звѣнѣ.

пра̀сац -сца м *. – Како ти е на̀кѣ дѣбѣ пра̀сац, чїме га ра̀нїш?

пра̀се прѣсета с (супл. мн. прѣсѣт) *. – Утѣкло ми ѣдно пра̀се, ни́како га ѣват"ти.

пра̀с"ца ж 'прасица'. – Имѣм пра̀с"цу, није ми скѣтна, биће дѣбљѣ нек пра̀сац.

пра̀нук м *. – Моја е пра̀нбаба доживла да видї пѣт своїјѣ пра̀нѣка.

пра̀нука ж *. – Па̀зла е пра̀нуку дѣ смрти своѣ.

пра̀нуче -ета с (зб. мн. пра̀нучѣт) *. – Живла е стѣ годїна, вѣлѣ, имала двѣнајст ѣнѣка и трї пра̀нучета.

пра̀нуч"ћ м дем. од *пра̀нук*. – Није прѣшло двѣ мјѣсѣца како јѣ се пра̀нуч"ћ рѣдијѣ, ба̀ба умрла.

пра̀нуч"ца ж дем. од *пра̀нуча*. – Ба̀бѣт"на стѣра није ни́ког вол"ла, нек својѣ пра̀нуч"цу, свї се тѣмѣ чѣдли.

прѣга ж 'пржени јѣчам који се меље и служи место кафе'. – Њѣсмо ѣвјѣ имали кѣвѣ кї сѣт, него прѣжли јѣчам, прѣгу прѣвли.

прѣч"на м вулг. 'ружан, стар човек'. – Видѣ стѣрѣ прѣч"нѣ ће се ѣ цуру загледа.

Прѣводн"ца ж 'звезда Даница'. – Глѣдај та̀мо, унѣ ти е Прѣводн"ца, ѣна прѣводи Влашчиће.

прегладнџти прегладнџм свр. 'прегладнети'. – Кòлкò сам се умòриò и прегладниò, нè мерем сàде ни јèсти.

прèгршта ж 'прегршт'. – Ёл ти дòста трѝ прèгрште брашна?

прèђа ж *. – Ёно е, намутāвā прèђу на рāшак.

прèјести се прèјем се свр. *. – Нè мерем ни зѝнти кòлкò сам се прèјò.

преждèрати се прèждерèм се свр. пеј. в. *наждèрати се*. – Бòме сам се прèждерāла, нè мерем се прèгнти.

прèкладе прèклāдā ж пл. тант. 'гвоздена направа на ногарима на коју се наслањају дужа дрва на огњишту'. – Кут си мètала òвò тèшко дрво на прèкладе, па се вāтра згүшла.

прекумүшати -ām свр. в. *окумүшати*. – Ёси ли тѝ прèкумүшāла күрузе?

прèлада ж 'прехлада'. – Чүвāј се тѝ, мòре и прèлада бити òпāсна.

прелāдти се прелāдџм се свр. 'прехладити се'. – Штā шмрчèш, нєси се вāлда јòпè прелāдиò?

прèлти прèлџм несвр. 'ићи у прело, забављати се'. – У нѝовòј се күћи свāкè вèчери прèлло, ѝскупè се мүмци и цүре, бүдè пјèсмè и шāлè дò пò нòћи.

прèло с 'вечерњи састанак сеоске младежи ради обављања неког посла или ради забаве'. – Нā тијèм нāшијèм прèл"ма үвјè се пјèвало, свè се òрло.

прèља ж 'жена која преде'. – Нєсам ти јā нèкā прèља; глèдала кāко дрүгè прèдү, па ѝ јā пòчèла.

прерāнти прерāнџм свр. 'прехранити'. – Нèћу прерāнти блāго, ѝмāм сāмо зèру сјèна.

прèсл"ца ж 'преслица'. – Шпѝч"ца у прèсл"цу, прèсл"ца у шврāч"цу, а шврāч"ца ѝдè у врат"ло.

прèсти прèдем несвр. 1. *. – Мòја е снаја òд мене свè наүчла: и прèсти, и ткāти, и плèсти, и свè. 2. 'испуштати звукове ниског тона (за мачке). – Угнè-здиò ми се у крилу и прèде.

преудāвати (се) -удāјèм (се) несвр. и уч. према преудати (се). – Удāвала се и преудāвала, нè зна ни сāма кòлкā пүта.

прèудаја ж *. – Дојāдла ми вѝшè и ўна и прѝча о нѝнòј прèудаји.

преудати (се) -ām (се) свр. *. – Нєсу вòлли зèта, па ћèр зà другòга прèудāли.

прèумити -ѝм свр. 'заборавити, сметнути с ума'. – Сјèћāм се да си ми рèкā, штā ћу кат сам прèумиò.

прèчкāш -āша м 'дебели, вунени прекривач за кревет, обично шарен'. – Òвāј прèчкāш ми е лèпшѝ от билāцā, вѝдè сāмо шарā нā нєму. (J)

прèша ж 'журба, хитња'. – Кāкā е прèша, күд лèтѝш?

приглавак -āвка м в. *нарāшак*. – Вèлики ми òви приглавци, мóраћеш ми исплèсти зèру мањè.

прилика ж 1. 'прилика'. – Доћу кòт тебе прѣвòм приликòм. 2. мн. 'услови живота, околности'. – У каквијèм се нèкадà приликама жìвлò. 3. 'онај који у свему одговара, који је пар коме (обично о удавачи и младожењи)'. – Није тај прилика за те, вѣдѣш кòлкò е старѣиј.

прилога ж 'дебље дрво на које се при ложењу ватре наслањају ситнија (на огњишту)'. – Наслáжидè лѣске ус прилогу и запáли вáтру. (ДЛ)

приложèтина ж аугм. од *прилога*. – Кáко си у̀вѣкá вòлкѹ приложèтину у кућу, нè мерем проћи окò ватрè. (ДЛ)

приложица ж дем. од *прилога*. – Куд ми дòнесе вáкò малèну приложицу, нè мерем ни́кво др̀во нà нѹ ослòнти. (ДЛ)

присм̀учти присм̀учѣм свр. 'појести што уз хлеб или умачући хлеб у јело'. – Имá ли штà да зèру присм̀учѣм ил љу мóрати с̀увòк кр̀ува?

пр̀иторак -òрка м 'тор направљен поред куће за овце или прасад'. – У̀ће-рáјдè òвце ис пр̀иторка у шталу, нòћас ће к̀иша.

пр̀јеснац и **пр̀јеснац** -áца м 'колач начињен од сира и јаја, печен под пеком'. – А м̀и, нàкò глáдни, навáли на у̀нáј вр̀ућ пр̀јеснац и по шòљу варèникè, м̀илѣ Бòже, ал смо тò вòљели. (Ј)

пр̀ња ж (обично мн.) в. *др̀ња*. – Пòкупидè тè пр̀ње да и н̀сѣм запáлти, да ми т̀удá не с̀е́тајѹ.

пр̀ња̀в, -ава, -о в. *др̀ња̀в*. – Мèтнò нà глáву нèкву пр̀ња̀вѹ капèтину и òшá у сèло.

пр̀ња̀вац -áвца м в. *др̀ња̀вац*. – Јáдни у̀нáј пр̀ња̀вац, нèко му дá нèкву стару кап̀тину и тàкò матр̀кá кроза сèло.

пр̀ња̀вица ж в. *др̀ња̀вица*. – У̀нá пр̀ња̀вица п̀јдрѣ у ме кад гòд про̀ђèм т̀удá.

пр̀њèтина ж аугм. од *пр̀ња*. – Ск̀упла сам, èно, пò ајáта пр̀њèтѣнá, па љу дáти прòсјáцима кад нáйђѹ.

пр̀њица ж 1. дем. од *пр̀ња*. – Нèмòј бáцати тè пр̀њице, трèбаће нам да шта òбришèмо ш н̀йма. 2. 'дечја одећа'. – Òстало е мèни пр̀њицá òд мòг мáлòг, дáћу тèби кад рòдиш.

пр̀њò м в. *др̀њò*. – Јáдни у̀нáј пр̀њò, нàкѣ пр̀ња̀в сáмо òдá òт кућè дò кућè.

прови́ђавати (се) -и́ђавáм (се) несвр. 'видети кроз што, провидети се'. – Èво се зèру пòчèло прови́ђавати, сáт ће и свáнти.

прогáтати прогáтáм несвр. 'мало гатати, прорицати, погађати'. – Прòгáтáј ми сáн, нèшто сам гáдно сáњáла.

прожáрати прожáрáм свр. од *жáрати*. – Тè си мèт̀гла мáшу да зèру прожáрáм вáтру?

прòлти прòлијѐм свр. 'пролити'. – Пáзи кáко нýсйш тý кáнту, прòлћеш тý вòду пò себи.

~ **се** 'угасити се, нестати (за звезде)'. – Ёно се јòш єдна звјезда прòлила.

прòлѐвати прòлѐвáм несвр. и уч. према *йрòлйи*. – Нѐмòј ми тудá прòлѐвати, єсам ли мáлоприје òбрисала.

~ **се** несвр. и уч. према *йрòлйи се*. – Свáкѐ вѐчери глѐдáм кáко се звјезде прòлѐвају.

прòносак -ска м 'прво јаје које снесе млада кокош'. – Видѐ кòлкй е прòносак от òвѐ пйргастѐ.

прòпланак -áнка м *. – Óдали смо крòс шуму и одмáрали се на єднòме прòплáнку.

прòсац -сца м *. – Йдý прòсци прѐко поља, јòш се нѐ видѐ, ал се чýјѐ нйва пјѐсма.

прòсјáк м *. – Ўнáј сирòмáк, прòсјáк, живй от ўногá шта му лýди дáдý.

прòсјáкиња ж *. – Грòта е глѐдати, ўнá прòсјáкиња дјѐте у нàрамак и прòсй.

прòсјáчти прòсјáчйм несвр. 'просјачити'. – Йдѐ прòсјáчти, а нѐће да се ўвати мýтикѐ.

прòсмйáвати се -йáвáм се несвр. 'разведравати се (о времену)'. – Цјѐлò јўтро тмýрно, а єво се сáде зѐру прòсмйáвá.

прòсти прòсйм несвр. 1. 'молити, тражити милостињу'. – Йдѐ пò кућама и прòсй. 2. '(девојку) тражити пристанак за брачну заједницу'. – Óшли у Корѐницу прòсти цýру, ал је нѐсу испрòсли.

прòшкáпати прòшкáплѐ(м) несвр. 'поквасити ситним капљицама, мало пошкропити'. – Ёво ми кйша прòшкáплѐ нà пот, мòрá да ми е нѐће цйгла пребијѐна.

прòшња ж 1. 'просјачење. – Дојáдиò ми вйшѐ ўнáј сирòмáк и нѐгова прòшња. 2. 'просидба, прошење'. – Скýпла се рòдбина мýмкова, òдоше кòт цурѐ у прòшњу.

прòштац м (ген. мн. прòштáцá) 'даска, летва као део прошња, ограде'. – О тáнкијѐ, лѐсковийѐ грáнá нàправймо прòштáце.

прòшће с зб. им. од *йрòшйиáц* 'ограда око куће састављена од вертикално постављених проштаца и две попречне даске (жиоке)'. – Окò кућѐ бйло прòшће, а ўлазли крос стрýгу, скйнѐш гýжву и ўћѐш.

прòпнаст, -а, -о 'који се лако мрви, расипа; прхак'. – Штò си нàправла вáкò прòпнасту пáлѐнту, знáш да јá бòлѐ вòлим бòтасту.

прòси прòсй ж пл. тант. 'прса'. – Нáдуле му се прòси, òће да пýкнѐ.

п̀рскуља ж 'врста плаве, ситне шљиве'. – Кòлкò е рòдла òвā п̀рскуља, свè пòпадаше, а нè знāм штā би òд н̄и кат су ситне, сāmē шп̄ице.

п̀рскуљ"ца ж дем. од *п̀рскуља*. – Лāни сам òвū п̀рскуљ"цу усāдла, ёно е вèће рòдла.

п̀рст м *. – П̀рсти му ўвјē нāтеknū од врућинē.

п̀рстєњāк -āка м 'прстеник'. – Ђшта ти е тākò помудријò п̀рстєњāк?

п̀рт"на ж 'пртина, угажен пут у снегу'. – Ми кидāмò п̀рт"ну, а изā нāс вијòрā и зāмећē.

п̀рт"н"ца ж дем. од *п̀рти"на*. – Ишла би у прèло, ал ми е слāба п̀рт"н"ца, па се бòјим забāсаћу ў снєг.

п̀рт"ти -им несвр. 'носити, теглити'. – Штā тò дјèте ўвјē п̀рт̄иш у нārāмку, òдвāли ти р̀ке.

п̀ршут м 'осољен и осушен свињски бут, шунка'. – Кākā шўњка, нєси т̄и прòвā л̄ичкòга п̀ршута!

п̀н"ца ж 'пуница, ташта'. – Кад је тāст ўмрò, п̀н"цу смо мòрали довèсти сèби.

Изр. **млāдā** ~ 'супруга жениног брата'. – Жèн"на мāt̄ер ми дòћē стārā п̀н"ца, а шурјāкова жèна – млāдā п̀н"ца, тākò е тò кòд нāс.

п̀њава ж 'поњава; грубо откан простирач'. – Прòстри п̀њаву да рèдимо ж̄ито.

п̀пāш -āша м 'биљац који има пупице – нити које нису до краја извучене'. – Пупāшима смо звāли ўнē биљāце што су имали п̀п"це, кā р̀п"це. (J)

п̀п"ца ж (обично у мн.) 'вунене нити од којих је сачињен биљац, с оба краја увучене'. – Изв̀кле ми се нèколке п̀п"це, дāјдē ми й̄глу да и нāмā ув̀чем. (J)

п̀тар п̀тра м 'маслац'. – Жèне су од варèн"кē и слāкē прāвље п̀тар, у стāпу.

п̀т"ти п̀т̄им, гл. им. п̀ћēње несвр. 'наговарати (обично на зло)'. – Сāмо т̄и нєга п̀ти, свè ћу јā рèћи ћāћи!

п̀т"ћ м дем. од *п̀ти*. – Ђвијем п̀т"ћом ўвјē й̄дēm у прèло.

п̀це -ета с (зб. мн. п̀цāt) 'дугме'. – Нèће ми пāло п̀це с кап̀та, мòраћу др̀гò мèt̄ти.

п̀штати -ām несвр. и уч. према *п̀шти"ти*. – Да нєси п̀штала òвце, пòешће ми к̀пус!

п̀шт"ти п̀штām свр. 'пустити'. – Мòрām п̀шт"ти крāве да й̄дū ў пашу.

Р

разавијача ж 'дугуљасто, ваљкасто, глатко дрво којим се тањи, развија тесто при мешењу; оклагија'. – Дáјдē ми тѹ разавијачу да рáзавијем тјѣсто за питу.

разблѹдти рáзблѹдѣм свр. 'размазити'. – Пòвздáн кѣнкá, разблѹдли га, нáвикá да га нѹсајѹ.

разбѹдти рáзбѹдѣм свр. 1. 'разбудити'. – Њѣсам се јòш разбѹдијò, мòрáм се јòпѣ ѹмти. 2. в. *разблѹдѣши*. – Нѣ ваљá дјѣте чѹдо разбѹдти, пѹшти га нека плáчѣ, слáђѣ ѣе зàспати.

развјенчáвати (се) -ѣнчáвáм (се) несвр. и уч. према *развјенчáиши (се)*. – Кáко пáнтѣм, òвáј е ѣсти мáтичáр и вјенчáвá и развјенчáвá.

развјенчати (се) -áм (се) свр. 'развенчати, развести (се)'. – Їшли код мáтичáра у Гòспѣић да и развјенчá.

рáзговòран, -рна, -о 'који радо и лепо прича, говорљив, речит'. – Крѣшан и ѹредан мѹмак, а да чѹјѣш кáко е рáзговòран!

разгрѹнти рáзгрѹнѣм свр. 'разгрнути; размаћи, растурити унаоколо оно што је згрнуто, скупљено на гомилу (жар, пепео, снег)'. – Разгрѹнидѣ зѣру жáра да се не ѹтрнѣ вáтра.

разгртати -ћѣм несвр. и уч. према *разгрѹниши*. – Кѹ ћеш тѹдá крòс сњѣк, вѣдиш да сам рáзгртò, ѣто прѣ"нѣ.

разљѣвача ж в. *калача*. – йзмидѣ јòј тѹ разљѣвачу, вѣдиш да прòсипá, ѹспи јòј тѣ. (Ј)

размѣт"ти рáзмѣтѣм свр. в. *разблѹдѣши*. – Нѣмòј му свѣ пѹштати, размѣтићеш га.

рáјтòзне ж пл. тант. 'врста мушких панталона од дебелог сукна, уске од колена наниже'. – Кад дјѣт пòђѣ на сáјам, обѹче рáјтòзне и гѹњ.

рáкија ж *. – Ёднѣ смо гòд"нѣ ѣмали чѣтрѣс кòтлòвá рáкијѣ.

рáкијѣт"на ж аугм. од *рáкија*. – Òви љѹди ѹвјѣ пјàни, сáмо ѣдѹ òт кућѣ дò кућѣ, а пѹно сѣло рáкијѣт"нѣ.

рáна ж 'храна'. – Пòле и бáса су прáвá лѣчкá рáна.

рáнти рáнѣм несвр. 'хранити'. – Ёво, рáнѣм òвѹ пѣлáт, дòбро и рáнѣм, ал нѣшто слáбо рáстѹ.

распѣчти рáспѣчѣм свр. 'разрогачити, широм отворити (очи, уста)'. – Распѣчијò ѹста òд ува дò ува.

рáспорáц -òрца м 'распон, пречага уз разбој која служи за равномерно одржавање ширине ткања'. – Пòмјери рáспорáц да нѣ сѹзѣиш ткáње.

рáстѣк -ѣка м 'храстов гај'. – Пушти крѹмке у рáстѣк да се нáједѹ жѣра.

рáст"ћ м 'храст'. – й тебе, бòме, дòбријѣ рáстѣћá, ѣмаћеш чѹдо жѣра.

ра̀стов"на ж 'храстовина'. – Їма̄м до̀бар ра̀ст"н̄, по̀сјећу га и от ра̀стов"н̄е по̀дн"це на̀правти.

ра̀чти се ра̀чӣ се несвр. 'имати воље за нешто'. – Нешта сам крмељав, да̀нас ми се нѐ ра̀чӣ ко̀сти.

ра̀шак -шка м 'мотовило за прећу, рашља̀сто с једне стране'. – Фал̄и ми па̀р вретѣна̄ да њма̄м пу̀н ра̀шак.

ра̀бат ж 'хрбат; леђа, хрптењача'. – Їмали смо во̀ла, дѝкоњу, њма̄ е бјело по ра̀ба̀ти.

ра̀вати се ра̀ва̄м се несвр. *. – Ушм̄урга̄ се, ва̀лда е њӣо да се ра̀ва̄ ш њи́ме, ал га е о̀ва̄ј ѐдн̄ом свѣтиј̄о, па е упр̄ца̄.

рѐза и рѐзена ж 'уска гвоздена плочица којом се затварају врата с унутрашње стране'. – Кат њдѐмо спа̀вати, мѐтнѐмо у̀н̄у рѐзу да нам њи́ко нѐ мере у̀ кућу.

рѐцел̄ м 'рукохват на дршци косе'. – Мо̀ра̄м ну̀сти ма̀јстору да ми мѐтнѐ рѐцел̄ на ко̀сиште.

рѐшт м 1. 'затвор'. – Убӣо чо̀ека, ѐно га у̀ решту. 2. 'казна: остајање после наставе у школи'. – Ки́је ј̄оп̄е на̀пи́са̄ за̀даћу, па га е учитељ"ца о̀ставла у̀ решту.

рѝбић м 'мишић на длану око палца'. – Пом̄удриј̄о ми от у̀дарца цјелӣ па̀лац и рѝбић.

рѝгл"н м 'гвоздена полу̀га која је служи́ла за затварање врата'. – Кат о̀ћеш да заригља̀ш вра̀та, са̀мо провучеш рѝгл"н кро̀с у̀не ку̀к"це.

рѝза ж (обично у мн.) 'женска везена чарапа'. – Цѝгована̄ јој кикља, па кат о̀да, ви́де̄ јој се ри́зе.

рѝнгло̀в -ова м 'врста калемљене, крупне шљиве'. – А дјѣца се на̀еду зѣлениј̄е рѝнгло̀ва̄, бу̀дӯ, на̀ко̄, кѝсели, љѣпи, па и ка̀шње бо̀ли ст̄ома̀к.

р̄ка ж (обично у мн.) в. *др̄уња*. – Мо̀ра̄м укр̄чти о̀ве р̄ке по̀ кући, до̀ћ̄е ми го̀сти.

р̄ка̀в, р̄ка̀ва, -о в. *др̄уња̀в*. – У̀на̄ј мо̀ј ку̀ншија̄ у̀вје р̄ка̀в о̀да по̀ дво̀ришту.

р̄кан м 'човек непримереног понашања, неотесан, груб'. – Нѐмо̄ј се тѝ о̀ба̀здирати на̀ њега, ви́дӣш да е то̀ нѐка̀в р̄кан. (Ј)

ро̀га ж 1. 'овца која има рогове'. – Прѝпази се о̀ве ро̀ге, нѐма̄ у̀на ца̀бе то̀лк̄е ро̀гове! 2. погрд. 'жена која је намргођена, љута'. – Нам̄усурла се у̀на њѐгова ро̀га, стра̀ ме по̀гледати у̀ њу.

ро̀геша ж погрд. в. *ро̀га* (2). – О̀стала ста̀ра̄ цурѣт"на, ко̀ би њу̀ и у̀зо̄ кад је на̀ка̄ ро̀геша.

ро̀гла̀в, -а, -о 'разрок, зрика̀в'. – Ка̀ки е о̀ва̄ј ро̀гла̀в: ѐдним̄ о̀ком глѐда у̀ па̀лѣнту, а др̄уг̄им̄ у̀ за̀ч"ну!

рòгље рòгāљā ж пл. тант. 'виле, рашље, обично са четири метална рога, за чишћење ђубра'. – Дāјдē ми рòгље да пòкупим бāлегу.

рòгобāтан, -тна, -о 'свадљив, прост, неотесан, суров'. – Зāпò ки сивоња, вѝдē га кākи е рòгобāтан.

рогүшти се рòгүшим се несвр. погрд. 'љутити се, мргодити се'. – Унā мòја мājка се вāјē нēшто рòгүши, нйшта јој нйје по вòљи.

рòде рòдē м 'свекар'. – А рòде ми бѝò дòбар, свē свòе снаје вòлијò.

рòзгати -ām несвр. 'певати испрекиданим гласом који као да подрхтава'. – А на прелу, кад мумци стāнү рòзгати, па кòји ће бòље, а ми и цуре сàмо слүшāмо. (Ј)

рòса ж *. – Уватла се рòса по трāви.

рòсан, рòсна, -о *. – Нйје нек свāнло, а мòј рòде сједѝ прет кућòм, вèли, нāјбòлē вòли рòсно јүтро.

рòскати -ām несвр. и уч. 'помало росити, кишити'. – Дòдјала овā кйша: рòскā, па стāне, тākò већ трѝ дāна.

рòсти -йм несвр. 1. 'росити'. – Маглүштина рòси по мòкрòј земљи. 2. 'кишити падати у ситним капљицама, сипити'. – Сòл"ка по зèру рòси и прòшкāпā.

рòпа ж 'хрпа, гомила'. – Имāм рòпу ђүбра, нē знāм кākò ћу е одагнати нā ниву.

рòскав"ца ж 'хрскавица'. – Нйје ти тò кòст, тò е рòскав"ца.

рòбац рòпца м 'марама'. – Ми, бāбе у Лици, њесмо нүсле шаренијē, сàмо црнијē рòбāцā.

рòкатка ж 'мањи земљани суд у којем су се кувала јела'. – У рòкаткама земљанијем смо вāрли јела, на òгњйшту.

рòл"на ж 1. 'оно што се одбије, што отпада при блањању, блањевина'. – Йдēм òчист"ти унү рòл"ну окò бāнка, да нē газймо пò њòј, свү ми сòбу загојатли. 2. 'љуска црног лука'. – Накупймо рòл"нē и у њòј күвāмо јāја за Ускрес.

рòњāв, -ава, -о 'длакав'. – Имā лүдѝ, па бүдү по прс"ма рòњави.

рòпч"ћ м 'марамница'. – Нē знāм ђē ми е рòпч"ћ да обришē нүс.

рòчак рòчка м 'први дневни оброк, доручак'. – Ујутру, кат устанēмо, бйло е за рòчак зāч"нē, крүва и варен"кē, нйје бйло штā дрүгò.

С

сāжрвнати -ām свр. 'самлети (на) жрвнима'. – Кòлкò си ми дүњò күрүзā, тòлкò сам ти сāжрвнā.

самòток м 'маст која капље са печенице док се пече'. – Како òкрећемо печен^нцу, такò самòток кàплѣ у свòдак.

сáмче -ета с (зб. мн. сáмчáт) 'једино дете или младунче донесено на свет'. – Како е била крúпна òвā òвца, мислили смо да ће се облизнѹти, а уно – сáмче!

сáндук м *. – И гра̄, и јечам, и кúрузе, свè смо др̄жали у сáндуцима др̄венијем.

*Изр. (мр̄твачк̄и) ~ **. – Спрéми плáт^нцу и сáндук, ўмр̄ò је.

сандúч^на ж аугм. од сáндук. – Кат скрúнѣш свè кúрузе ис крузàнè, мѣтни и у òвū сандúч^ну.

сандúч^нћ м дем. од сáндук. – Òстало е зèру јечма у ўномè маћом сандúч^нћу гòре на пòду.

сáн^нце ж пл. тант. 'саонице'. – Пòзнā се кúт смо лèтли сáн^нцами.

сáн^нчице ж пл. тант. дем. од сáн^нце. – Нàправè лъди сáн^нчице кòлк зèр^нца, за маћū дјèцу.

сáнкати се -āм несвр. *. – Нàпадало снѣга, сўтра ћемо се сáнкати.

сáнке сáнк̄и ж пл. тант. в. сáн^нце. – Бúран снѣк, б̄иће дòбар за сáнкāње, òдо јā по сáнке.

сáпѣти сáпнѣм свр. 1. 'везати (обично коњу предње ноге)'. – Мòрāм му сáпѣти нўге, да нè одè кúдā, кò би га ўватијò. 2. 'спојити делове одеће, закопчати'. – Сáпнидè ми òвū блúзу, бòлѣ ме рúка.

сáпињати -ем несвр. и уч. према сáп̄иѣши. – Їмāм м̄ирна кúња, а нѣсам га н̄икако сáпињала.

сáпон м 1. 'уже за сапињање'. – Дунèsидè ми сáпон да пр̄ивѣжѣм крāву. 2. мн. 'два ваљка на којима стоје стативе (о разбоју)'. – Размāкни јòш зèру òвè стāтуве да мѣтнèмо сáпоне, да се не рāзмичū.

сáти сѣм несвр. 'сисати'. – Ёво ми дјèте сѣ, нè мерем сàде изāћи.

сашаптáвати се -аптáвāм се несвр. и уч. према сашап̄тáиѣши се. – Мўмци се у прèлу сашаптáвају кòји ће кòју цўру прàт^нти кўћи.

сашаптати се сашапћемо се свр. 'договорити се, споразумети се'. – Ёсте ли се вās двоє вѣће сашаптáли, òткад вас чèкāмо!

свāдба ж *. – Била вèл^нка свāдба, тр̄и дāна трāјала.

свāнти свāнè свр. 1. 'сванути'. – Ўстāј, ёво сāмо што н̄ије свāнло! 2. (не-коме) фиг. 'ослободити се мука'. – Ї теби ће вāлда èднòм свāнти!

свāњивати свāњивā несвр. и уч. према свāн̄иѣши. – Ёво, вѣће свāњивā, мòрāм се д̄изати.

свāст^нка ж 'свастика'. – Н̄ије се јòш б̄ијò ни рāзвјенчā од жèнè кад је пòбјегā с нѣнòм сèстрòм, свāст^нкòм својòм, ёно и сàде, вèлè, живè у Гòспићу.

свѣт м (мн. свѣтови) 1. 'учесник у свадбеној поворци; гост, званица на свадби'. – Кат су жеңли сѣна, бѣло е трѣста свѣтѡвѣ на свадби. 2. мн. 'свадба'. – Кат смо ишли у сватове, нѣсли смо бѡцѣн ракијѣ и прѣсе на рѣжњу, тѣкѣ е бѣјѡ ѡбичѣј.

свѣт"ти -ѣм свр. 1. 'схватити, разумети'. – Ёси ли свѣтијѡ штѣ ти е рѣкѣ? 2. 'ударити кога'. – Свѣтијѡ га шѣкѡм и рѣзбиѡ му нѣс.

свѣкар м *. – Мѡј ти е свѣкар бѣјѡ прѣвѣ чѡек, а свѣкрва нѣ врѣга нѣл"ка!

свѣкрва ж *. – Мѡрѣм пѡрѣнти да свѣкрви кѣву свѣрѣм.

свекрвѣт"на ж аугм. и пеј. од *свѣкрва*. – Свекрвѣт"на зѣкључѣла ѣјѣт и ѡшла у сѣло, а јѣ нѣ мерем до круѡва, штѣ ћу дјѣци дѣти јѣсти!

свѣкрв"ца ж дем. и хип. од *свѣкрва*. – Ус тѣнбуре се пјѣвало: „Свѣкрв"це грѡбавијѣ лѣђѣ, бѣц"ћу те прѣко дѣвет мѣђѣ...”

свѣтњѣк м 'врпца којом се везују гаће'. – Нѣкат смо лјѡд"ма у гаће шѣренѣ свѣтњѣке увлѣчле.

свѡдак -тка м 'коритасто издубљено дрво или лимена тепсија која се ставља испод печенице кад се пече да у њу капље маст'. – Ђѣ ти е свѡдак? Није у пеѣани, а трѣбѣ да пѣчѣмо пѣчѣн"цу. (ДЛ)

сводјѣн"ца ж в. *свѡдак*. – Ўнѣј самѡток кѣплѣ у сводјѣн"цу, а мѣ круѡва, па смѡчи. (Ј)

сѣја ж 1. хип. од *сѣсѣра*. – Није бѣло лѣпшѣ млѣдѣ од мѡјѣ сѣјѣ кат се удавала. 2. 'најмлађа заова'. – Драг"цу њѣсам вѡлла ки сѣју, ки рѡђенѣ сѣстре смо бѣле.

сѣј"ца ж дем. и хип. од *сѣја*. – Сѣјѡ, мѡја, сѣј"це, ал си ми лѣпа.

сѣпет м 'кошара, корпа од прућа (за ношење ѡепаница, кукуруза и сл.)'. – Ўнѣ мѡја мѣлѣ нѣтрпѣла пѣн сѣпет дрѡвѣ, па нѣ мере пѡдигнти.

сѣрежѣн м 'жандарм у некадѣшњѡј Војној крајини'. – Нѣкадѣ су бѣли милитѣри и сѣрежѣни, тѣкѡ им вѣкали. (Ј)

сѣстра ж 1.а. *. – Ўмѣм ѣднѡг брѣта и двѣје сѣстре. б. 'кћи очевог или мајчиног брата или сестре'. – Тѡ ми е сѣстра от стрѣца.

сѣстрић м 'сестрин син'. – Дѡшли тѣтки њѣни сѣстрићи.

сѣстр"ца ж дем. и хип. од *сѣсѣра*. – Дѡбиѡ Мѣне сѣстр"цу, мѡраћемо нѣ бабине.

сѣстричина ж 'сестрина кћи'. – Јѣ мѡјѡј тѣтки дѡћѣм сѣстричина.

сѣђати сјѣдѣм несвр. 'седети'. – Јѡтрѡс кат сам ишла у Лапац, сѣђѣли су на ѡнѡј клѡпи, а ѣно и јѡш ѡвјѣ тѣмо сјѣдѣ.

сѣкира ж 'секира'. – Пѡдѣј ми сѣкиру да ѣдѣм нѣсјећи дрѡвѣ.

сѣкир"ца ж дем. од *сѣкира*. – Ёси ли ми пѡклепѣ ѡнѡ сѣкир"цу? Ўна ми е најпогѡднијѣ.

сѣн м 1. *. – Їмā єднѡк сѣна ѝ трѣ ћєри. 2. хип. 'кћи према својим родитељима (обично кад немају мушке деце)'. – Тѡ е мѡј сѣн: лєпа нā матєр, а бѣстра нā ћаћу!

сѣнак сѣнка м хип. од *сѣн*. – Нусѣм ѡвѡ мѡме сѣнку.

сѣнѡвац -вца м 'братов син стрицу'. – От ѡвок єднѡг брāта ѝмāм двā сѣнѡвца, а ѡ другѡк двѣје сѣнѡвке.

сѣнѡвка ж 'братова кћи стрицу'. – От унѡгā брāта што е у Зāгребу ѝмāм двѣје сѣнѡвке, а јā нємāм ћєрѣ, па и мѡја жєна вѡлѣ, сāмо чєкā да дѡћу к нāми.

сѣнѡвч"ћ м дем. и хип. од *сѣнѡвац*. – Ёдан брāт ми дѡбѣјѡ сѣна, да вѣдѣш тог мѡг сѣнѡвч"ћа, нємā га колк зєр"ца.

сѣнѡвч"ца ж дем. и хип. од *сѣнѡвка*. – Брāте мѣлѣ, нєсам пѡзнā дјєте, пѡрāсла, бѡме, ѡвā мѡја сѣнѡвч"ца!

сѣнч"на ж аугм. од *сѣн*. – Мѡја сѣнч"на ѡшла у вѡјску, цјєлѡ сєло га ѝспраћало.

сѣнч"ћ дем. и хип. од *сѣн*. – Ел нāрāстā твѡј сѣнч"ћ, ѝмā ли му трѣ мјєсєца?

сѣнѡв, -ава, -ѡ 'сивкаст, од мешане црне и беле овчије вуне'. – Ћє ти е унā нўвā сѣнѡвā мāја?

сѣпа ж 'астма, сѣпња'. – Јѡпє кāшљє, гўшѣ га сѣпа.

сѣпљив, -а, -ѡ 'који пати од астме, сѣпње'. – Пѡваздāн кāшљє, кāнда е сѣпљив.

сѣпти -ѣм несвр. 'сѣпити; сѣтно и тихо падати (о киши)'. – Кѣша сѣпѣ сву нѡћ, милѣна спāвати.

сѣћ сѣћа м в. *кāнѣа*. – Искāлāјдє ми єдан сѣћ вѡдє.

сјāњна придј. (само у ж. роду) 'која носи у себи јагње (о овци)'. – Їмāм дєсет ѡвāцā, свє су ми сјāњне.

сјєдок м (мн. сјєдоци, ген. сјєдѡкā) 'сведок'. – Тѣ си ми сјєдок да е ун мєне прѡвѣ свāтијѡ.

сјєдѡчти сјєдѡчѣм несвр. 'сведочити'. – Вєлє да ћє мѡрати ѝћи нā сўд сјєдѡчти штā се дєсло.

сјєра ж 'овчији зној и нечистоћа у неопраној вуни'. – Свā сє вўна збѣчāла у ѡвѡј сјєри.

сјєрāв, -ава, -ѡ 'који је умазан сјєром'. – Прѣватидє ѡвѡ, јā нє мерем, єво ми рўке сјєрāве.

скāлати (се) -āм (се) свр. 'скинути одећу'. – Скāлāла се у гаће, чєкā те да јѡј дўнесєш аљ"ну.

скєсати се -ā се свр. 'развўћи се, отегнути се (за одевне предмете од тканине или вуне)'. – Унā мāја ми се свā скєсāла, зātѡ е нє нусѣм.

скѣчати се -ā се в. *збичаѿи се*. – Ставидē е бр̄жѣ у шкап да се засјер̄и, ѐно се свā скѣчала.

склāмпати -ām свр. 'саставити греде клампом'. – Како су клāмпали, биће добро ако се нѣ сруши.

склѣпати и **склѣпати** -ām свр. 'урадити на брзину, лоше, како било'. – Склѣпа ми е т̄ару на брзину и ошā свѣим пѣслом, а ти се Мāро сат м̄учи како знāш!

скѣзна придј. (само у ж. роду) 'која носи у себи плод (о кози)'. – Скѣзна ми овā бјѣлеша, широка е, мѣрā да ће се облиз̄нти.

скѣтна придј. (само у ж. роду) 'која носи у себи плод, бременита (о животињама)'. – Бедѣвија ми е скѣтна, мѣрām је бѣлѣ рāнти.

скришке -жāкā ж пл. тант. 'врста јела; чорба од кромпира'. – Накрижā се кумпјерā и љијѣ водѣ и тѣ се скѣвā. Пѣслѣ се мāсти зѣру раскрāви, мѣтнѣ брашна и направ̄и ампрак и саспѣ у тѣ кумпјере. Тѣ се звāле скришке.

скр̄кати се скр̄кām се, свр. 1. 'пасти (одакле)'. – Пѣнтра се на шљиву, па се скр̄кā. 2. погрд. 'нагло се удебљати'. – Кат се унāј накѣ скр̄кā, а биѣ мр̄шāв.

скрѣп скрѣба м 'каша од воде и кукурузног брашна'. – Свāри зѣру скрѣба, да намажѣм прѣђу да ми се нѣ крп̄и.

скрѣнти скрѣн̄им свр. 'скрунити; одвојити зрње с кукурузног клипа'. – Ёсте ли скрѣнти свѣ кѣрузе?

скр̄шти скр̄ш̄им свр. 'скршити, сломити'. – Ёно е свѣ грāне скр̄шијѣ док је обрā шљиву, вражјѣ пѣмоћи од њега!

слāка ж 'масна материја која се ухвати на површини невареног или охлађеног проврелог млека; скоруп'. – Кришка крѣва, љзгѣ слāкѣ и зѣру цѣкра, лѣпшѣ от каквијѣ колāчā.

слāма ж *. – Мѣтнидѣ зѣру слāмѣ пѣт краве, биће им тѣплијѣ.

слāмар"ца ж 'навлака напуњена сламом на којој се лежи'. – Ајде, кумѣшāј кѣрузе и дунѣси кѣмушѣ за слāмар"цу.

смандр̄љати -ām свр. в. *склѣйаѿи*. – Смандр̄љā унѣ задаћу и утекā.

~ се в. *скр̄каѿи се*. – Смандр̄љā се ун добро нис унѣ бр̄до, ѐно га лѣжи, сав је мѣдар.

смѣтл"чārка ж 'лопатица за смеће'. – Дѣдāјдѣ ми смѣтл"чārку да и овѣ однесѣм на грѣм"лу.

смлāта ж и м 'блесав, глуп човек'. – Видѣ смлāтѣ, пѣваздāн тѣ сјѣд̄и и зјāкā.

смрѣка ж 'четинар из породице борова'. – Нāђидѣ ми смрѣкѣ, трѣбаће ми за дѣгу.

смрѣкин, -а, -о *. – Смрѣкине грāне су зелѣне цјѣлѣ зимѣ, ка и бѣр"ћеве и јѣл"ћеве.

смрèков"на ж 'смрековина'. – Трèбаће ми смрèков"нè за шймлу.

смрèшкати (се) -ām (се) свр. 'наборати (се)'. – Свà јој се кòжа на рùкама смрèшкала, ки у кàквè бàбè.

смùч"ти смùчйм несвр. 'јести хлеб с другом храном'. – Òдрежи ми јòш зèру кру̀ва да смùчйм òвò грàа.

снаà и **снаја** ж 'снаха'. – Ймајù снају, умјетна е, свàкй пòсà знà рàдти.

снај"ца ж дем. и хип. од. *снаја*. – Ймајù дòбрушну и мйрну снај"цу, нèш òд нè чùти гàдну рјèч.

снајка ж хип. од *снаја*. – Њèсмо нек ушли у кућу, а снајка већ йзносй рàкију и прйстаљà кàву.

снаша ж в. *снајка*. – Снашо, бй ли свòме рóди свàрла кàвè?

сньèжан, -жна, -о 'снежан'. – Бòме е дàнас сньèжан и тмуран дàн, нйђе ми се нè дà йћи òт пећи.

сньèж"на ж аугм. од *сньèк*. – Нападала вèл"ка сньèж"на, нèћу шàлè йскидати до пòјатè да дунесèм сјèна.

сньèж"ти -йм несвр. 'снежити'. – По врòвима веће пòчèло да сньèжй, мòрàмо спрèмати дрва.

сньèжйћ -йћа м дем. од *сньèк*. – Ноћас пà мàлй сньèжйћ, пòгодан за лòвце, òстајè лàко зèчйј трак.

сньèк -га м (мн. сньèгови) 'снег'. – Кат сньèк пàдà с бòчљев"нè, вèлймо да се бòрй јùк и бу̀ра.

сньèшко м 'снешко'. – Òвàј е сньèк јужан, пòгодан дјèци да прàвè сньèшка.

сò сòли ж *. – Мèтнидè јòш зèру сòли у ју̀ву.

Изр. **вàгати, трàти** ~ 'врста игре: пребацивати један другог преко леђа'. – Вàгали смо сò, свè ме рùке забòлле и лèђа ми се укóчла.

сòкл"н м 'кратка чарапа'. – Наву̀ци сòкл"не и преко нй нàратке.

сòл"ка ж 'падавина у облику ситних, ледених куглица'. – Нè пйрй вјèтар, ал сòл"ка, бòме, трусй.

сòлуп м (обично мн.) 'зулуф'. – Стàрй су лужди нусли дугачкè сòлупе.

сòрцати (се) -ām (се) свр. 'срушити (се)'. – Сòрцàла се дрва у бàјти.

спйр"не ж пл. тант. 'сплачине, помије'. – Бàцидè и òвè кумпјèре што су нам òстали у спйр"не, пòјешйћè крмци, нè бòј се.

спрдати се спрдàм се несвр. вулг. 'исмејавати кога'. – Нè спрдàј се вйшè ш нйме, èно се намусуријò, сàмо што не заплачè.

спрдàч"на ж 'спрдња, подсмех, шèга(чење)'. – Òд нй нè мереш нйшта пàметно чùти, сàмо кàкву спрдàч"ну.

спрџати спрџам несвр. и свр. 1. 'досађивати, зановетати'. – Додја ми, спрџа свр мене свò јутро. 2. в. *склѣйати*. – Спрџа унӯ задаћу и ошā ван с дјѣцõм.

~ **се** 'нагомилати се, накупити се'. – Свè ми се спрџало, нè знāм штà ћу прије. (Ј)

спўн"ца ж 'врста украсне копче на чарапама'. – Натикаче у лјудї бїле везене, имале кўк"це и спўн"це.

срзавати се срзāvām се несвр. 'смејати се непрекидно, али тихо'. – Унї се кèкећу, овї се вèће зацèнли от смїја, а јā се свè помало срзāvām.

срп м *. – Нè знāм ћè сам òставла срп, а мóрала би ићи жèти шèн"цу.

стабел -а -о 'стабилан, чврст'.

сталац -лица м 'направа која придржава дете у усправном положају док не научи стајати и ходати'. – Штà га нўсāш, мèтни га у сталац, првò ће проòдати.

стап стапа м 'узак и висок дрвени суд у коме се млеко и павлака бућкају, мету, да се одвоји маслац'. – Скўпла сам слàкè да мèтнèм у стап за пўтар.

стапајача ж 'штап с колутом којим се бућка, мете млеко и др. у стапу'. – Требā би ми твој стап и стапајача, скўпла сам слàкè.

стаћува ж 'статива; једна од гредица у ткалачком стану на којима је смештено вратило'. – Размàкни стаћуве да мèтнèмо сáпоне.

стèрати стèрèм несвр. 1. 'простирати, стављати (веш преко чега да се суши)'. – Стèрале су жèне вèш по плòту да се сўши. 2. 'стављати на површину чега, бацати што по чему'. – Мóрām ићи стèрати овāj шўшањ пòд òвце.

стјена ж 'стена'. – Имā èдна пèћ"на пот унõм стјèнõм.

стјèњ м 'врпца или фитиљ у свећи или светиљци која, натопљена лојем или уљем, запаљена гори'. – Натòпидè стјèњ лòјем и мèтни у лојан"цу.

стòж"на ж 'колац око кога се садева у пласт пожњевено жито, слама или сено'. – Њèсу имали чўдо сјèна, свè сàдјели око èднè стòж"нè.

стòк стòга м 'садевен пласт сламе, сена око стојине'. – Имаћемо крмè сву зїму, èно дèсет стòгòвā.

стòљњāк м 'столњак'. – Дòћè ми гòсти, па сам мèтла нā стò унāj èклāнї стòљњāк што ми е мātèр ìзеклала зимўс.

стра̀на ж 1. *. – Тāмо сам ти га мèтнла, с унè странè кўћè. 2. 'део од врха до падине брда; пашњак на том делу'. – Гуњли смо блāго тāмо у стра̀ну, бїло лèпè трāвè.

стрèва ж 'стреха; крај крова који прелази спољне зидове куће, надстрешница'. – Òтпā ми жлèп са стрèвè.

стрико м хип. од *сїрїц*. – Стрїко, зóвнидè стрїну да дòђè на каву.

стрина ж *. – Вїшè вòлим стрїну от ћићè, уна ми ўвјè мјèсї колāчићā.

- стриц** м *. – Сва трѝ стрица ми се по двапѹт жѣнла!
стрѣњѣште с 'њива са које је покошено жито'. – Нѣ дѣј блѣгу на стрѣњѣште!
стрѹга ж 1. 'отвор, пролаз на дрвеној огради око куће, капија'. – Отвѣриде стрѹгу да ѹћерѣ кѣла. 2. 'размак међу зубима'. – Имѣ стрѹгу међу зубѣма, а нѣ фали му ни ѣдан зѹп, нег на̀кѣ.
стрѹгѣв, -ава, -о 'редак (за зубе)'. – Зѹби му свѣ нѣкви стрѹгѣви и крѣлави.
стрѹжѣца ж дем. од *сѣрѹга*. – А бѣле и ма̀ћѣ стрѹжѣце, та̀мо ѣе на̀рот ѹлази.
стрѹка ж (обично мн.) 'огрлица'. – Ка̀кѣ су ти тѣ тѣлкѣ стрѹке ѣко врѣта?
стрѹнѣца ж 'ткана женска торбица'. – Стрѹнѣце бѣле лѣпе, ѣмале кѣте и рѣсѣце, тѣ свѣ жѣне прѣвле. (ДЛ)
стѹпа ж 'справа за набијање лана и кудеље'. – Ыди пѣтај кѹншијицу да ми да̀де стѹпу да на̀бѣјѣм кѹнупље.
сѹкнени, -ѣ, -ѣ *. – Шѣли се сѹкнени ка̀пути и сѹкнени панталѹни за̀ зѣму, мѹгли су лѹди ѣћи ѹ снѣк.
сѹкно с *. – Имѣм сѹкна, шѣћу ка̀пѹт чѣеку.
сѹрутка ж *. – Однѣси тѹ сѹрутку крѣмѣма нек пѣпијѹ.
сѹтан м 'сутон, сумрак'. – Ва̀та се сѹтан, ва̀ља спрѣмати кѣнак.
сѹшѣца ж в. *јѣйѣка*. – Прѣла̀дијѣ се зѣру, а свѣ на̀ма ѣко ѣега ко да ѣма̀ сѹшѣцу.

Ѓ

- сѹтра** прил. 'сутра'. – Ош ѣћи сѹтра са̀ мнѣм ѹ Лапац?
сѹтра̀дан прил. 'сутрадан'. – Позѣјмла сам ста̀п и на̀ма га сѹтра̀дан мѣрала врѣтѣти.

Т

- та̀бѹла** ж 'дрвено крило на прозору старих кућа и стаја које се могло отварати и затварати'. – Затвѣриде та̀бѹлу, бѣће нам тѣплијѣ, ел нѣ видѣш ка̀ко пѣри ѣтѹда.
та̀бѹлѣтна ж аугм. од *ѣѣѣѣла*. – Ына̀ ми се та̀бѹлѣтна на̀ штали ѣткинла, мѣрам на̀ћи нѣкога да ми е прѣбијѣ, смрѣнѣ ми се ѣвѣ блѣга.
та̀бѹлѣца ж дем. од *ѣѣѣѣла*. – Нѣ зна̀ се ел им ма̀њи ѹна̀ј ајѣтѣћ ил та̀бѹлѣца на̀ ѣему, нѣшта се нѣ видѣ.
та̀ван м *. – Прѣво смо говѣрли пѣт, а ка̀шнѣ та̀ван, на нѣвијѣм кѹћами.
та̀вана̀к -нка м 1. дем. од *ѣѣѣѣван*. – Нѣмам ѣѣ ја̀ тѣ мѣтѣти, ѣмѣм нѣкав та̀вана̀к, нѣ мере тѣ гѣре ста̀ти. 2. 'пољана, пропланак'. – Пушти ѣвце да се на̀па̀сѹ на та̀вана̀ку.

талајати -ам несвр. 'млатити, млатарати (рукама или ногама)'. – Ёно унѐ бенѐт"нѐ: йдѐ цѐстѐм и талаја рѹками.

тапѹн -уна м 'дрвени запушач на бачви, бурету и сл.'. – Йспā ми нѐђе тапѹн с бачвѐ кат сам сйпā рāкију, нѐ мерем га нāћи.

тāра ж 'разбој, ткалачки сто'. – Йди позāјми тāру да ђткāм крпане.

тāст тāста м *. – Тāст ми е бђлестāн, вѐлй дђктѹр да ће мђрати у бђлн"цу, нѐ знāм кāко ће пѹн"ца сāма.

тāчке тāчāкā ж пл. тант. 'ручна колица с једним точком'. – Мѐтнѐ брāта у тāчке, па га гѹрā пђ дворйшту.

тврдача ж 'врста касне, ситне јабуке'. – Тврдаче сазорѐ у кāсну јѐсѐн, али су стабеле, мђгѹ бйти свѹ зйму, до прђљећа.

тѐлār -āра м 'рам, крило прозора'. – Мђрāм ђдњѐти мāјстору тѐлār да мѐтнѐ цāкло.

тѐпик м (мн. тѐпици) 1. 'тепих'. – Йзњѐла сам тѐпик да га ђперѐм, нѐмā кāквијѐ мрљā нйје бйло пђ њему. 2. 'ткани комад кђји се прибијао на зид изнад кревета као украс'. – А жѐне ткāле и тѐпике, глѐдале шāре ѐдна ђ другѐ, па кђјā ће лѐпшѐ.

тѐпсија ж 'плићи емајлирани округли суд за печење хлеба, пита и сл.'. – Ел се йспекā крѹв, да мѐтнѐм и кумпјѐре у тѹ тѐпсију да се пѐкѹ?

тѐркија ж 'дебља, равна кожна трака'. – ѐпυте су се препрѐдале, усукйвалe, а тѐркије бйле, нāкђ, рāвне, мђгле се кāнције ђд нй прāвти.

тѐсār м *. – Тѐсār, тђ е чђек што тѐшѐ грађу за куће, кђ би дрѹгй бйјђ.

тѐсати тѐшѐм несвр. *. – Кђлкђ сам тѐсā, мйслиђ сам да ћу ймати лѹсāкā бār за двā дāна.

тѐта ж 'стрина'. – Бйли нам сйнђћ, сврāћали, ћйћа и тѐта, āјмѐ, ал им се мāћй Мārко ђбрадовā!

тѐта ж 'назив за старију жену уопште'. – Йди кот тѐта Мārѐ, пйтāј е ймā ли зѐру кавѐ да ми узāјмй.

тѐтак тѐтка м *. – Вѐлй тѐтка да е тѐтак ђшā нā Удбину на сāјам, нйје кђт кућѐ.

тѐт"ца ж дем. и хип. од *тѐтйца*. – Њѐсам нйђе вйдла да дјѐте вйшѐ вђлй тѐти нек ћйћй, свѐ јђј тѐпā: тѐт"це, мђја!

тѐтка ж *. – Вѐлѐ да нйје бйло лѐпшѐ цѹрѐ у сѐлу от мђѐ тѐткѐ, мђгла е бйрати за кђек ће се удати.

тѐтк"ца ж дем. и хип. од *тѐтйца*. – Мђја тѐтк"ца ће гђт пђћѐ, прѹгй й мене сā собђм.

тѐчо м хип. од *тѐчйчак*. – Мђји тѐтка и тѐчо нѐмајѹ дјѐцѐ, па ўвјѐ нāс вђдајѹ ће гђт ўни йдѹ: и нā мђре и свѹдā.

тїтра ж 'дрвени штапић који се баца при титрању (у игри)'. – Имали смо тїтре, па и баца́ли ўвїс, такò се йгтали.

тїтрати -ām несвр. *. – Шта̀ ўнò т̀амо тїтра̀ на вòди?

~ **се** (чиме) 'бацати дрвене штапиће, титре, увис и дочекивати их'. – И мўмци и цўре се тїтртали кòд бл̀ага, па кò ће бòљє.

тїца ж 'птица'. – Тїце ми пòедоше свє кўрузе н̀а њиви.

тичўр"на ж аугм. и пеј. од *тїйца*. – Как̀а е ўнò тичўр"на, ел óрле?

тїшљ̀ар и **тїшљ̀єр** м 'столар'. – Ёво ће ми м̀али ў вòјску, м̀ор̀ам тїшљ̀ару да му н̀аправї кўвер.

тишљ̀єр̀ај -аја м 'столарска радионица'. – М̀ор̀ам свр̀ат"ти кот тїшљ̀єра у тїшљ̀єр̀ај да вїдїм ел ми завр̀шијò м̀єбл"н.

тїштук м 'шток; оквир на вратима или прозорима'. – Са̀гњијò ми тїштук, м̀ораћу правти нўвї.

тјєсан, -сна, -о 'тесан'. – Тјєсне ми бўце, нећу и ш̀алє̀ изути.

тк̀аља ж *. – Моја баба нїје зн̀ала єклати, ал је бїла н̀ајбòљ̀а тк̀аља у сєлу.

тк̀ати тк̀ам несвр. *. – Њєсу свє кўће ймале т̀ару, ал су, бòме, свє жєне тк̀але.

тмїна ж *. – Пожўри, в̀ат̀а се сўтан, а нєм̀а нїће м̀јєсєца, бїће тмїна, па м̀орємо заб̀асати.

тòља ж в. *й̀ала*. – Шта̀п"ну нєкву н̀аћў, тòљу, и клїс, па се тòљајў кòд бл̀ага. (J)

тòљати се тòљ̀ам се несвр. в. *й̀алайи се*. – За тòљ̀ање ти трєб̀а тòља и клїс, н̀акò заћєљ̀ан, и м̀орєш се тòљати. (J)

топòла ж *. – Кад нєм̀а бòљ̀єк, усјєци топòлу за др̀ва за зїму.

тòр тòра м 'ограда у коју се затвара стока, обор'. – Д̀анє òставијò òвце у тòру, в̀аљда нєће вўци нòћас н̀а њи.

тотр̀љати -ām несвр. 'причати много и неповезано, говорити глупости'. – Ўн̀а чепр̀кал"ца в̀ајє нєшто тотр̀љ̀а, а ј̀а ти њў нїшта не разўмијєм.

траљ̀є траљ̀а ж пл. тант. 'врста носила од прућа, обично за изношење ђубра'. – Пєт траљ̀а ђўбра бїло, єдва йзњєли.

трап трапа м 'јама у земљи, наткривена, у којој се током зиме чува кромпир, репа и друго поврће'. – Йшла би йшчист"ти ўн̀ај трап, па да м̀єтнєм òвє кумпјєре ў њ.

тр̀боња м 'онај који има велики трбух, стомак'. – Бòме се ўн̀ај тр̀боња набўб̀а, т̀ај нєће òстати гл̀адан.

тр̀бу -ува м 'трбух, стомак'. – Ајме, кòлки тр̀бу йм̀а ўн̀ај чòек, кò би нєга нар̀анијò.

трѣвти трѣвѣм свр. 1. 'случајно наићи, набасати на некога или нешто'. – Забасала крѣс шуму и баш на њ трѣвла. 2. 'погодити, згодити (при гађању, бацању)'. – Трѣвијѣ сам га каменом љ главу.

~ **се** 'десити се, догодити се'. – Баш се трѣвло да и ѣн бѣдѣ ѣје кат је љна дошла.

трѣн"ца ж 'јелова даска (којом је обложен под куће)'. – К врагу вѣ и вѣше квѣшѣње, сагњише ми трѣн"це!

трѣска ж 'ивер, окресина, отпаци при цепању'. – Идѣм накупти љнијѣ трѣсѣка ѣоко вѣљугѣ, па љу мѣтнти љ ватру.

трѣћак -ѣка м 'ован или јарац од три године'. – Гѣнѣм трѣћѣке на Удбину да и прѣдѣм.

трѣкља ж (ген. мн. трѣкѣљѣ) 'притка, мотка'. – Мѣрѣм ѣћи љсјећи трѣкѣљѣ за ѣвѣј гра.

трѣкљѣнац -нца м 'врста пасуља који пушта вреже уз тркљу'. – Рѣдијѣ ми дѣбро гра тркљѣнац, мѣгла би га вѣће и брѣти.

трѣн м (супл. мн. трѣње) *. – Угрѣдиѣ ме трѣн љ рѣку, свѣ ми се загнѣило.

трѣнов"на ж 'трново дрво'. – Како е тврѣда ѣвѣ трѣнов"на, нѣ би е вѣрѣк ѣсјека.

трѣнч"на ж аугм. од *тѣрѣн*. – Идѣм ѣсјећи љнѣ трѣнч"ну да навѣчем на стругу, да ми не љлазѣ крѣве љ штету.

трѣнч"ћ м дем. од *тѣрѣн*. – По љнѣј мѣјѣј ѣѣви прѣрасли трѣнч"ћи, мѣрѣм и ѣћи покопати.

трѣњѣк -ѣка м *. – љшли ѣвце у трѣњѣк, нѣ мерем и ѣшѣерати.

трѣњ"на ж 'трњина'. – Трѣњ"на расте на цѣрѣме трѣњу, ѣѣди е мѣтали у бѣце с ракијѣм.

трѣнуге -ѣгѣ ж пл. тант. 'гвозден трѣножни подметѣч, оквир на коме стоји кѣтаѣ, лѣнац за кување каѣа се пристави на ватру; саѣак'. – Мѣтнти лѣнац на трѣнуге и подгрѣни жѣра прѣдѣ ѣи да љзвѣрѣ тѣ варѣн"ка.

трѣмба ж 'пећница, рерна'. – Ёси ли ѣзвѣдла кумпјѣре ис трѣмбѣ, мѣрѣли би бѣти гѣтови.

трѣпа ж в. *вѣљуга*. – Ёно ти сѣкирѣ на трупи, насјѣци дрѣвѣ.

трѣпац -пца м 'одсечени деѣ стабла, дебѣли балван, пањ, труп'. – ѣјмо с вѣлов"ма, нѣ би ли како љнѣј трѣпац дѣгнали кѣћи.

трѣпч"на ж аугм. од *тѣрѣпѣца*. – Нѣћемо мѣћи ѣнѣлкѣ трѣпч"ну ис љнѣ дѣл"нѣ ѣзвѣћи.

трѣпч"ћ м дем. од *тѣрѣпѣца*. – ѣјмо прѣпѣлати љнѣј трѣпч"ћ љ двѣ вѣрка, па ћемо мѣтнти дѣску на ѣи, да нам бѣдѣ за сѣћѣње.

Ћ

ћакнѹт, -а, -о 'сулуд, луцкаст, будаласт'. – Да њеси ти зѣру ћакнѹт кад не разѹмијѣш штѧ ти вѣлї?

ћѧћа м 'отац'. – Оће ћѧћа да ме жѣни, а јѧ би јѡш да баћѡкѧм по прѣл'ма!

ћѣвкѧло м 'пас који ћевка'. – Овѧј мѧћнї ћѣвкѧло дѡдјѧ ми са свѡијѣм ћѣвкѧњем.

ћѣвкѧти -ѧм несвр. 'испрекидано и често лајати, штектати (о псу)'. – Овѧј мѡј цѣко по свѹ нѡћ ћѣвкѧ.

ћѣмер м 'широки, кожни појас на мушким панталонама са преградом за новац'. – Мѣтнѣм нѹвце у ћѣмер и нѣ мислїм нѧ њи.

ћѣп'ца ж 'мала, округла капа с репићем на средини, беретка'. – А кад нїје било лѧдно, лѹди су нѹсли нѣкве ћѣп'це.

ћѣр ћѣри ж 'кћи'. – Имѧш ли ти ћѣр, нек ти ѹна пѡмогнѣ, ти се мѹчїш, а ѹна прет шпїглѡм пѡваздѧн.

ћѣрати -ѧм несвр. 'терати'. – Ћѣрѧј тѹ мачкѣт'ну ѡс кућѣ!

ћѣрка ж в. *ћѣр*. – Ћѣрка ми ѡшла ѹ Лапац, а сїн јѡш спѧвѧ, штѧ ти трѣбајѹ?

ћѣрк'ца ж дем. и хип. од *ћѣрка*. – Ћѣрк'це мѡја, ѡ ти би у прѣло, бѡме ћеш сѧчекати кѡјѹ гѡдину!

ћѧћа м 'стриц'. – Мѡј ћѧћа имѧ двѧ брѧта, тѡ ми дѡћѹ ћѧће: ћѧћа Нїно и ћѧћа Дрѧго.

ћѧћко м хип. од *ћѧћа*. – Ђ мѡј ћѧћко, кѧш ми се жѣнти да ѡ јѧ дѡбијѣм стрїну?

ћѧћѡ м в. *ћѧћа*. – Нѣкї су ћѧћѹ ћѧћѡм звѧли.

ћѡпѧв, -ава, -о 'који ћѡпа; хром, шѣпав'. – йнѧј ћѡпѧвї се, бѡме, ѡспѡ нѧвр брѡда.

ћѡпѧти -ѧм несвр. 'храмати, шѣпати'. – Ђдна му нѹга крѧћѧ, па јѧднїк ћѡпѧ кат ѡдѧ.

ћѡпѣша ж 'ћѡпава жена'. – Њѣсам знѧла да му е жѣна ћѡпѣша, јѧ свѣ мїсл'ла да е бѡлї нѹга, па ка зѣру ћѡпѧ.

ћѡпо м 'онај који ћѡпа'. – Грѡта глѣдати у ѹногѧ ћѡпу кѧко се мѹчї.

ћѡсѧв, -ава, -о 'којѣму не расту бркови и брада'. – Скрѡс ћѡсѧв чѡек: нѣмѧ ни длѧч'цѣ на лїцу.

ћѡсо м 'онај који је ћѡсав'. – Ни брѡкѡвѧ, ни брѧдѣ, правї е ћѡсо.

ћѡћка ж 'врста јѣла од кромпира и млека'. – Вѧкѡ, прѣво свѧрїм кумпјѣрѧ, скѧшїм ѡ, па пѡлїјѣм варѣнїкѡм. Ђто, тѡ се звѧла ћѡћка. (Ј)

ћѹба ж 'истакнуто перје на птичјѡј глави'. – И гѡлѹп имѧ ћѹбу, ѡсто ка и кѡкѡш.

ћубаст, -а, -о 'који има ћубу'. – А њнѹ ћубастѹ кѡкѡш крѹничицѡм зѡвѡмо, кѡко би дрѹкчијѡ.

ћубица ж дем. од *ћуба*. – Кѡко ми е бѡло жѡ њнѡ с ћубицѡм кад ми е ѡрле шчѡпѡ прѡд нусом.

ћѹп ћѹпа м 'земљани бокаст суд с ужим грлом'. – У ѹнијѡм зѡмљанијѡм ћѹповима смо чѹвали мѡт, мѡст или јѡја.

ћѹћа ж 'импровизована, примитивна светиљка направљена од плитке, лимене посуде, лоја или масти и фитиља'. – Дѡћѡ нам мѹмци у прѡло, а нѡмѡм ништа запѡлти нек ћѹћу.

У

ѹвала ж 'удolina, удубљење са стрмим странама, смештено међу два брда'. – ѹвала ти е кѡд нѡс ка нѡкѡ лѡдина међу брѡдима.

ѹвалица ж дем. од *ѹвала*. – Тѡ вѡлѡш – ѹвалица, а јѡ лѡћа ѡскрѡвѡ нѹсѡћи док се нѡсам ѡспѡ.

ѹвати се ѹвѡм се несвр. 'надати се, веровати, уздати се'. – Није ми се јѡвиѡ, ал се ѹвѡм да ће дѡћи.

ѹвѡр м 'креста у петла'. – Имѡм пјѡвца с вѡликѡјѡм ѹвѡром, милина га видти.

ѹгарак ѹгѡрка м 1. 'комад запаљеног, делимично изгорелог дрвета'. – Мѡли, дѡватидѡ ми ѹнѡј ѹгарак да запѡлим лѹлу. 2. 'остатак делимично изгорелог дрвета, огорели комад дрвета'. – Мѡрѡм јѡпѡ лѡжти вѡтру, ѡстали ѹгѡрци, а вѡтра се ѹтрѡла.

ѹгѡрчић м дем. од *ѹгарак*. – Ёно на ѡгњѡшту јѡш ѡднѡк ѹгѡрчића, јѡш се није угѡсијѡ.

ѹгљѡн -ена м 'жар, жишка'. – Дѡјдѡ ми ѹгљѡна, пренѡси вѡмо, ѡво ми се ѹтрѡнѹ вѡтра.

Изр. **жѡвѡ** ~ в. *ѹгљѡн*. – Жѡвѡ ѹгљѡн, тѡ ти е жѡравица, жѡр.

Изр. **мрѡтвѡ** ~ 'угашен жар'. – Мѡрѡм скѹпти мрѡтвѡк ѹгљѡна, ѡдњѡти ковѡчу да ми пѡклепѡ мѹтику.

ѹгнати -ѡм свр. '(силом) утерати, сатерати'. – Ёси ли ѹгнѡ крѡве ѹ шталу?

ѹгѡнти ѹгонѡм несвр. и уч. према *ѹгнаѡи*. – Штѡ чѡкѡш, видѡш кѡшѡ, ѹгѡни тѡ блѡго.

ѹдѡвати (се) ѹдѡјѡм (се) несвр. и уч. према *ѹдѡѡи (се)*. – Удѡвала се и рѡстаљѡла трѡпѹт, ниќѡ јѡј није по вѡљи.

ѹдати (се) ѹдѡм (се) свр. *. – Ћѡли е ѡѡни ѹдати у дѡбру кѹћу, ал ѹна пѡбјеже с ѹнѡм свѡјѡм сирѡмѡком.

Ћдова ж 'она којој је умро муж, удовица'. – Млада ђстала ѡдова с двоє дјецѣ кат јој је чѡек погинѡ.

удѡвац удѡвца м *. – Шта ђе, сѡм, ѡста удѡвац с трѡе мѡлѣ дјецѣ, мѡра се јѡпѣ ожѣнти.

Изр. **жѡвѡ** ~ 'човек који се разведе од жене'. – Побјегла му жѣна, велѣ да се и прѣудѡла, а ѡн ѡста жѡвѡ удѡвац.

удѡвица ж в. *ѡдова*. – Ћна, покојног Јѡвѣ удѡвица се ѡдѡла.

ѡжба ж 'пун месец, уштап'. – Бѡдѣ мјѣсечина ки дан кад је ѡжба.

ѡжина ж 'оброк око поднева, ручак'. – Иди зѡвнѡти кѡсце, гѡтова е ѡжина.

ѡжинати -ѡм свр. и несвр. '(по)јести ужину, ручати'. – Сѡт сам дѡбро ѡжинала кѡпуса и кумпјѣра, мѡрем бѡти дѡ ноћи мѡрна.

ѡжрѡвати -ѡм свр. в. *сѡжрѡватиши*. – Ако ѡћеш пѡлѣнтѣ, ѡжрѡвнѡј кѡрѡза.

ѡзглѡвница ж 'горњи део, горња табла кревета уз коју лежи глава'. – Сѡгнѡла ми ѡвѡ ѡзглѡвница, ѡстаћу брес кревета.

ѡзица ж 'плетени повој којим су жене повијале децу'. – Њѣсу бѡиле пѣлене ки данас, нѣ бѡј се, нек тѣ ѡљнице, тѡ дѣбелѡ и с тѡјѣм замѡтавале дјѣцу и јѡпѣ от вѡнѣ ѡнѣ ѡзице, па и повијале.

ѡзлић м 'комадић ужета'. – А на кљѡчаници бѡѡ ѡзлић, па ѡватѡш зѡ њ и ѡтворѡш вѡта.

ѡјѡгмити ѡјѡгмитѡм свр. 'ѡјѡгмити; ѡтети, угрѡбити'. – Тѣшко сам ѡјѡгмла нѣколко јѡбѡка од дјецѣ, свѣ поѡдоше.

ѡјѡк м *. – Мѡја е мѡтѣр ѡмала двѡ бѡта, ал јѡ њѣсам ѡпѡнтла ни ѣднѡк тѡг мѡек ѡјѡка, ѡмрли млади.

ѡјко м хип. од *ѡјѡк*. – Мѡј ѡјко ѡмѡ ѣднѡк сѡна и нѣмѡм роћѣнијѣк ѡ тог бѡта.

ѡјмен, -а, -ѡ 'редак, с великим размѡцима (за зупце и сл.)'. – Кад вѡршемо, трѣбајѡ нам ѡјменѣ грѡбље да изгрѣбѣмо слѡму.

ѡјна ж *. – ѡвѡ мѡја ѡјна сѡде дѡћѣ мѡћија мѡјѡј бѡћи ѡд ѡјѡка.

ѡјѡ м хип. од *ѡјѡк*. – Вѡлѡм кад нам дѡћѡ ѡјѡ и ѡјна, ѡјѡ се ѡвјѣ с нѡми ѡгрѡ.

ѡклѡдти ѡклѡдѡм свр. 'усути, сипати'. – ѡзмидѣ разлѣвачу и ѡклѡди ми зѣру тѣ ћѡравѣ јѡвѣ.

ѡклѡмпати -ѡм свр. в. *склѡмпатиши*. – ѡклѡмпали лѡше ѡнѣ грѣде, свѣ се трѣсе.

ѡкувати -ѡм свр. 'умесити'. – ѡкувала сам јѡтрѡс трѡ крѡва, дѡћѣ ми гѡсти.

ѡлекнѡвати (се) ѡлекнѡвѡм (се) несвр. и уч. према *ѡлѣћи (се)*. – Њѡ ми се крѡв на ѡјѡту почѡ ѡлекнѡвати.

улећи (се) улекнѐм (се) свр. 'слећи се, удубити се, повити се (о терену)'. – Пòднице у ајату се улѐкнле, бòјим се прòпашћу дòље у подрұмчић.

уљес уљеза м 1. 'уљез'. – Никò га није звà, а ун се ка уљес ушмұргà, сјѐо и слўшà шта мѝ причамо. 2. 'мушкарац који после женидбе живи у кући жениних родитеља'. – Удàла се, па довела ѝ њега, уљеза, у кућу.

уметàљка ж 'камен за уметање'. – Нѐмà дòбрѐ уметàљкѐ, ајмо трàти сò.

уметати се умећѐм се несвр. 'надметати се у бацању камена'. – Нàђидѐ пòгодну уметàљку да се умећѐмо, да вѝдѝмо кò ће дàљѐ.

у̀нук м *. – Їмàм двà у̀нука и єдну у̀нучицу.

у̀нука ж *. – У̀нà мòја у̀нука веће у̀ школу ѝдѐ, а у̀нук – мұмак зà вòјску.

у̀нуче -ета с (супл. мн. у̀нучàйи) дем. и хип. од у̀нук и у̀нука. – Їмàм пѐтерò у̀нучàди, а нàјболѐ вòлѝм нàјмлађòме.

у̀нучић м дем. и хип. од у̀нук. – Да вѝдѝш мòк у̀нучића коликѝ е, већ му е трѝ мјесѐца.

у̀нучица ж дем. и хип. од у̀нука. – Мѐтнò дјѐт у̀нучицу на кòљена и причà јòј причу, а у̀на сàмо глѐдѝ у̀нијѐм òкицами и слўшà.

у̀прта ж 'конопац, каиш који држи торбу или ранац на леђима'. – И у̀нѐ вўчије, што смо вòду у̀ њима нўсли, ѝмале у̀прте: мѐтни на лѐђа и нўси!

у̀пртѝти -ѝм свр. 'упртити, понети (на леђима) терет'. – Помòзидѐ ми да у̀пртѝм òвў тòрбу на лѐђа.

у̀прцати у̀прцàм свр. 'побећи, умаћи'. – Ушмұргà ми се у̀ кућу, у̀зò ми нўвце и у̀прцà. (J)

у̀рãнти у̀рãним свр. 'ухранити'. – Нѐмòј и јòш прòдàвати, сàчекàј да и јòш зѐру бòљѐ у̀рãнѝмо, бòљѐ ћемо и прòдати.

у̀рѐнти у̀рѐнѐм свр. в. у̀гнайи. – Причекàјдѐ да у̀рѐнѐм блàго, па мѐтни зѐру крмѐ у̀ јасле.

у̀скопұнти се -òпұнѝм се свр. 'наљутити се, намргодити се'. – Штà си се јòпѐ тàкò намўсуријò и у̀скопұнијò?

У̀скрес м 'Ускрс'. – Сўтра е У̀скрес, нашàрала сам јàјà, дјѐца се нàјвишѐ веселѐ кад єдно дрўгòме тўцајў и òтимљў.

у̀сòван, -вна, -о 'љут, пргав, свадљив'. – Ал је у̀нàј мàлѝ у̀сòван, дѐрњà се пò кући, никàко да прѐстанѐ са свòјòм вѝкòм.

у̀стра ж 'метални ножић за бријање'. – Тўпа ми у̀стра, дòдàјдѐ ми белѐгију да е нàоштрѝм.

у̀тмұргати се -ãм се свр. 'кришом се увући, ући крадом'. – Кàт си се тѝ у̀тмұргà да те њѐсмо òпазли? (J)

у̀трнѝти (се) у̀трнѐм (се) свр. 'утрнути (се), угасити (се)'. – У̀трни тў лојан'цу, ѝдѐмо спàвати. – Вàтра се у̀трнла, ѝди кот кўншијѐ по кòјѝ жерàтак.

- ућерати** -ам свр. 'утерати'. – Ућерāj и вāмо, имā мјеста у бājти.
учепти учепīm свр. 'стати некоме на ногу, очепити, згазити'. – Ёво ми прѣст нāтекā кākо ме учепијō.
ушмўргати се -ам се свр. в. *ушмўргати се*. – Ўвјē се тākō ушмўргā да нйко нē знā ни кād је ушā, ни кād је ошā.
ушўљати се ушўљām се свр. в. *ушмўргати се*. – Знā е да дјет спāвā, па се ушўљā у кућу. (Ј)

Ф

- фажōл** -ола м 'пасуљ'. – Сјēћām се да е мōја бāба ўвјē фажōл звāла, а дјед би вйкā: „Пушти фажōл, дāj ти мени грā!“ (Ј)
фāлти (се) фāлīm (се) несвр. 'хвалити (се)'. – Фāли се да унā нēна крāва дāвā по дѣсет лйтāрā варен"кē нā дāн.
фāлти фāлīm несвр. 'недостајати'. – Ёто ти нā томē капўту фāли єдно пўце.
фāлда ж 'фалта, бора, набор (на тканини)'. – Кўпла сам нўвў кйкљу на фāлде.
фāлдати -ам несвр. 'борати, набирати (тканину)'. – Штō нēси фāлдала тў кйкљу, бйла би лѣпшā.
фѣњер м *. – Имала сам дōбар фѣњер, ўвјē га нўсла у прѣло.
фундāмент м в. *вундāмений*. – Ўдарли фундāмент јōш лāни и вājē накō стōјй. (ДЛ)

Ц

- цāкā** цāкла м 'стакло'. – Пўкā ми цāкā на пѣнцѣру, мōраћу га замјѣнти.
цāкло с в. *цāкā*. – Кākо су лѣне цўре у овōј кўћи кат су цāкла вākō прўлава.
цārза ж 'широка, набрана, тканина сукња'. – Испот тйјē цārзā и озгō мѣтали шпйнгѣ или ѣклāнē шпйце, нākō да се зѣру вйдē.
цвйргел"ћ м 'петлић'. – Ўнāj цвйргел"ћ прāви копўн"ћ, јāчй от кākвōг вѣл"кōга.
цвйргел"ца ж 'назив за малу кокош'. – Ёно ми унā мālā цвйргел"ца излѣгла чѣтверо пйлāди.
цвјѣтко м 'назив за коња црвене боје са белом белегом на челу'. – Мѣтли му прāпōрце око врāта, па ти е нāш цвјѣтко прāвй лѣпōтāн.
цврњка ж 'веома мала количина нечега, мрвица'. – Нѣмām нйђе ни цврњкē мāсти.
цѣк"ца м дем. од *цѣко*. – Ўнāj нйјев цѣк"ца по свў нōћ ѣвкā.
цѣко м 'пас'. – Штo сам имала дōбрōк цѣку, нйкудā нйје лўтā.

цѣста ж (ген. мн. цѣста̄) 'пут који није асфалтиран'. – Тò е нѣкад бѣјò кòловòс, а сàде е прàвā цѣста.

цѣговāн, -а, -о в. *нàмрешкāн*. – А шпѣца од вуштāна вѣрла испот цѣговāне кѣкљѣ.

цѣцвара ж 'густо кувано јело од брашна, масла и сира'. – Мѣтнѣ се бāсѣ и мāсти и љијѣ водѣ и тò прòкувā. Тѹ се ѹспѣ кѹрузово брāшно да се дòбро зàгѹстѣ и пѣчѣ се дòклѣн нѣ будѣ лѣпо жѹто, пр̀пнасто. Тò ти е цѣцвара, за Бòж"ћ смо е спрѣмали.

цѣпан"ца ж 'цепаница'. – Дунѣсидѣ єдан нàрамак цѣпанѣцā да нàложѣм вāтру.

цѣпати цѣпāм несвр. 'цепати (дрва)'. – Дòћѣ ми сѹтра двā чòека цѣпати др̀ва зā зѣму.

цѣпкати -āм несвр. дем. од *цѣѣпāтѣи*. – Да ми е кākā мāћā сѣкир"ца да цѣпкāм по зѣру, нѣ мерем с òвòм, òдвāлѣ ми рѹке.

цмѹла ж 'женска особа која цмули'. – Разблѹђена, прàвā е цмѹла, нѣ знā нѣшта др̀гò нег цмѹлти!

цмѹлāв, -ава, -о 'који цмули'. – Кākò е òвò твòе дјѣте цмѹлаво, а мòе нѣкат сѹзѣ нѣ пуштѣ.

цмѹлавац -āвца м 'мушка особа која цмули'. – Вѣдѣ цмѹлāвца, док му нѣшта рѣчѣш, нāмā плāчѣ.

цмѹлав"ца м в. *цмѹла*. – Кākā си бāлава, цмѹлав"цо єдна, штā јòпѣ цмѹлѣш?

цмѹлти и **цмѹлти** цмѹлѣм и цмѹлѣм несвр. 'цмиздрити, плакати без воље, размажено, пренемажући се'. – Пушти е нек цмѹлѣ, разблѹђена, па òће да се нѹсā.

цмѹло м в. *цмѹлавац*. – Вѣдѣ нѣга, цмѹлѣ, а сѣстра му прàвā дјевòјч"ца.

цòкљā ж в. *кòйā*. – Цòкљѣ су ти бѣле ки шлāпе, сāмо су одòздò имале гѹму ил кòжу.

цр̀вѣн ж 'црвена боја неба'. – Ёно одòздò цр̀вени, бѣће кѣшѣ.

цѹкар цѹкра м 'шећер'. – Нѣ мећи чѹдо цѹкра у каву, бѣће прѣслатка.

цѹкр"ца ж 'тврди бомбон'. – Дјѣд ми бѣјò на сāјму и дòњò пѹну кѣс"цу цѹкрѣцā.

цѹња ж (обично мн.) в. *др̀њā*. – Кат су на нѣком нàкò свѣ нѣкве цѹње, вѣлѣмо зā њ да е цѹњāв, др̀њāв. (Ј)

цѹњāв, -ава, -о в. *др̀њāв*. – И ѹн, нàкѣ цѹњāв, òће ѹ сватове. (Ј)

цѹра ж 'девојка'. – У њѣвòј кѹћи двѣје цѹре зā удају.

цурѣњак -њка м хип. од *цѹра*. – Нѣје вѣшѣ дјѣте, имā јòј пѣтнāјст гòдѣнā, прàвѣ, бòме, цурѣњак!

цурѐт"на ж аугм. и пеј. од *цѹра*. – Видѐ цурѐт"нѐ, враг је одњѐ, како се вѐће не уџавѐ.

цѹрти се цѹрим се несвр. 'цурити се; постајати цуром, девојчити се'. – Била ки какѝ дича"ћ, а саде се, бѐме, пѐчѐла цѹрти.

цѹр"ца ж дем. од *цѹра*. – Сплѐли јој кѐсе у кѝк"це и ђбѹкли нѹвѹ њ"н"цу, љѐпа цѹр"ца ки лѹтк"ца!

цурѝчак -чка м хип. од *цѹр"ца*. – Врѝжѝј унѝј цурѝчак, видѐ ти њѐ како лѐти за лѐптѐм, ки какѝ дичѝк.

цѹр"ч"ца ж дем. од *цѹр"ца*. – Мѐја снај"ца рѐдла цѹр"ч"цу, нѐмѐ е кѐлк зѐр"ца, ни трѝ киле нѐмѐ у њѐј.

цурѐвати цѹрујѐм несвр. 'проводити безбрижан девојачки живот'. – Ако кѐја ђстанѐ да се не уџа, тѝ, бѐме, цѝлѝј жѝвот цѹрујѐ.

цѹца ж в. *бѝла*. – Вѝсѝ јој цѹца ѝз нуса, ђбришидѐ јој нѹс"ћ, ѐво ти рѹпч"ћа на крѐвѐт"ћу.

Ч

чѝвѝ чѝвла м 'чавао'. – Дѝјдѐ ми ѐдан чѝвѝ да приѝбијѐм ђвѹ дѝску.

чѝк"ца ж 'мањи плитки суд, посудица'. – Мѐрѝм нѝћи какву чѝк"цу, да ѹлијѐм мѝчки зѐру варѐн"кѐ да пѐлочѐ.

чаратѝн"ца ж 'жена која чара; врачара, гатара'. – Нѐ вѝрујѐм ти јѝ нѝшта тѝјѐм чаратѝн"цама и њѝвѐм чѝрѝњу.

чѝрати чѝрѝм несвр. 'бавити се чаролијама; гатати, врачати'. – Бѝж ми ѝс кућѐ, нѐш тѝ мѐни тѹ чѝрати!

чѝрѐбија ж 'смотуљак који доноси несрећу'. – Млатѝрѝ унѐм чѝрѐбијѐм, јѐш ље какво злѐ намѐтѝти нѝ ме!

чѝрѝкнѹт, -а, -о в. *ћѝкнѹти*. – Глѐдѝ штѝ му је, нѐ знѝ да е ѹн тѝкав пѐ себи, зѐру чѝрѝкнѹт.

чѝљѝде -ета с (супл. мн. чѝљѝт) 1. *. – Бѐме, љѐпо и пѝметно унѐ чѝљѝде, чѝјѐ е дѝ е! 2. мн. 'укућани, чланови породице'. – У унѐј кућѝ десѐтеро чѝљѝди, кѐ би и тѐлкѐ нарѝнијѐ!

чѝпати чѝпѝм несвр. 1. 'газити кога или што ногама'. – Чѝпѝј бѐљѐ тѐ сјѐно, стаѝе и ђвѝј нѝвиљак. 2. 'стајати коме на ногу'. – Зацѝнѝли смо се от смѝја: уна га чѝпѝ испот стѐла да прѐстанѐ шукѐтати, а ѹн јѐш вѝшѐ, намјѐрно.

чѝпѝркал"ца ж 'жена која много прича, брѐљивица'. – Унѝ мѐја свѐкрва прѝвѝ чѝпѝркал"ца, вѝјѐ ѝдѐ зѝ мнѐм и нѐшто ми тотѝрѝлѝ.

чѝпѝрати -ѝм несвр. 1. *. – ѐћѝрѝјдѐ унѹ кѐкѐш да не чѝпѝкѝ пѐ вртлу. 2. фиг. 'брѐљати'. – Нѐ мерем вѝшѐ слѹшати унѹ женѐт"ну и њѐно чѝпѝкање.

чѝсн"ца ж 'чесница'. – Дѝјдѐ ми кѐјѝ дѝнар да мѐтнѐм у чѝсн"цу.

члáнак -нка м 1. 'зглоб (на руци или нози), обично глежањ'. – Нàтекā ми члáнак на нўзи, гáдно сам стāла, сад нè мерем мàкнџти. 2. 'мерна јединица; као део палца'. – Їмā ли ў њему трѝ члáнка?

чòек м (супл. мн. љўди) 1. 'човек'. – Вèлїм јā – тò е прāвї чòек! 2. 'муж, супруг'. – Ўмрò јој чòек и ўна се кāшњè нїје удавала.

чўдо с (у прилошкој служби) 'веома много, сила'. – Бїло чўдо љўдї на свáдби, са свїјў стрāнā дòшли.

чўка ж 'овца или жена с малим ушима'. – Ўнā прāмèнка, чўка, јòпè зāбасāла у трњāк. (ДЛ)

чўкаст, -а, -о 'који има мале уши (за овце или женске особе)'. – Нàбреновала кòсе, па пòкрла ўши јер је чўкаста, па е вāлда срамòта. (ДЛ)

чўласт, -а, -о в. *чўкаси*. – Ђè су се нāшли: ўн нāкї клèмпāв, а ўна чўласта! (Ј)

чўнак чўнка м (мн. чўнкови) *. – Дāјдè ми пўну цјèв да мèтнèм у чўнак.

Ц

цāк цāка м *. – Дорèни ми двā цāка брāшна кат се бўдèш врāћā.

цāња и **цāњарика** ж 'врста шљиве чији је плод округао, црвенкасте боје'. – Јòпè се нāјò цāнaрїкā, па сáде нè мере јèсти. (ДЛ)

цāч"на ж аугм. од *цāк*. – Кòлкā е овā цāч"на, нè мерем је сāма помàкнџти.

цāч"ћ м дем. од *цāк*. – Нè знāм ел ми òстало пò цāч"ћа грā, мóраћу кўпти у нећèљу.

Ш

шāјтòв -òва м в. *брукїиш*. – Стāрї љўди су мèтали пāре кò у һèмер, кò у шāјтòв.

шāка ж *. – Бòме ме дòбро лўпијò шāкòм ў главу, свè ми се врџї.

Изр. изā шакè 'подлактица'. – Òвò òт шакè дò лāкта зòвèмо изā шакè.

шāл м 1. *. – Ўзми прòво кāпу, шāл и рукав"це, па мòреш нā сњèк. 2. 'прекривач ткан од овчије вуне, обично за прекривање воза жита'. – Принèсидè шāл да пòкријèмо вòс, òдошмо ў мл"н.

шāлè прил. 'лако, као од шале'. – Нèћèмо, бòјїм се, шāлè тò заврòшти.

шāнтāв, -ава, -о в. *ћòйāв*. – Кат òдā, нàкò, зāнусї нўгу, канда е шāнтāв.

шāнтати -āм несвр. в. *ћòйāиш*. – Грòта вїдти, шāнтā, јàднїк, а ћїјò би да пòлетї ка ѝ другā дјèца.

шāнти шāнèм свр. 'шапнути'. – Дòћидè āмо да ти нèшто шāнèм, да нїко нè чује.

шāпāт шāпта м *. – Кāкї се ўнò чўјè шāпāт пот пèнџером у òвā дòба нòћи?

шāпнџти шāпнèм свр. в. *шāнїиш*. – Ђси чўò штā сам ти шāпнò?

ша̀птал"ца ж 'она која шапће'. – Как̄а е у̀на твоја снаја ша̀птал"ца, пу̀на ку̀ћа чељбади, а у̀на с не́вѡм својѡм у нуглу нѐшто ша̀пће.

ша̀птати ша̀пћѣм несвр. *. – О чем ва́с двије та̀мо ша̀пћѣте, ка́жете гласнијѣ да њ ми́ чу̀јѣмо.

ша̀птач -а́ча м 'онај који шапће'. – Видѣ́ у̀нијѣ ша̀птача́, ва̀јѣ се нѐшто саша̀птава̀ју.

ша̀ромѣт"на ж 'место где је само понегде окопнио снег, па је земљиште остало шарено; прошарица'. – Кат ко̀пни, па нѐђе њма́, а нѐђе не́ма снѣга, то́ ти е ша̀ромѣт"на.

швра́ч"ца ж 'део ткачког прибора: дрвена дашчица с прорезом у средини која се ставља у вратило'. – Ме́тни прѣсл"цу у швра́ч"цу, па да е ста̀вѡм у вра́т"ло.

ше́бав-, ава, -о в. *ħõĩāv*. – Ёно се и у̀нај ше́бавѣ ђженѣ и ле́па му, бо́ме, мла́да.

ше́варка ж в. *ка́лача*. – И ка́лача, и ку̀тлача, и разлѣвача, и ше́варка, то́ ти е свѣ́ едно, сва́како се дива̀нло, а ти́ пи́ши ка́ко ђћеш. (Ј)

ше́н"ца ж 'пшеница'. – По̀сијала сам до́бар ку̀мад њѣ́вѣ ше́н"це́.

ше́н"чени, -а, -о 'пшенични'. – Ше́н"чени́ се кру̀ ку̀ва́ само кад до́лазе не́ки го́сти.

ши́ба ж 'врста слатке јабуке'. – Имали смо и не́кве ши́бе, ко́ра им би́ла ша̀рена, са црвенијѣм и жу́тијѣм пру́гами њѣ́а њи.

ши́љек м (мн. -ези) 'јагње од годину дана'. – У̀нај ши́љег нам је ле́тошњи, не́ма ни го́д"ну да́на.

ши́љѣш -ѣжи ж зб. мн. 'млади овнови и овце'. – По́ћерајде́ и ва́мо да ми не́ идѣ́ ши́љѣш у́ тај трѣ́ак.

ши́мла ж зб. 'дашчице (обично борове или букове) за покривање крова'. – Не́кат су се ку̀ће, бр̀внаре, ши́мло́м покрѣ́вале.

ши́шати -а́м несвр. 1. *. – Видѣ́ ко̀лкѣ су ти ко́се, што́ се не́ идѣ́ш ши́шати? 2. 'стрићи (овце)'. – Имаш ли до́бријѣ ну́жѣца́, с ђвијѣм не́ мерем ши́шати ђвце, ту́пе су.

шкאַ́ле шкאַ́ла ж пл. тант. 'лестве са ширим газиштима (обично у кући) за пењање на таван'. – А́е ми њсправи ђвѣ шкאַ́ле да ду́несѣм по̀сјека с по́да.

шка́лет"не ж аугм. од *шкאַ́ле*. – Те́шке ђвѣ шка́лет"не, њѣ́сам и са́ма ка́дра спу́шт"ти.

шка́лин -ѣна м 'газиште, попречна даска на шкалама'. – Не́ма ми ђднѡ́к шка́ли́на, те́шко ми ко́рацати брѣ́ж њега.

шкאַ́л"це ж дем. од *шкאַ́ле*. – А́е ми спу́шти у̀не́ шкאַ́л"це да са́ђѣм у́ трап по кумпѣ́ра.

шљйвов"ца ж в. *шљйва*. – Јакѣ ли шљйвов"цѣ, јѣдва е пѣпи.

шљѡкати шљѡкѡм несвр. 'пити, опијати се'. – Ўнѡ жѣна шљѡкѡ рѡкију бѡљѣ нек йкав мушкѡрац.

шњѡјдер м 'шнајдер, кројач'. – Мѡрѡм кот шњѡјдера, звѡ мѣ да дѡђѣм прѡвати.

шњѡјдер"ца ж 'шнајдерка, кројачица'. – Кѡко гѡд зѡмислѣм, мѡја ми шњѡјдер"ца тѡкѡ сѡшијѣ.

шѡдер м 'шљунак'. – Мѡраћемо дѡгнати јѡш шѡдера, фѡл"ће нам, вѣдѣш кѡлкѣ е вундѡмент.

шѡс м (лок. шѡсу) 'уска сукња (какву обично носе старије жене)'. – А жѣне нѡсле шѡс, па прекѡ њѣга зѡслан.

шпањѡл"ца ж 'врста јаког, тешког грипа; шпански грип, спањѡлка'. – Нѣ мере нѣкут, ѣно га лѣжѣ, ймѡ спањѡл"цу.

шпѡркет м 'штедњак'. – Прегѡрла ми трѡмба у шпѡркету, нѣ знѡм кѡко ћу крѡв испѣћи.

шпѣгл"н м дем. од *шпѣгло*. – Угрѡдијѡ ми мѡјстор на прѣсл"ци шпѣгл"н, да се ѡглѣдѡм док прѣдем.

шпѣгло с в. *зрѣцало*. – Прѡво смо вѣкали шпѣгло, а пѡслѣ и зрѣцало, ал тѡ ти е свѣ ѣдно.

шпѣца ж 1. 'коштица, семенка неких биљака'. – Пѡзи да не прогѡтѡ шпѣцу. 2. мн. 'хеклани део кѡји се пришивѡ на пешкире, плахте или подсукње као украс'. – Вѣдѣ ал ймѡ лѣпе шпѣце на вуштѡну.

шпичѣт"на ж аугм. од *шпѣца*. – Вѣдѣш тѣ кѡлкѡ е ѡвѡ шпичѣт"на, зѡмало ми се дјѣте нѣ удѡвѣ.

шпѣч"ца ж 'део ткачког прибора: клин кѡји се ставља у преслицу'. – Ймѡш рѡп"це на прѣсл"ци да мѣтнѣш шпѣч"це ў њѣ.

шпѡре -ета с 'јагње јѣдногодишње овце'. – Нѣмѡ ми нѣђе ѡнок шпѡрета, нѣје га вѡлда вѡк ѡдњѡ.

шпѡрти се шпѡрѣ се несвр. 'јагњити се (за јѣдногодишњу овцу)'. – Шпѡрѣ ми се ўнѡ ѡвч"ца, мѡрѡм припазти нѡ њу.

шпѡр"ца ж 'јѣдногодишња овца кѡја се ојагњѣла, ошпурила'. – Ўнѡ шпѡр"ца нѣшто слѡбо дѡјѣ свѡе шпѡре.

штѡла ж 'зграда, стаја за стоку (обично за коње и говѣда)'. – Завѣридѣ ў штѡлу ймѡ ли сјѣна ў јаслами.

штѡп штѡпа м *. – Ўзмѡ нѣкав штѡп, па се пѡлајѡ ш њѣме.

штѡп"на ж аугм. од *шпѣѡй*. – Нѣмѡј да сѡд дѡватѣм ўнѡ штѡп"ну, па те млѡтнѣм!

штѡп"ћ м дем. од *шпѣѡй*. – Уно се сѡм зѡигра, црѣта по зѣмљи с нѣквијѣм штѡп"ћом.

штѣнбѣль -иља м 'печат'. – Како е ова ковѣрта дошла, нѣмā нѣквѣк штенбѣља.

штѣрна ж 'бунар у којем је кишница'. – Нѣмā кишѣ, празна ми штѣрна, нѣ знāм штā ћу.

штѣкл"н м 'столица без наслона'. – Нусѣм тѣшљāру ђвѣ штѣкл"не да ми поправѣ, нѣмāм нā шта сјѣсти.

штрāмац -мца м 1. 'душек пуњен вуном'. – Їшчешљāла сам вунѣ, морāм нāправи штрāмац, гѣла ми кревѣт"на. 2. 'решетка изнад јасала'. – Нāправи штрāмац нā јаслама да станѣ вѣшѣ крмѣ.

штрѣк -ика м 'конопац, уже'. – Нѣкат су вѣш преко плѣта прѣстирали, нѣје бѣло штрѣка.

штрѣкљати се -āм се несвр. 'јурити, бежати (за говеда)'. – Вѣл"кā врућина дāнас, па мѣве ујѣдајѣ говеда, а уна се штрѣкљāјѣ, нѣћу и шālѣ скѣпти.

штѣк штѣка м (мн. штѣкови) 'соба на спрату, у поткровљу'. – ђдо гѣре ѣштук да се нāспāвāм, тāмо е ладѣв"на.

шћѣпти се -ѣм се свр. в. *збѣйѣи се*. – Нѣје ти се шѣс шћѣпијѣ, нек се тѣ здѣпала!

шѣба ж 'врста женског капута, постављеног крзном'. – Зѣми су лѣди нѣсли āл"не, а жѣне шѣбе.

шѣбара ж 'велика, крзнена капа (обично од јагѣѣе коже)'. – Натāкни тѣ шѣбару нā уши и нѣмā зѣмѣ.

шѣкати шѣкāм несвр. в. *ѣѣѣрљāѣи*. – Нѣ шѣкāј кад нѣ знāш штā е бѣло.

шукѣтати -āм несвр. и уч. према *шѣкати*. – Пѣваздāн сāмо шукѣтā, нѣ мереш је заѣставти.

шѣкнѣт, -а, -о в. *ћāкнѣи*. – Да нѣје ѣн зѣру шѣкнѣт кад нāкѣ шукѣтā?

шукѣнбаба ж 'прадѣдина или прабабина мати, чукунбаба'. – Јā сам, вѣлѣ, дѣбѣла ѣме по мѣјѣ шукѣнбаби Мāри.

шукѣндјет -ѣда м 'прадѣдов или прабабин отац, чукундеда'. – ђвѣ е ѣстѣ зѣмљѣ ѣ мѣј шукѣндјет ѣрā.

шѣкура ж в. *брља*. – Ћват"те ѣ тѣ шѣкурѣ, па ћемо кѣвати мјесто чāја кат се прѣлāдѣмо.

шѣре -ѣта м хип. од *шѣрјāк*. – Бѣли смо ѣ пријѣ дѣбри, а ѣто, сāд ми е шѣре, па смо јѣш блѣжѣ.

шѣрјāк -āка м 'шурак, женин брат'. – ђстали смо сѣнѣћ дѣ касно кот тāста, бѣли и шѣрјāк и млāдā пѣн"ца, запричали се, па нѣкāко ѣтѣи.

шѣшањ шѣшња м 'опали суви лист'. – Дунѣси шѣшња и прѣстри пѣд блāго.

ТЕКСТОВИ

Зовѐм се Милка Узѐлац. Рођена сам пѐтнајстї еданајсток њладу дѐвесто тридесѐтѐ год"нѐ у сѐлу Бировача, ѓпфина Дѹњї Лѧпац. Па, штѧ ћу да кажѐм, у дјѐтњству штѧ сам радла и како е ѹнда бїло; бѐме, бїло нас је ѹ кући, бїло нас је дѐста, десѐтеро је бїло што дјѐцѐ и стрїц и стрїна... Такѧ, нѐко је иша ѓвцама, нѐко гѐвед"ма. Сваѧкѧ јѹтро, бѐме, дїзали нас зѧрѧм, нѐмѧ ти тѧ: ѹ шѐс сѧтї, у сѐдам. Направѐ нам рѹчак ѹјутру, зѧч"нѐ се направї и крѹва ѹнок јѐчменѧк испѧт пекѐ, надробѐ нам, или нѐкат пѧлѐнтѐ јѐдемо, нїје бїло, бѐме, нїшта дрѹгѧ да се јѐде. Тѧрбу нам мѐтнѹ и мї, јѧдни, ѹнѹ тѧрбу на лѐђа. Бїле нѐкве дрѧвенѐ кѧб"це, такѧ од лїтрѐ и мањѐ, па тѹ нам мѐтнѹ мљѐка, по едну ѹж"ну крѹва и ѹнда мї ѡдѐмо ѹ стрѧну. Чѹвѧмо бѧго у стрѧни и такѧ, кат ѡзгладнїмо, јѐдемо. Нѧс пѧ двоје, пѧ троје, гѹнѐ скупа тѧ бѧго. Вѧлове ѡмали, крѧве. Вѧлови бѹчѹ, бѧдѹ се, а мї ѹнда нѐ дѧмо. Тѧ се ѧрї пѧ шуми од бѹкѐ од вѧлѧвѧ. ѡмѧмо едну лѧкву гѧре, зѧвѐ се Бѧб"новац. Тѹ и напојїмо, па и јѧпѐ вратїмо ѹ шуму. ѹнда, кад је врућина, ѹни се штрѧкљажѹ. ѡмали смо едан гај, звѧ се, чѐкај, забѧравѧ сам како се звѧ... прїбоић. Тѹ и сѧренѐмо ѹ тѧј прїбоић, ѹнда мї се пѐњѧли по бѹквами, штѧ сѐ тѧ радло: појемо ѹнѧ мљѐко ис ѹнијѐ кѧбѧ, па мѐтнѐмо каш"ку, па бурлїјѧмо, едно дрѹгѧ такѧ зѐзѧмо пѧваздѧн. И бїло тїјѐ нѧшијѐ имѐнѧ: нѐкад гѹнїмо у Кѧс"цу, нѐкат у Кѧмал"ну, нѐкат ѹ Лис"не, нѐкат у Кѧл"новачу, како кѧде. Бїло из дрѹгѧ сѐла догѹнли су бѧго, ѧтѹдѧ ћѐ сам се јѧ ѹдѧла, ѧ тїјѐ Узѧлацѧ. ѧтѹдѧ доћѐ мумѧкѧ, цѹрѧ, дѧренѹ бѧго, тѧнбур"це нѹсли мѹмци. Мѹмци и цѹре се ѹнда упѧзнавали, а нѧс дјѐцу сѧмо ћѐрали да враћѧмо бѧго, сѧмо да ѡсмо ш ѡма.

А ѡмала сам едну што сам ш ѡме нѧјвѧлла гѹнти гѧведа, ал ѹна ѡмала брѧта, па кат ѹн пѧћѐ, мїли Бѧже мѧѐ мѹкѐ. А кад јѧ ѹнда извїрујем, ѡду преко нѐког брѧ нѐз"не крѧве. Најпрѧвѧ ѡдѐ голубѧва, бјѧлѧ, кѧнда е сѧд глѧдѧм, па црљѧнка, па мрѧкуша, па кад вїдїм да ѡдѐ Мѧра, тѧ мѧја другѧр"ца, ѧјмѐ, мѧк вѐсѧља! Мї смо дрѧжали и вѧлове, ѹнѧј дїкоња кѧлѧ ми е сѧмијѐ рѹбацѧ са глѧвѐ пѧјѧ. Јѧ лѐтїм зѧ ѡма, ѹнѧ кат се заштрѧкљажѹ, а рѹбац пѧнѐ

и љн првѝ нѧћѧ рѹбац него јѧ. Колкѧ сам пѹта дошла кѹћи, мѧтѣр ме псѹје: Ђѧ ти ѧ рѹбац? А ћѧ је, пѡјѡ дѧкоња!

Мѧр"не и мѡе крѧве нѧјболѧ се слѧгале, вѧљда смо нѧјвишѧ гѹнле скѹпа, њѧсу се боле, а кѧквијѧ имѧ, тѧкѧр и заштркљѧвајѹ љни ћѧволи мѹшкѧ, вѧчѹ: „Оштѣр, ѡштѣр!“, а љни љндѧ на свѧ крајеве, нѧ мереш и шѧлѧ сабти.

Па, бѧло ѹ тѡј Кѧл"новачи, када ѡдѧмо, тѹ су билѧ и кѹће. Имали смо ѧдну кол"бу, па кад је кѧша, мѧ бѹдѧмо ѹ тѡј кол"би. Тѹ су сѧјали и кѹрузе, па тѹ вѧздѧн прѣжимо кѹрузе тѧ, а нѧква бѧла бѧба Смиљѧна, љвјѧ нас псѡвѧла, ал нас нѧкад нѧје мѡгла ѹват"ти, кѡ би нѧс ѹватијѡ... такѡ ѧ бѧло, штѧ ћѧмо. Дѡћѧмо кѹћи ѹвечѧ, дѡчекѧ нас вѧчѧра, бѡме, грѧ и кѹмуне и скрѧшке, тѧ нѧша рѧна. Тѡ ѧ бѧло. Љѹди рѧдли ѹ пољѹ, ѡрѧли на вѡлов"ма, сѧјѧли јѧчѧм, жѧто, шѧн"цу, кѹрузе. Крѹв се пѧкѧ пот пѧкѡм, јѧчменѧ крѹ, а шѧн"ченѧ се сѧмо кѹвѧ кат се ѧшло у свѧтове ил нѧ бабине, нѧје бѧло бјѧлога ки данас. Јѧдѧно биле нѧкве зѧмучке, а кат ѡдѧ бѧба ѹ Лапац, па кад нам дѹнесѧ зѧмучку, мѧлѧ мѡј Бѡже, нѧшѡга рѧја...

А ѹ кућѧми бѧла пѡ двѧ крѧвета, ѧ тѡ бѹдѹ љни нѧкви вѧсокѧ, мѡрѧ си на клѹпе, биле нѧкве клѹпе ѧспрет тѧјѧ крѧвѧтѧ, нѧје се мѹгло ѧспѧти брѧс тѧјѧ клѹпѧ. А ѧспот крѧвѧтѧ нѧкви мѧлѧ крѧвѧци бѧли, тѹ су дјѧца лѧжѧла ѹ тѧјѧм крѧвѧцима. Йндѧ су биле љѹљушке ћѧ дјѧца вѧћѧ бѹдѹ, а кољѧвч"це ћѧ су бѧла мѧлѧ дјѧца јѧр бѧло ѧ љндѧ дјѧцѧ, рѧћѧло се, нѧ бѡј се, свѧкѧ гѡд"нѧ по ѧдно. Кад рѡдѧ дјѧцу, љндѧ се от кѹчѧнѧ ѡткајѹ ѧљ"н"це. Нѧје бѧло пѧлѧнѧ, нек тѧ ѧљ"н"це, тѡ бѧло дебѧло, нѧкѡ, ка мѧкано, с тѧјѧм замутѧвале дјѧцу и јѡпѧ от вѹнѧ љнѧ љз"це, па кат су повѧјѧле дјѧцу, а нѹге замѹтајѹ, дјѧца се повѧјѧла, вѧшѧ ѡт пѡ гѡд"нѧ, стѧжѧ им и нѹге и рѹке. У кољѧвч"це мѧтнѹ сѧмо зѧру слѧмѧ, зѧру се прѡстрѧ пѡ тѡј слѧми и тѹ мѧтали дјѧте. Нѧправѧ кошѹнел"ћ мѧлѧ и пѡкријѧ се плѧт"цѡм. Чсто се и плѧт"це ткѧле, нѧшта се нѧје љз"мало. Ткѧле се плѧт"це, ткѧле се и нѧкве копѧрт"це и бѧљч"ћи, свѧ за дјѧцу. Такѡ се тѧ дјѧца одгѧјѧла, љѹди им нѧправѧ стѧлац, вѧљда и је нѧко имѧ врѧмена нѹсѧти, мѧтнѹ и ѹ тѧј дрѣвенѧ стѧлац док не проѡдајѹ. Здјѧл"цу искѡпајѹ нѧ томѧ стѧлцу, па љндѧ кат се вѧрѧ грѧ, дѧјѹ дјѧци зрнѧ да се ѧграјѹ, такѡ, ѡсу се чѹдо блѹдли ни нѹсѧли...

Свѧ чѧљѧд бѧла ѹ тѧјѧм нѧшијѧм огњѧн"цама: и јѧли, и спѧвали, и свѧ. А јѧли су са стѡлѧцѧ, бѧла стѡл"ца, ѡкрѹглѧ, од дрѣвета и мѧћѧ стѡч"ћи, трѡнуж"ћи. Свѧ сјѧдѧмо ѡко тѧ стѡл"цѧ, али пѡбошка дјѧца, пѡбошка вѧл"кѧ нѧрот. Дјѧца су ѧмала мѧлѹ стѡл"ч"цу. Йндѧ, бѧла љнѧ дрѣвенѧ здјѧла, љспѧ ѹ здјѧлу, и жѧице су биле, сѧмо жѧице, нѧје бѧло плѧдѧнѧ, плѧдѧи се звѧли, али, бѡме, нѧје бѧло, мѡрѧ пѡнекѧ за пѡсјѧк. Такѡ се јѧло ѧс тѧ здјѧлѧ са жѧицама. А гѡведа су нам лѧжѧла ѹ пѡдрѹму пѡт собѡм: гѡре нѧрот, а дѡљѧ

говеда, а за ђвце, јђпѐ, бѐле овчар"це. Ўндѧ су ѧсто жѐне мѹзле краѵе, и ђвце се, бђме, мѹзле. Вѧр"ле су тѹ варѐн"ку у мјѐденијѐм кђтл"ћима на ђгњѧшту, па су кѧселле тѹ варѐн"ку; дрѵвени стѧп бѧјђ, ѹско, нѧкђ, дугѧчко, тѹ се мѐтнѐ тѧ варѐн"ка, нѧкупѐ и слѧкѐ, па су мѐле. Бурлијѧ се гђре-дђље и бѹдѐ мѧсло, ѳндѧ су с тѧјѐм, ѧсу ни ѧмале нѧк с тѧјѐм, зачињале су жѐне грѧ, зачињале кѹпус, скрѧшке, мѐтале у зѧч"ну и тѧкђ се жѧвло...

Сѧјале смо кђноплѐ, па и чѹпѧли и стѐрѧли на рђсу, ѹне се пђкиселѐ на рђси, па смо ѧмали стѹпу дрѵенѹ ѹ ѧђ и набѧјале: ѐдна се ѧспнѐ нѧ ступу и набѧјѧ и тђ се све смѐкшѧ. Прђво се грѐбенѧле, па прѐле. Кат се ђперѹ, ѳндѧ смо вѧрле тѹ прѐђу у лѹгу, тѹ смо е дђбро кѹвале и вѧрле, ѳндѧ изѧперѐш, па снђвѧле, па навѧјале, па ткѧле. ђ тогѧ су шѧле и кђшуље лѹд"ма, нѧје бѧло нѧшта от плѧтна, свѐ тђ бѧло, рѹчнѧ рѧдови и свѐ сѹкненђ. От овѧцѧ кат ђшѧшѧмо вѹну, ђперѐмо и опрѐдемо и ѳндѧ су жѐне мѹрле. ђдѹ ѹ шуму, па црђнђга јѧсѐна нѧгѹлѐ кђрѐ, ѳндѧ у ѐдну кѧч"цу тђгѧ мѐтнѹ и тѹ су ѹне нѧкѧко мѹрле, бѧш јѧ ѧсам, ал сам глѐдалѧ кѧко е мѧтѐр мђја. Дђђѐ тђ црђно и тђ су ткѧле, сѹкно се звѧло, тђ сѹкненђ опрѐдѹ и ђткајѹ, а ѹмѹрѐ ѹ тђј кђри. ђ тогѧ сѹкнѧ шѧле капѹте, ки сѧд мјесто ђвијѐ јѧкнѧ и бѹндѧ бѧли капѹти и ѧљ"не. ѧљ"не су нѹсли пѧстири блѧгу, говедѧри, тђ се звѧле ѧљ"не, а капѹти, тђ су ка лѹди нѹсли кат су ѧшли на сѧјѧм, мѧло мудѐрнијѧ бѧли тѧ капѹти. Жѐне су нѹсле цѧрзе, и ѹне се вѧљдѧ ткѧле, тѐ цѧрзе. Ўндѧ се вуштѧни нѹсли испот тѧјѐ цѧрзѧ; ђздђ мѐтли ѐклѧне шпѧце или кѹпли шлѧнге, тѧкђ да се зѐру вѧдѐ испот тѧјѐ цѧрзѧ. Жѐне су нѹсле и нѧкве шѹбе: ѹнѹтра бѧлѧ вѹнѧ ђвчијѧ, бѧле, бђме, тђпле. Свѐ бѧло сѹкненђ, тѧј рѹчнѧ рѧт, нѧшта се нѧје ѹз"мало.

Ткѧле су цѹре и жѐне ѧсто од вѹнѐ; опрѐдѹ и препрѐдѹ, па су шѧрале, фѧрбале у нѧколко бђјѧ. Ткѧле су кђпѐрте, на крѐвете мѐтале, па тѐпике, изнад крѐвѐтѧ мѐтнѐмо тѐпике, свѧкијѐ шѧрѧ знѧле, па кђ ће лѐпшѐ. А јѧ кат сам пђчѐлѧ, ѳндѧ већ ѹз"мали вуницѹ, па ткѧли са вуницђм. За стђлове смо ѧсто ткѧле, ѹчетврт, па ткѧле и пешкѧре, и крѧпане. Ўндѧ су цѹре и вѐзле; вѐзле су плѧте, пешкѧре за мѧрѧс кат су се удавале, тѧкђ се кѧтѐ с тѧјѐм вѐзенијѐм пешкѧр"ма. И шлѧнгѧле су: прђбијѹ се рѹп"це, па се окђ ѧѧ шлѧнгѧ, ђбѧмећѐ. Свѐ су тђ цѹре рѧдле, ѐклѧле су шпѧце нѧ тѐ пешкѧре што су ткѧле и спрѐмѐ, бђме, трѧест, чѐтрѐс пешкѧрѧ, кат се удавале, тђ се кѧтли кѹњи. Кат ѧдѹ на вјенчѧње, ѳндѧ су мѐтали тѐ пешкѧре, кђ ће лѐпшѐ, а нѧјлѐпшѐ ѧдѐ на кѹма. Вѐзени мђрѧ ѧћи, ѧсто тѧкђ на дјѐвѐра и дјѐвѐрушу и на стѧрђга свѧта. Тђ дђђѐ ѹјѧк од младђжењѐ, ѹн је стѧри свѧт и ѹн мђрѧ ѧмати лѐпѧ пешкѧр нѧ себи. Тѧкђ се тђ кѧтло, тѧкѧ е бѧјђ ђбичѧј; кад дђђѐ младђжењѧ по млѧдѹ, свѧ рђдб"нѧ од цѹрѐ нѧгѧ нѧкитѧ пешкѧр"ма, ѹн и нѐ мере вѹћи, кђшѹљѧ, свѐ му

òко врата мѣћу, кад доведѣ цѹру, скидају тò сà њега, нè могѹ шàлѣ ни скинѹти. Ёто, сад мòрем о свàдби и òбичàјима...

Кад ми е бiло дјèвојачкò прèз"ме, звàла сам се Драгичевић. Била сам дòста лѣпа цѹра, јà мислим, ал млада. Тај мумак што е дòшà да ме ўзмѣ, дòпà се мòијем рòд"тељ"ма и мѣни. Такò, примим заруку, ўндà бiло такò: заруку ти даде и за ёдно пèтнàјст, мјèsец данà, ми рèчѣмо да ће бiти свàдба. Кат су дòшли пò ме, дòшло е њи пèтеро, таки е бiјò òбичàј да су мѣне сàкрли. Мѣне ёдна мòја стрiна на таван òдведе и сàкријѣ ме. Дòшли су, зàсјели гòсти, а и мòијѣ бiло дòста, сàт питају ћѣ је млада – цѹра, питају ћѣ је цѹра, њесам јòш била млада. Òви нè дају, трèбà плàт"ти. Дòведу ёдну – није тà, дòведу дрѹгѹ – није ни тà, такò су пè-шест дрѹгијѣ цѹрà доводли јер је била пўна кўћа мòијѣ другàрiцà, пјевале су, играле, а гòсти су били ў соби. Нàјкашњѣ, кад је мѣне тà мòја стрiна довела, ўндà е кўм плàтијò, мòрà е кўм плàт"ти, нѣмà ти тò. Сјèднѣм јà ўндà тàмо између кўма и дјѣвера. Јòпѣ бiјò òбичàј, завукѹ се и спот стòла и изују ми ёдну ципелу. Ўтече јòпѣ тà мòја стрiна, вражијà нѣква била, ал сàд: бòса цѹра, нè могѹ је водти, дај ципелу, ал јòпѣ трèбà плàт"ти. Дўнесѹ ўни ципелу ёдну, па није тà, па свàшта такò изводѣ, па три-чèтри пўта дўнесѹ што каквѣ ўнѣ òбућѣ и нàјкашњѣ плàти дјѣвѣр или кўм, забòрaвля сам кò е плàћà. Тако е тò бiло вèsѣље, а нàјкашњѣ се кàва пiла кат крѣнемо и тај кўм мòј и дјѣвѣр и дјевѣруша, свàки е мѣтнò по ёдну шòљу ў цеп, таки е бiјò òбичàј. Чàк и данас сам имала ёдну шòљу ò тогà за ўспомену, òстала ми е тàмо кòт кућѣ.

Кат су ме тàмо довели, гòре е пўна кўћа дòчекала, вўкови, звàли се вўкови, тај нàрот. А ёдна е учитељ"ца била у селу, ўчла е дјѣцу и такò су знàли да ће тѹ вѣчѣ бiти вўкови, да ћу јà тѹ дòћи, тà дјѣца њѣсу имала мјѣста око тѣ огњен"цѣ кòлкò е тѹ бiло нàрода, него и је пòпѣла гòре на пòт, па су одòзгò, с пòда, глѣдали. Тѹ се нàмà ўватло кòло око вàтрѣ, таки е бiјò òбичàј; нàјпрво се прòведѣ млада око вàтрѣ и три пўта се мòрà сјàрнѹти вàтра, ўгàрци ўни од вàтрѣ. Ўндà, òдѣ млада ў собу, тàмо сјèди, а òви дрѹги играју око вàтрѣ, пјевају: „Òј, дјѣвере, шѣбава ти млада, шѣбава ти, нè мере иґрати“. Е, ўндà дјѣвѣр и зведѣ млада ў кòло, а ўни дрѹги мумци ћàпѣ дјѣвера, па над ватру, па га тòбош пàлѣ, дај рàкију, па и знесѹ бòцу рàкијѣ и ўни пўштѣ дјѣвера. Ўндà пàлѣ кўма, јòпѣ за литру рàкијѣ, мòк свѣкра пòчѣли пàлти, а ўн се ћàпијò за вѣриге, па се гòре òбјесијò – тò е смiј бiјò. Сутрàдàн су дòшли мòи, свà мòја рòдб"на, довели су мòју рòбу и ишли смо на вјенчàње. Били смо млади òбàдвоє: тај мòј мумак имà осàмнàјст гòдiнà, јà седàмнàјст. Ўнàј што нас је вјенчàвà рѣкà: „Данас сам двòе дјѣцѣ вјенчà“, кòлкò смо ми били млади. Прво се ў цркви вјенчàвали, а јà њесам јер ўндà вѣше и није бiло. Кàшњѣ,

враћа се јопѣ кући, ти се сватови враћају, ту се једе и пије, пече се прасе, било и јањаца, не бѡј се. Такѡ тѡ весѣље по дан и ноћ. А младѡ љутру кат се дигне, најпрво је дочекѡ свѣкрва и најпрво се ш њѡме мѡра пољуби, љнда свѣкар и те што будѡ ту, будѡ ту, ноћ, доста свѡтѡвѡ, ш њѡма се пољубѡ. Ё, љнда младѡ љзимље краљачу и идѡ у подрум, дјеверуша ш њѡме, идѡ мѡсти краве, да видѡ знаде ли мѡсти краве. Кад дође ѡ кућу, трѡба, ко имѡ псѡ, намѡ младѡ мѡра нусти псѡ рѡчак – да видѡ оће ли пас на младѡ: ако неће на младѡ, е, љнда ће младѡ ту остати, ако оће, љнда ће младѡ побјећи, вратѡти се. Такѡ е тѡ било кат сам се ја удавала.

Били смо такѡ ѡдну гѡдну, другѡ гѡднѡ ѡселѡмо у Славѡнију, тамо смо били ѡдну гѡдну, њѡсмо мѡгли, вратѡмо се. Шта љу, свѣкрва ми бѡла доста бѡлесна, а ја бѡла младѡ, ништа њѡсам кѡт куће радла, биле маѡтер и стрѡна ми. Ниѡ сам кѡвала крѡва, ниѡ сам спремала јѡсти, кѡ се наѡда да љу се ја јѡш ѡдати. Ал, добру сам имала свѣкрву, ѡна ме ѡчла кѡвати. Није тѡ било ни лако ѡкувати ни крѡв; тѡ се кѡвѡ црѡни крѡв од јѡчма и от шѡнѡце. Требало е добро натрати, на неѡвој се дѡсци кѡвало, а није га било лако. Кат сам прѡви ѡкувала, љн је бѡјѡ тврѡт; кѡд нас се рѡкло: да га е ниѡ брѡо тѡрѡнти, не би се разбѡјѡ! Намѡ е мѡј свѣкар рѡка: „Зѡшто е тврѡт?“, а мѡја свѣкрва ѡдблѡ: „Е такѡ, не мере ѡвје бѡти дѡбар, ја сам га кѡвала“. ѡна није ћѡла ни рѡћи да сам ја кѡвала тај крѡв, кѡлѡ е ѡна бѡла дѡбра жѡна...

Били су ѡбичѡји и за Бѡжѡћ; кад нам дѡлази Бѡжѡћ, љнда се пѡстло. Пѡстло се бѡме, пѡ три неђеље, по ѡсам данѡ, не знам, како каде, срједа и петак ѡвје се пѡстијѡ. Кад дође Бѡдњи дан, свѡ пѡстѡ, и дјеца, свѡк. На Бѡдњи се дан клѡле печѡнѡце, клѡла се бравѡт, ѡвце. ѡнда, ѡвечѡ, нусли смо свјеће кат се угѡнло бѡго ѡ шталу и дѡе стѡјѡ са свѡкѡ странѡ, дрѡжи по ѡдну свјећу и такѡ ѡренѡмо ѡвце, а такѡ ѡстѡ ѡренѡмо и гѡведа. ѡвечѡ идѡмо ѡ кућу, а гѡзда кѡће идѡ по слѡму и нуси нармак слѡмѡ. ѡнесѡ ѡ кућу и каже: „Добро вѡчѡ, добро нам Бѡдњи дѡша!“ и такѡ ми рѡчѡмо и љн мѡтнѡ ѡнѡ слѡму пѡ стѡ, сјѡдѡмо јѡсти гра, а дјеца идѡ по стѡ, па бѡчѡ. Будѡ дјецѡ доста, било и је љнда, не бѡј се, па свѡ ѡнѡ слѡму рашѡерајѡ испѡт стѡла. И свјећу пѡлѡмо за вѡчеру, па дѡ, љнда тај гра ѡстанѡ ѡвечѡ, не перѡ се сѡди. ѡутру, кѡ се дигне најпрѡви, нуси тај гра, маже ѡловѡма вратѡве и кравама вѡме с тѡјѡм гравѡм. ѡнда се враћѡмо ѡ кућу, јѡпѡ љзимљѡмо ѡнѡ свјеће и пуштѡмо бѡго крѡс тѡ свјеће на воду да идѡ. ѡутру смо рѡно пѡкли печѡнѡце, на пѡдранак се дѡзале пѡћи тѡ печѡнѡце, њѡсу се ѡвечѡ пѡкле, неѡ ѡутру; од двѡнајѡст сѡти се дигнѡмо и дѡ данѡ се пѡкѡ, а њѡсу се наѡињале до пѡднѡ. ѡнда на пѡднѡ кѡвала се цѡцвара, кѡвѡ се кѡпус, јѡва, мѡсо, а жѡне су кѡвале на Бѡдњи дан по трѡ, по чѡтрѡ, по пѡт крѡвѡ – јер трѡ данѡ се њѡсу кѡвали крѡви. Такѡ, на

пóднѣ бѹдѣ Ѹж"на тѧ, свѣ сјѣдѣмо о̀коло, а весѣлѣ се дјѣца Бож"ѹ, најпрво се јѣде цѣцвара: гѧзда најпрвѣ ѹзимлѣ дрѣвенѹ жлицѹ и рѣчѣ: „Една жлицѧ, е́дна тѣца“, и тѧкѡ свѣ рѣдом ѣдѣмо и тѧкѡ свѣ мѡрамо рѣћи дѡк нѣ дѡђѣ жлицѧ јѡпѣ код гѧздѣ. Ўндѧ лѹмѣмо чѣсн"цу; жѣне ѹкувајѹ вѣл"ку чѣсн"цу, ѹ нѹ мѣтнѹ пѡ двѧ, пѡ трѣ дѣнара, ѹндѧ тѡ лѹмѣ двѡе, па кѡ нѧђѣ дѣнар, тѧј је срѣтан. Тѧкѡ јѣдемо ѹнѡ дрѹгѡ шта ѣмѧ, а нѧјкашнѣ о̀дѣ гѧзда и осјѣче плѣће от печѣн"цѣ. Ўндѧ се о̀гѹли ѹнѡ плѣће тѧкѡ да гѧзда гѧтѧ на плѣћу јер ѣмѧ нѣкѧ рѹп"ца, па су тѧкѡ гѧтали тѣ старѣ лѹди, гѧзде што бѹдѹ о̀т кућѣ. А, тѧ слѧма, ѹна се нѣ дижѣ, трѣ дѧна ѹна бѹдѣ ѹ соби. Ни сѹди се не пѣрѹ, по дѧну тѡ свѣ стѡјѣ на стѡлу. Трѣћѣ дѧн тѣкар, пѡкупѣмо тѹ слѧму и о̀ставѣмо. Ўндѧ, кад бѹдѣ Мѧлѣ Бож"ѹ, ѹкувѧ се кѡлѧч, са чѧшѡм се нѧшѧрѧ, па рѧно ѹјутру, тѧкѡ, кат свѧњѣвѧ, дѣжѹ нѧс дјѣцу. Дѣгнѹ дјѣцу и ѣдѣ гѧзда и нѹсѣ тѹ слѧму и тѧј кѡлѧч. Удѣмо на гѹвно, тѧмо ѣе се врѡло, тѧмо ѣмѧ е́дан стѡжѣр дрѣвѣнѣ. Ўндѧ дјѣца рѧспѹ тѹ слѧму око тѡгѧ стѡжѣра, а гѧзда о̀ткѣнѣ мѧло кѡлѧча тѡгѧ, мѣтнѣ на стѡжѣр и кѧжѣ: „О̀вѡ тѣци богѡмол"ци, кѡјѧ Бѡга мѡлѣ да нам жѣто рѡди“ – и тѧј кѹмѧт кѡлѧча о̀станѣ нѧ томѣ стѡжѣру, а мѣ ѹндѧ врѣштѣмо пѡ тѡј слѧми, лѣтѣмо и врѣштѣмо, тѡ свѣ сѣло чѹјѣ, ѹјутру, тѧкѡ, о̀ткат свѧњѣвѧ нѧ тѧј Мѧлѣ Бож"ѹ...

За Ўскрес ѣсто се пѡстло, дѧ, Вѣл"кѣ пѣтак и жѣне ѣдѹ кѡпрѣве брѧти, кѹвајѹ пѧлѣнту, грѧ не зачѣнајѹ. Ўндѧ се шѧрала јѧја на Вѣл"кѣ пѣтак: жѣне окѡ вѧтрѣ, нѧложѣ вѧтру на о̀гњѣшту, па рѧскрѧвѣ вѡска у ѹнијѣм чѧк"цами лѣменијѣм, ѹндѧ шѧрајѹ тѧ јѧја. Пѣсѧлѣке нѧправѣ дрѣвѣнѣ и с тѣјѣм пѣсѧлкама пѣшѹ тѧ јѧја, свѧшта пѡ ѣима пѣшѹ, а сѹботѡм и кѹвајѹ у кѧпули, от кѧпулѣ ѹногѧ пѣрѧ и ѹнѣ рѹл"нѣ нѧрѣпајѹ и ѹнѣ сѹвајѹ. Бѹдѹ црвѣна, лѣпа, шарѣна, а дјѣца се весѣлѣ тѡмѣ, дјѣлѣ тѧ јѧја, тѹцајѹ се кѡ ѣе вишѣ, и нѣмѧ, чѣм рѧзбѣјѣш, ѹнѧј нѹсѣ, нѣмѧ лѹтѣнѧ.

А прѣво Ўскреса бѣла Цвјѣтнѧ нѣђѣља. Сѹботѡм ѣдѣмо брѧти цвјѣће, ѹнѡ жѹтѡ, нѧберѣмо по е́дну пѧделу тѡгѧ цвјѣћа и ѹвѣчѣ се мѣтнѣ тѡ ѹ воду и јѧје се мѡрѧ мѣтнѣти ѹ тѡ цвјѣће. Ўјутру се прѣво дѧна мѡрѧш ѹмѣти с тѣјѣм цвјѣћѡм, тѧкѡ да бѹдѣш цјѣлѡ лѣто лѣп и бјѣл. Умѣвала се и дјѣца, свѧк мѣтнѣ ѹногѧ цвјѣћа и умѣвѧ се, па кѡ прѣвѣ – ѹјагмѣ тѡ јѧје и пѡјѣ...

А кад дѡђѣ Свѣтѣ Ђѹрађ, ѹндѧ смо мѡрали прѣво сѹнца дѣзѧти се, вѣжѣмо на кѧкву вѡћку прѣт кућѡм кѡноп и ѹндѧ се ѣдѣмо гѣгѧти. Е, кѧжѣ: кѡ се гѣгѧ прѣво сѹнца, нѣга нѣћѣ лѣтѡс бѡлѣти лѣђѧ кад бѹдѣмо кѡпѧли. А мѣ, ѹндѧ, дѣжѣмо се свѣ и ѣдѣмо на гѣгѧње, прѣгѣгѧмо се, па нас нѣћѣ бѡлѣти лѣђѧ...

А о̀бѣчѧји кат кѡ ѹмрѣ: ако ѹмрѣ ѹвѣчѣ, ѹндѧ су ѣшли, сјѣдли лѹди и жѣне тѧмо по свѹ нѡћ. Свјѣћа се ѹпѧли, мјѣњајѹ тѣ свјѣће и пѧлѣ и ѹјутру се ѹндѧ одрѣђѹјѣ кѡ ѣе ѣћи кѡпати рѧкве, а жѣне, ѹне, бѡме, ѹјутру бѹгарѣ јер по нѡћи се нѣје бѹгарѡ. Кѡ е́ нѣкоме од рѡда или, штѧ јѧ знѧдем, кѡга, што ѹни рѣкли

– боли срце, те жене љнда бугарѣ, тако то будѣ до поднѣ, до едан сат, љнда долази нарот ту на подушје. Дуносѣ, кувале жене у рукатками дрвенијем, па дунесу на подушје купус кисели или скришке от кумпјера, крув или тако што. Свака кућа тако дунесѣ по лунац и крув и по литру ракије. Кат саранѣ тога мртваца, враћају се у кућу, постаљају и једу то што су дунѣли, ето, таки е бијо обичај.

Њнда, кат се дизало жито: људи су са косом косли, ручно. Жене су купле и љнда се дјело. Усјеку стожну од букве, нако, и љнда ударѣ људи и жито садеју и то се за пласт. А шенцу су жене ишле жети српом: скупи се до десет жена, звале се жеталце, дунесу у поље јести, дунесу басѣ и колачића испеку, водѣ дунесу у бреми љној дрвенѣј и тако се у пољу и јело. Њуди су љнда везали, правли су уже от шенце, везали су љне снопове и исто се дјело – то се за сток, от шенце и тако то будѣ у пољу кат се свѣ дигнѣ. Кат се врше, идѣ се љутру рано, навози се на гувно, љнда се врше са кунма. Има насред гувна стожер дрвени, ту се свежѣ коноп и љнда се ту метнѣ то жито око тога стожера наокрук. Уведу се два куня, има кука, па се заквача за кунске ајмове, е љнда се ти куњи ћерају по томѣ житу, тако се то врше жито. Едно, петоро-шесторо народа око жита, преврћѣ то жито, изграбљава сламу – биле грабље љменѣ, па се ш љима изграбљава најпрво и кат се свѣ изгребѣ, љнда се то жито збије насред гувна са лопатама. Метле се направѣ од гранѣ и љнда се превијало ручно: људи бацају на вјетар са лопатом дрвеном, а жена неки љмјет свежѣ, само чисти љно жито са тијем љмјетом, тако се то жито врло.

Њнда се унѣсло у кућу, мјерло се са варићаком. Бијо варићац дрвени од десет кило, мјерло се по кварту. Четри варићака се успѣ – то будѣ кварта и љнда људи нѣсе на пот и остаљају то жито. Тако е то било.

Косло се. Ишло се у шуму кости ливове по шумама. Нѣсле жене, љнда су жене нѣсле љжну косцма горе кат косѣ. Кѣва се омач – от шенце се разавијѣ, па се љно осѣши и то се скува, љнѣ плочце се направѣ, само мало масти се зачини, то су нѣсли. Нѣсли су кисело мљѣко у кобама дрвенијем, правли кобе, тако од литру, литру и по. И купло се љнда то сјѣно у шуми; идѣ послѣ купидци, љнда се дјело у шуми исто тѣ стожне, ударало се и дјело, кат се то свѣ, љнда су људи возли кући. Биле су стаје, појате се звале, па су метали у тѣ појате, тако су зими раңли то благо; нѣсли у неквијем кошевма, оплѣти свѣ од гранѣ тѣ кошеве и раңли тим сјѣном, тако се то живло. Крув се кѣва о тога жита кат се оврше. Њнда су гунли у млн; бијо млн на воду, водени млни били, љнда се о тога јѣчма кѣва кру и крузовнца се кувала кѣрузова, па се, боме, сваку вѣчѣ крузовница пекла, гра се кѣва и то су јѣли. А шенца,

шён"ца се сйјала, ал се, бoме, ма̀ло жѐла, са̀мо се по̀гаче пр`авле кат се йдè на бабине, кат је Бож"ћ, кат су ка̀кве сла̀ве, а же́чменї се кру̀в йјò и крузoвн"це...

Било е по̀ шуми тйјè рaзнијè ливoдà жѐ се то̀ ко̀сло и тйјè врoвà: èдна се зва̀ла Ђу̀ма, èдна Пoдићи, Тйчево, Ка̀л"новача, Ка̀мeнско – жѐ смо ко̀сли. Ўндà су лoкве биле по̀ шуми: èдна се зва̀ла Бoбиновац, èдна Јaдова, èдна лoквa Ђу̀к"ћа, па Ка̀луђеровац, Град"на, Јeловац... Било е тйјè лoкaвà же́р није било ўндà водѐ ни ка̀квијè йзвoрà, ништа. Буна̀ри били, ал рјeтки, са зидом са̀мо, са ка̀меном озидали тѐ бунаре. Било, мoрда по̀неки, што се зва̀ле штeрне, йсто зидани òколо. Oталeн су же́не ну̀сле во̀ду, ймале су вучије, та̀ко, дугачке, не знам èсу ли ймале мeтер наoкрyк, то̀ се зва̀ле вучије. Же́не су йшле на тѐ бунаре и ў тѐ вучије су ле́вале во̀ду и ўндà оплети, ўнỳ ўз"цу оплети, па на ле́жа мeтнỳ тỳ вучију и та̀ко су на ле́ж"ма ну̀сле тỳ во̀ду кỳћи. Та̀ко су и пра̀ле, свè на тйјeм лoквaми, није било водѐ...

А ка̀ко су же́не пра̀ле пра̀ње: бијò ко̀та, па на ватру, на ве́риге oбјеси ўнај ко̀та, на̀лиј водѐ и кат ўскува̀ вода, ўлијỳ, ўспỳ лyга. Скйнỳ тај ко̀та да се стйша̀, ўндà то̀ што се стйша̀ же́пè прoцјeдè у шкап. Ўнај лyк прoспỳ, а ўно̀ што се збйстрло вратè у ко̀та и ўндà тỳ мeтнỳ пра̀ње и тỳ се кỳва. Кат се то̀ йскува̀ пра̀ње, ўндà на̀лијỳ водѐ ў тѐ шкапове, па шмурајỳ у че́три-пeт тйјè шкапoвà и oцјeдè. Била је ўндà клyпа и ўно̀ де́белò и вeл"кò – пла̀те ил ко̀шуље од лyди, то̀ мeтнỳ на тỳ клyпу, па пра̀кљачoм тyкỳ, пра̀кљачајỳ тај вeш. Та̀ко се пра̀: àмо га шмурајỳ крoс тѐ воде, oцјeдè га и ш њиме на плoт. Није било ни же́цè да се прoстрè, не́го по плoту ўномè што се од гра̀на oплетè, та̀ко су стeра̀ле и та̀ко се мyчле тѐ же́не.

Било ко̀д на̀с, бра̀те, во̀ћкè, шљйвà, то̀ е на́рот йма̀, вeл"кè шљйва̀ре, свè биле пла̀ве шљйве, до́бре шљйве. Било е ја̀бyкà, било е крyша̀кà, ја̀бyкà е било до̀ста врста̀: биле не́кве што се зва̀ле тврдаче, па зва̀ле се èдне пeтроваче, па èдне шйбе, а било и по̀ шуми што се зва̀ле дивјакиње, то̀ су биле ситнè ја̀буке. Ўндà, биле и крyшке дивјè, па кат са̀гњијỳ, ка̀ко е то̀ било ле́по за же́сти! Крyша̀кà смо ймали цр̀нијè, крyша̀кà дyгачкијè – зва̀ле се ба̀тлаче, ймали смо до̀ста во̀ћкè.

О шљйвà смо пeкли ра̀кију, и от крyша̀кà смо цр̀нијè пeкли, ка̀ко е то̀ била до́бра ра̀кија! Јoј, ко̀лкò е на́рот йма̀ тѐ ра̀кије – било е лyди по̀ сто̀ ко̀тлoвà. Ймали смо й ми ко̀та, па кад до́же же́сен, то̀ е било вeсeље кат се пeчè ра̀кија. Шљйве смо мeтали у дрвeнè ка̀це, пр`авле се од дyгè, то̀ су лyди пр`авли од дyгè же́ловè; oдỳ ў шуму, па ocјeкỳ ба̀лван од мeтера и исцјeпајỳ дyге. Гу̀нли кỳћи и сyшли, то̀ су бла̀њали са бла̀њoм и пр`авли oбручoве, то̀ се пр`авло наoкрyк, ўнè ка̀це. Днò се са̀мо до́ље мeтнè, то̀ се на̀слажѐ у пeцaну,

тѹ стáвљáмо пò двá ца́ка и тѹ ѱндá ѱђѣ ёдан чòек са бѹцами ѱнѣм дѹбокијѣм, па тò пòчѣпá. Кат се дòбро скѹмѣ, ѱндá пèчѣмо.

Ёднѣ гòд"нѣ нѣђе њѣсу бѣле рòдле шљѣве нек кòд нáс, ѱ нашòј кѹђи – ел је нáша кѹђа бѣла пòбошка, на ёднòм брдáшцу. И, тáј мòј пòкòјнѣи мѹш јáвѣ да ћемо пèћи рáкију, а кроза сèло свàк кáжѣ: „Милане, кад бѹдѣш пèкá – дòћемо“ – тò е цѣлò сèло дòшло, тридесѣт је лѹдѣ бѣло. Знáш, о свàкòга се кòтла одљевало по пѣт литáра рáкијѣ. Кáкá е тò бѣла пѣсма, кáкò е тò бѣло вѣсѣље, тò нѣкадá нè мерем забòравти... Бѣло је лѣпо, свѣ до òвогá нáшòга, црнòга и нѣсретнòга рáта, кòјѣ нас је свѣ упропáстијò...

Штá дòчекашмо: свѣ свòе сáде òстáлáј; и кѹђе, и штáле, и блáго сáмо смо пѹштли, и жѣвот и свѣ, свѣ. Ауте нáрот чáк òстáлáò, лѹди бѣли на пòложáју, нѣје имá кò вòзти, свѣ се òставло – сáмо мѣтни ѱ рѹке ѱнò врѣћ"цѣ и ѱнò рòбѣ. Кò е имá трáктòр и кòме е нѣкѣ стáрѣи чòек бѣјò, тáј је нѣшто и нáтрпá, бáрем нѣшто крѣветнѣнѣ и нѣшто рáнѣ, али штá ћеш тѣ кад је нáс ус трáктòре по десѣтеро, по двánáјстеро у трáктòр"ма! Бѣло у нáшòм сèлу ёдно шѣс-сѣдам трáктòрá што е имá кò вòзти – и тò дѣца. Мòја ћѣрка, бѣјò јòј мѹш на пòложáју и дѣте јòј ёдно од двánáјст гòдѣнá до Бòснѣ, до Пѣтрòвца вòзло трáктòр. Тàкò да нáс сѣдмеро ѱ том трáктòру бѣло и тò нас дѣте вòзло. Бòме, тѣшко, брáте, бѣло, тàкò да смо јáдни пѹтовáли òсам дáнá. Гòрѣва нѣје бѣло. Чѣкали пò двá дáна и двѣје нòћи да нам ѱлијѣ на пѹмпама. Тò е гѹжва бѣла, кѹт свѣ, тѹ нас тѹкли авијòни по јáднијѣм ѱнијѣм колòнами. Нáрода из нáшòга сèла, нáшѣ òпћинѣ, ёдно сѣдмеро е пòгињло ò тијѣ авијòнá: чѣтверо дѣцѣ и трòе вѣл"кијѣ. Из дрѹгијѣ сѣлá јòш ѣ вишѣ и је пòгињло. Тàкò смо јáднѣци пѹтовáли и мѹчили се. Òсмѣ дáн дòшла сам áмо. Свѣи смо пòбјегли, свѣ смо òставли. Пòслѣ смо чѹли да су нам свѣ попáдли: и кѹђе, и штáле, блáго су нам свѣ òдагнáли. Свá нам је лѣт"на, свѣ òстало ѱ пољѹ: и кумпѣјѣри, и кѹрузи, жѣто њѣсмо дѣгли, свѣ нам је òстало. Штá ћемо сáт и кѹт ћемо, нè знáм. Пáтѣмо се òвдá по Србѣји, кò имá свòга, јòш нѣкáкò, ал кò нѣмá... Òћемо ли се врáћати, òћѣ ли нас ћѣ смѣст"ти... Нáјгорѣ зá нас стáрѣ, áјде, млáдѣи ћѣ се нѣкáкò и снáћи и запòслти и забòравти, ал, бòме, мѣ стáрѣи нè меремо. Тáмо смо мѣ вѣјѣк ѣзвѣли и тò нè меремо забòравти нѣкадá, пѹстѹ Лѣку нáшу...

КОРИШЋЕНА ЛИТЕРАТУРА

- Драгичевѣћ, Милан (1980): Рефлекси јата у данашњим личким говорима, *Срѣски дијалектòлошки зборник XXVIII*, 147–233.
- Драгичевѣћ, Милан (1986): Говор личких жекаваца, *Срѣски дијалектòлошки зборник XXXII*, 7–241.

- Ивић, Павле (1994): *Српскохрватски дијалекти – њихова стурктура и развој – ошћта разматрања и шћокавско наречје* (с немачког превела Павица Мразовић). Сремски Карловци: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.
- Павлица, Драган (1984): О говору околине Удбине, *Српски дијалектолошки зборник XXX*, 357–424.
- РМС: *Речник српскохрватског књижевног језика*, I–VI. Нови Сад – Загреб: Матица српска – Матица хрватска, 1967–1976.
- РСАНУ: *Речник српскохрватског књижевног и народног језика*, I–XVIII. Београд: Српска академија наука и уметности – Институт за српски језик, 1959–2010.

Sanja Zobenica

FROM THE LEXICON OF EASTERN LIKA
(DONJI LAPAC AND JOŠAN)

S u m m a r y

The dictionary provides a part of lexical treasure collected from relevant informants from Donji Lapac and Jošan.

It also complements the findings about Lika type of speech, well known to science due to the efforts of our prominent linguists, primarily Professor Milan Dragičević, Ph.D.

The vocabulary presented here makes a valuable contribution to already known basic phonological, morphological and syntactic features of the speech.